

EKOIQ

ŞUBAT 2013 SAYI:26

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

Küresel İklim
Politikalarında
Doha Geçidi

Sürdürülebilirliği Kime Danışmalı?

*GRI'nın Başkanı
Mervyn King:
"Entegre Raporlamaya
Hazır mısınız?"*

Şehrin At Sineği Bisiklet

10 Rotada
Sürdürülebilirlik
Turizmi

Kentsel Dönüşüm
Ama Nereye
Doğru?

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, ‘insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır’ ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holdîng binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.
Ne mutlu bize.

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

“Ceteris Paribus” veya “Crowdsourcing”

Bazen insanların bazı şeyleri yapamadıklarını kabul etmeleri en hayırlısı oluyor. Anlamsız inatlar, anlamsız süreçlere ve düğümlere neden oluyor. Ve insanların daha önce yaptıkları da, bundan sonra yapacaklarının bir şekilde göstergesi oluyor... Şimdi, yine kime çatacağın, diyenleriniz olacaktır. Net söyleyeyim, herhangi bir kişiye ya da tek bir zümreye veryansın etmeye niyetim yok. Hatta tam tersi, “siz bugüne kadar yapamadınız, verin bak biz nasıl ekonomiyi, freni boşalmış bir kamyon gibi yokuş aşağı koyvereceğiz” diyenlere de prim yok. Bu sorunların çözümü “One Man Show”lardan, tek ve cesur şövalyelerden ya da çok akıllı dar kliklerin muhteşem fikirlerinden geçmiyor. Hiçbir zaman da geçmedi. İnsanlığın ortak mirası, iyisiyle kötüsüyle, insanların kolektif çabalarından oluşmuştur. Bu, böyle biline...

*

“Ceteris Paribus”, yani “Diğer bütün şartlar sabit kalmak üzere”, ekonomi öğretisinin temel modelleme veya varsayımlarından biridir. Diğer bilimlerde de kullanıldığını

da iddia edenler olmakla birlikte, ben başka bir sosyal bilim alanında kullanıldığını duymadım, görmedim. Ekonomistler alınmasın ama, hayatta, siz hiç bütün herşeyin sabit kalıp, sadece bir şeyin değiştiğini hiç gördünüz mü? Sosyal hayatın muazzam karmaşıklığını, ekosistemlerin kelebek uça, birbirini sonsuz noktada etkileyebilecek değişken fazlalığını düşündüğümüzde, “Ceteris Paribus”un yöntemsel zafiyetini çok daha iyi anlayabiliriz.

Ama işin daha da ötesi var: Sadece bazı ekonomistler değil, iş dünyasına ve kamu yönetimine hakim olanların çoğu, neredeyse modern sosyal bilimlerin doğuşundan beri, tüm sorunları, diğer herşeyi (duyguları, kültürleri, sosyal psikolojiyi...) sabit tutup, ekonomiyi tek ya da en güçlü değişken olarak koymayı alışkanlık haline getirmeyi başardılar.

*

Sözü, dünyanın yönetiminde en çok söz hakkı olanların iki yılda bir buluştuğu ünlü Davos toplantısına getireceğim. Siz bu dergiyi okurken, 2013 Davos Toplantısı son bulmuş olacak. Ben bu yazıyı yazar-

ken ise, toplantı başlamak üzereydi. İngiltere’nin saygın gazetelerinden The Guardian’ın, “Siz değil miydiniz gezegeni ve insanları böylesine dirençsiz ve savunmasız bırakanlar? O karlı zirvede oturup hâlâ neyi konuşuyorsunuz?” diyen başyazarı yayınlanmıştı bile. Evet, İsviçre Alpleri’nin o ıssız, izole ve vahşi doğası, diğer bütün değişkenleri dışarıya koymak için elverişli bir coğrafya. Kendini hatırlatacak capcanlı insan kalabalıkları yok. Ne kar fırtınaları, ne de aniden gelip aniden giden sis, ekolojinin dilini anlamaya alışmamış zihinler için, ne yazık ki bir kartpostal niteliğinde sadece. Şimdi anlıyorum ki, herşey gelip iletişime ve onu oluşturan dizgeye, yani “dil”e geliyor.

*

O halde kısa yoldan söyleyelim: “Hiçbir koşul sabit kalmamak üzere”, bu düzeni oluşturan temel varsayımların tümünün değişmesi gerekiyor. Bunların başında da, toplulukların gücünün, çok akıllı bazı yöneticilerin keskin fikirlerinden daha az değerli ve etkisiz olmadığı geliyor. İnsanların tüm süreçlere katılımını sağlayacak iletişim altyapılarının, yani Web 2.0’in artık hazır ve nazır olduğunu hatırlatmakta sonsuz fayda var galiba. Dijital mecralar üzerinden çok sayıda insanın bilgi, emek, beceri ve akıllarını belli sorunlar üzerine yöneltme yöntemi olan “Crowdsourcing”ın, Sürdürülebilirlik çalışmalarının çok önemli bir bileşeni haline geleceğini rahatça söyleyebilirim. Gezegenin ve insanların geleceği için, insanların ortak aklından ve işbirliğinden başka çare olmadığını gördüğümüzde, ilk önemli adımı atmış olacağız sanırım...

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfükar Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoik.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoik.com

Editör
Balkan Talu balkan@ekoik.com
Özgür Çakır ozgur@ekoik.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi
Platformu Yöneticisi
Prof. Dr. Nuri Azbar - Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları
Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim
Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye
Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Engin Güvenç - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma
Derneği Genel Sekreteri
Prof. Dr. M. Pinar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji,
Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji,
Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@bzd yayincilik.com

Reklam Müdürü
Levent Ertan levent@bzd yayincilik.com

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Fırat Demir, Eren Dönmez, Özgür Güvenç, Emrah Kurum

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın Adresi:
BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Muhittin Üstündağ Caddesi, No: 61,
Koşuyolu - Kadıköy 34718, İstanbul
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL
Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Kültür Dergi Dağıtım
Basın Yayın ve Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Tel: 216 495 90 44-45 Fax: 0216 495 90 45

Ayda bir yayınlanır. Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

www.ekoik.com

İÇİNDEKİLER

18 “Entegre Raporlama Çağına Giriyoruz”

Global Reporting Initiative’in (GRI) Yönetim Kurulu başkanı Prof. Mervyn E.King, Türkiye’deki iş dünyasına finansal ve sürdürülebilirlik raporlamalarını bir araya getiren ve son yıllarda önemi giderek artan “entegre raporlama”yı anlattı.

22 10 Rotada Sürdürülebilirlik Turizmi

İstanbul şehrinin, konuklarına kültürel, tarihi ve doğal değerlerini tam olarak anlatabildiğinden, alternatif turizm yollarıyla sürdürülebilir turizmi hayata geçirdiğinden hâlâ söz edemeyiz. Ama bu konuda kolları sıvayanlar var...

28 Geri Dönüşüm Ekonomileri ve E-Atıklar

Müjdelers olsun! Sonunda bizim de yüksek standartta bir “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği”miz oldu. Gene de ACTECON Rekabet ve Regülasyon Danışmanlığı firmasının ortaklarından Dr. M. Fevzi Toksoy uyarıyor: “Evinizdeki elektronik atıktan para kazanmayı ummayın”.

33 Sürdürülebilirliği Kime Danışmalı?

Şirket ve kurumlar nasıl sürdürülebilir olacak? Bu konuda nasıl bir strateji ve yöntem geliştirmeleri gerekiyor? Kendi içlerinde nasıl örgütlenmeli, danışmanlık hizmetini kimlerden, nasıl almalılar? Biz sorduk, danışmanlık şirketleri yanıtladı.

46 Ekoköy Çözümleri Buluşması

Küresel Ekoköyler Ağı (Global Ecovillage Network-GEN) ve Güneşköy Kooperatifi’nin 22 Aralık’ta Ankara’da gerçekleştirdikleri “Sürdürülebilir Toplumlar için Ekoköy Çözümleri” toplantısında Ekoköyler hakkındaki yerel ve küresel bilgi ve deneyimler paylaşıldı.

49 Atos: Dünyaya Karbon Ayakizini Bırakma

Avrupa’nın lider IT şirketlerinden biri olan Atos, 2015 yılına kadar karbon ayakizini yüzde 50 azaltmayı hedefliyor.

53 Şehrin At Sineği Bisiklet

Kimileri için “şeytanarabası”, kimileri içinse insanın son iki yüzyılda keşfettiği en önemli buluş olan bisikletin öyküsünü, illüstratör ve bisikletsever Aydan Çelik, “Bi Tur Versene” kitabında anlatıyor.

58 Doğu Marmara’ya Temiz Üretim Dopingi

Yeni mali destek programı başlatan Doğu Marmara Kalkınma Ajansı MAR-KA, kar amaçlı kooperatiflerin ve KOBİ’lerin “temiz üretim” kapsamındaki projelerini kabul etmeye başladı...

62 İnisiyatif Almaya Ne Dersiniz?

Tarımsal faaliyet yürüten uluslararası inisiyatiflerin sayısı giderek artıyor. Bu inisiyatifler üretimde ekolojik kısıtları gözetiyor...

66 Türkiye Enerjisini Topladı

2012 yılında Türkiye Enerjisini Topluyor kampanyasıyla TKSSD'den eğitim dalında ödül alan Profilo Dayanıklı Ev Aletleri'nin Pazarlama Müdürü Bahriye Bayraklı Tavukçuoğlu, "En büyük ilham kaynağımız, eğitmeye gittiğimiz kadınlar" diyor.

70 İçindeymişik Yeşilmişik...

Redaktörümüz Şöhret Baltaş, derginin her yazısının her kelimesini okuyor, düzeltiyor, uyarılarda bulunuyor. Şöhret Baltaş şimdi de bizim için bu ayrıntılı okuma bilançosunun bir özetini çıkarıyor.

74 Isı Pay Ölçer Emniyet Kemerı Gibidir

110 yıllık bir Alman firması olan ve 2008'den beri Türkiye'de faaliyet gösteren ista'nın Genel Müdürü Zaffer Yavuztürk, ısı pay ölçerlerle şaka değil, 1 Milyar TL civarında bir rakamı yakıt giderinden tasarruf edebileceğimizi söylüyor.

78 Sürdürülebilir Toplumsal Kalkınmaya Destek : Endüstriyel Mutualizm

Endüstriyel Simbiyoz'da da iki ya da daha fazla işletmenin birbirlerine, kaynaklarını dönüştürerek fayda sağlayacak şekilde oluşturdukları çalışma modelleri sürdürülebilirlik için çok önemli...

82 "Yeşil Kasko İle Sınırlı Kalmaya Niyetimiz Yok"

Sigortacılık, iklim değişikliğiyle ilgili ilk hareket geçen sektörlerden biri. Ülkemizde de bu işin öncülüğünü Güneş Sigorta yapıyor.

86 "Her Şey Bir Kitapla Başladı"

2010 yılından beri "Enerjimiz Çocuklar İçin" adıyla bir sosyal sorumluluk projesi yürüten Zorlu Enerji Grubu, projesini bir üst seviyeye taşıyor.

90 Ekoloji Evden Başlar

Eğer bugünün küçük bireyleri ileride yeşil bir gelecek kuracaksa, farkındalığın önce evde başlaması gerekir herhalde.

92 Küresel İklim Politikalarında Yeni Döneme Açılan Kapı: Doha Geçidi

Doç. Dr. Semra Cerit Mazlum, 18. Taraflar Konferansı'nda aslında neler yaşandığını, Doha'da açılan geçidin nerelelere gidebileceğini EKOIQ okurları için anlatıyor.

98 Uzaylı Görürseniz Hapşırın

Herkese lazım bilgiler: Uzaylı görürseniz ne yapacaksınız? Böceksi yaratıklar dünyayı işgal ederse ne kullanabilirsiniz? Nuh tufanı olasılığına karşı ne gibi önlemler almalı? EKOIQ'nun gedikli yazarı Heyzen Ateş, cümlemizi aydınlatıyor.

102 Kentsel Dönüşüm Ama Nereye Doğru?

Kentsel dönüşüm, bir süredir sadece kötü uygulamalarla gündemimizde. Ancak, hem ekoloji hem de toplumsal ilişkiler bakımından yapılan bu hatalara kızmak ve küsmek yerine, takkeyi önüne koyup düşünenler ve üretkenler de var.

106 CEBIT Elektronik Atıklarımızı Topluyor

29 Kasım - 2 Aralık tarihleri arasında CNR Expo'da gerçekleşen CEBIT fuarında kurulan Yeşil Bilişim standında e-atıklar toplandı.

HER SAYIDA

4 Haberler Artık Türkiye'de Doğaya Borçlu, Bisikletlerin En Yeşili Yollarda, Alaska'da "Saatli Bomba"

108 Gözümüzden Kaçmayanlar Afrika'da sadece 15 bin Aslan Kaldı; "Eminönü Hayvan Pazarı Kapatılmalıdır"; beçtavuğu kene yemez, taşır.

112 Kitap Tohum ve Gıdanın Geleceği Üzerine Manifestolar, Kent Bahçelerinde Dünya Deneyimi, Tabiat Bizim İçin Ne Yapıyor Ki?

Artık Türkiye de Doğaya "Borçlu"

Doğal Hayatı Koruma Vakfı, yeni bir araştırmayla ülkelerin eko-borçlarını hesapladı. Araştırmaya göre Akdeniz'de en çok eko-borcun olan ülke İtalya. Ürettiğinden çok daha fazla miktarda kaynak harcanmasına göre belirlenen borç hesabına göre yüzde 23 ile birinci olan İtalya'yı, yüzde 17 ile İspanya ve yüzde 13 ile Fransa takip ediyor. 47 yılı kapsayan bu araştırmaya göre, Türkiye yüzde 10'la dördüncü sırada yer alıyor. Araştırmaya göre Türkiye 1961-2008 yılları arasında doğaya katkı sağlayan ülke olmaktan, doğadan borç alan yani ürettiğinden fazlasını tüketen bir ülke konumuna gelmiş.

ODTÜ'ye Üç Çevre Oscar'ı

Dünyanın en önemli çevre tasarım ödülllerinden biri olarak bilinen ABD'deki **Green Dot Awards** yarışmasında dağıtılan 14 ödülün üçüne, ODTÜ'lü tasarım ekibi **Designnobis** layık görüldü.

Ödül getiren ilk tasarım "Living Pots Sürdürülebilir Yetiştirme Sistemi" adını taşıyor. Atık kereste kullanarak düşük karbon salımı sağlayan, tamamen geridönüşümlü yetiştirme üniteleri elde ediliyor. Yalnızca ahşap üzerinde üretilebilen tasarım, endüstriyel ürünler kategorisinde ikincilikle ödüllendirildi.

"Twist su kaybetmeyen kettle" adlı, suyun ısınma süresini azaltan diğer bir tasarım ise, su ve enerji korunumu alanına getirdiği yeniliklerle ev aletleri

kategorisinde ikincilik ödülü kazandı. Ekibin kavramsal kategoride yarışan "Tent Güneş Enerjili Araç Şarj ve Park Ünitesi" adlı tasarımı mansiyonla ödüllendirildi.

Bu arada, Green Dot Awards'dan Türkiye'ye bir ödülü de, **ONZ Architects** firmasının "**Yeşil Cami**" projesinin kazandırdığını hatırlatalım.

Eko-Okullar Trafiğe El Atacak

Toyota ve **TÜRÇEV**'in 2007 yılından bu yana düzenlediği **Uluslararası Çevre ve Yenilikçi Fikir Yarışması**'nın yeni dönemi başlıyor. Yarışmanın bu seneki teması ise "**sürdürülebilir ulaşım**" olacak. Türkiye Çevre Eğitim Vakfı tarafından koordine edilen eko-okullarda bulunan çevreci öğrenciler, Toyota bayileriyle hazırladıkları uygulanabilir proje tekliflerini Mayıs 2013 tarihine kadar sunabilecekler. Jürinin yapacağı değerlendirme sonucunda Haziran 2014'te ulusal şampiyon belirlenecek ve ödüllendirilecek.

Bisikletlerin En Yeşili Yollarda

Dünyanın ilk yüzde yüz geridönüşümlü maddeden üretilen bisikleti sahiplerini bekliyor. **Bryce Edmonds** adlı bir tasarımcının ürettiği ve **ReCycle** adını verdiği bisiklette geridönüşümlü alüminyum, çelik ve kauçuk gibi malzemeler kullanıldı. Şu anda sadece ABD içi satışla sınırlı bisiklet için dünyanın en yeşil ulaşım araçlarından biri olmaya aday demek, hiç de abartı olmaz herhalde.

Yeşil Binalar Zirveye Hazırlanıyor

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği'nin bu yıl ikincisini düzenleyeceği **Uluslararası Yeşil Binalar Zirvesi**, 18-19 Şubat tarihlerinde **Swiss Otel İstanbul'da** düzenlenecek. Bu yılki Zirve'de binaların yeşil dönüşümünün yanı sıra kentler ve toplumların da yeşil dönüşümü değerlendirilecek. "Daha Yaşanabilir Şehirler İçin Ulusal-Uluslararası İşbirlikleri", "Yeşil Dönüşümün Yatırım Maliyetleri", "Teknoloji-Yapı Kent İlişkisi", "Geleceğin Yeşil İş Modelleri", "Yerel Yönetimlerin ve Dünya Yeşil Bina Konseylerinin Tecrübe Paylaşımı", zirvede tartışılacak konu başlıklarının bazıları.

Sizinle Büyüyoruz

Son 11 yıldır çimento sektörünün 'En Beğenilen' şirketiyiz.

Capital dergisinin **Türkiye'nin En Beğenilen Şirketleri Araştırması**'nda, 2012 yılında da çimento sektöründe zirvede olmaktan dolayı gururluyuz. Çevreyi, insanımızı ve geleceğimizi düşünerek yolumuzda ilerliyoruz ve her geçen gün sizinle büyümeye devam ediyoruz.

 [facebook.com/akcansa](https://www.facebook.com/akcansa) [Akçansa Group](https://www.linkedin.com/company/akcansa-group) www.akcansa.com.tr

2012

2011

2010

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

Binalarda Enerji Verimliliği için Bildirge

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD), binalarda enerji kullanımının yüksekliğine dikkat çekmek ve enerji tasarrufunu özendirmek amacıyla, "Binalarda Enerji Verimliliği" adlı bir bildirge hazırladı. SKD söz konusu bildirgeyi 4. Ulusal Enerji Verimliliği Forumu ve Fuarı'nda, **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız**'ın da katıldığı bir toplantıyla imzaya açtı. Fuar sırasında, Aygaz, BP Türkiye, Coca-Cola, Deloitte Türkiye, Eczacıbaşı Holding, Garanti Bankası, Procter&Gamble, Sabancı Holding, Shell, Şekerbank, TAV Grubu, TNT Express, Tüpraş, Unilever ve Vodafone Türkiye gibi önemli şirketler bildirgeyi imzaladılar. İmza atan şirketler, binalarındaki karbon azaltım hedeflerini belirlemek, konuyla ilgili şirket politikaları saptamak ve denetimini hayata geçirmek, eğer ilerleme kaydedilmişse bunu sürdürülebilirlik ve benzeri raporlarla duyurmak ve tedarikçilerden paydaşlara kadar uzanan bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri düzenleme gibi konularda taahhüt vermiş oldular.

Sıcak, Çok Sıcak Olacak!

İngiltere Meteoroloji Müdürlüğü'nün 2013 yılı için yaptığı öngörüler korkuttu. Kurumun sıcaklık tahminlerine göre, 2013 yılı, rekor sıcaklıklara sahne olacak. Tahminlere göre bu yıl 1850'den beri tutulan meteorolojik verilere göre tarihteki en sıcak 10 yıldan biri olacak ve çok büyük ihtimalle 2012'den daha sıcak geçecek. 2012 yılı, ortalamalara göre yaklaşık 0.45 derece daha sıcak geçerken, **İngiltere Meteoroloji Müdürlüğü**, 2013'te ortalama hava sıcaklıklarının, uzun dönemli ortalamalara göre 0.43 ila 0.71 derece daha sıcak olacağını öngörüyor.

Çin, Havasını Değiştirebilecek mi?

Son zamanlarda Çin'i, başta rüzgâr olmak üzere yenilenebilir enerji sektörüne yaptığı yatırımlarla anmaya başladık ama madalyonun diğer yüzü de zaman zaman kendini çok güçlü bir şekilde gösteriyor. Geçen ayın başında başkent **Pekin**'de hava kirliliği, Dünya Sağlık Örgütü'nün "riskli" olarak değerlendirdiği seviyenin çok üzerine çıktı. Dünya Sağlık Örgütü, metreküpü 100 mikrogramdan fazla kirli zerre olmasını sağlığa zararlı görürken, Pekin'de yapılan resmi ölçümlerde, metreküp başına 400 mikrogramdan fazla kirli zerreyle rastlandı. Hava kirliliği öyle boyutlara ulaştı ki, çocukların dışarı çıkmasına izin verilmiyor. Yetkililer, halka da

zorunlu olmadıkça dışarı çıkılmamasını tavsiye ediyor. Sosyal medyada ise Çin sokaklarına çıkan araç sayısının azaltılması ve kömürle çalışan elektrik santrallerinin kapatılması çağrıları öne çıkıyor. Pekin etrafındaki sanayi bölgelerinin yeniden yapılandırılmasının yıllar alabileceği vurgulanıyor.

Dersimiz Enerji, Okulumuz Bosch

Dünyanın önde gelen hizmet ve teknoloji tedarikçisi Bosch Grubu, sürdürülebilir gelecek için Bursa'daki fabrikalarında dünyada ve Türkiye'de bir ilk olan Enerji Verimliliği Okulu'nu hayata geçirmeye devam ediyor. 2011 yılında Enerji Verimliliği Haftası'nda açılışı yapılan Enerji Verimliliği Okulu'nda ziyaretçilere, hem en gelişmiş teknolojiler hem de fazla maliyet gerektirmeden yapılabilecek basit ve küçük uygulamalar gösteriliyor. Okulu bugüne kadar Türkiye, İtalya ve Almanya Bosch fabrikalarından ve Bursa'daki okullardan olmak üzere yaklaşık 3000 kişi ziyaret etti.

Alaska'da "Saatli Bomba"

Alaska'da petrol arama faaliyetleri uzun süredir çevre örgütlerinin tepkisini çekerken, 2013'ün ilk günlerinde Alaska kıyılarında felaketin eşiğinden dönüldü. Bölgede yer alan **Sitkalidak Adası** yakınlarında yer alan **Shell petrol şirketine** ait olan ve içinde 4 bin varil yakıt ve petrol bulunan bir sondaj platformu, fırtınada sürüklenerek kıyıya oturdu. Yetkililer, sondaj platformundan henüz yakıt sızıntısı tespit edilmediğini ve korkulacak bir şey olmadığını duyursa da, yaşanan olay çevrecileri ve yerli halkı ayağa kaldırdı. Çevre örgütleri, bu çalışmaların iklim değişikliğinden olumsuz etkilenen Alaska'daki canlı yaşamının sonunu getirebileceği uyarısında bulunuyor.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Her an yanında olacak bir sürü
sağlıklı eğlenceli tatlı tatlı şeyler...
HiPP Çocuk Ürünleri

"HiPP çocuk ürünleri her an onların ihtiyaçlarını karşılayabilecek mükemmel atıştırma içecekleridir. Sadece en iyi organik hammaddelerden hazırlanırlar, hiçbir aroma ve katkı maddesi içermezler. Onlar hareket halindeyken onlar için en iyi şeyler..."

Şahsen garanti ederim.

Claus Hipp

Baltic 2 için Kredi Çıktı

Avrupa Yatırım Bankası, Almanya'nın Baltık Denizi bölgesinde bulunan dünyanın en büyük off-shore rüzgâr enerjisi santrali Baltic 2 için projeyi icra eden EnBW şirketine 500 milyon euro'luk kredi verilmesine karar verdi. Kurulacak santralin yılda 1,2 milyar KW saat elektrik üretmesi ve bu şekilde 340 bin haneye enerji sağlaması ve 900 bin ton karbondioksit salımını engellemesi öngörülmüyor. Baltic 2 rüzgâr enerjisi santralının 2014 yılında faaliyete geçmesi planlanıyor. Öte yandan Avrupa Yatırım Bankası'nın 10 milyar euro'luk sermaye artırımı 27 AB üye ülkesi tarafından oybirliğiyle onaylandı. Sağlanan ek kaynağın temiz enerji, yenilikçilik ve vasıflar, KOBİ'ler ve modern altyapı gibi dört öncelikli sektörde kullanılması planlanıyor.

Apple, Rüzgârı Depolamayı Başardı

Teknoloji devi Apple, yenilenebilir enerji alanında ilginç bir yeniliğe imza atmak üzere. Rüzgâr enerjisini

ısı enerjisine çevirdikten sonra elektrik üretecek bir rüzgâr santrali tasarımı üzerinde çalışan şirket sonunda bir projeye ABD Patent Bürosu tarafından patent aldı. "Depolanmış rüzgâr enerjisinden talebe bağlı elektrik üretimi" adını taşıyan yeni tasarımın rüzgâr enerjisinin depolanması sorununa çare olabileceği iddia ediliyor.

Balık Ağları Halı Olacak

Global karo halı imalatçısı **Interface** ile çevreyi koruma amaçlı hayır kuruluşu Londra Zooloji Derneği, dünyanın en yoksul kıyı toplumlarının bazılarında atık balık ağları nedeniyle gittikçe büyümekte olan çevresel problemi çözmeyi amaçlayan bir proje için kolları sıvadı. Filipinler'de devam eden projeye hem yerel balıkçıların yaşam koşulları iyileştirilmeye çalışılıyor, hem de Interface'in karo halıları için halı ipliği yapımında kullanılan geri dönüştürülmüş materyallerden oluşan yeni bir kaynak sağlanıyor. Projeye bu yıl Nisan ayına kadar 20 ton atık ağ toplanması hedefleniyor.

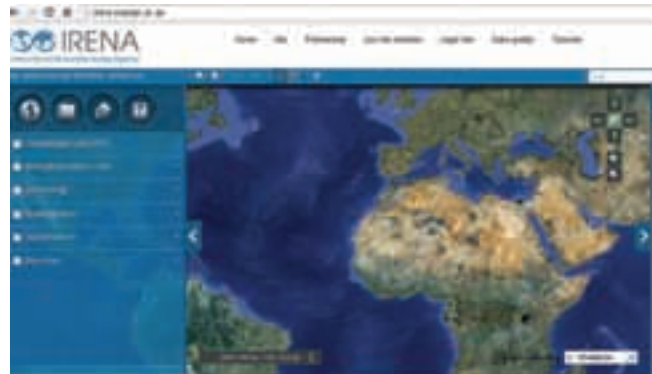

Yenilenebilir Enerjinin de Atlası Var Artık

Ülkelerin yenilenebilir enerji potansiyellerini görüp ölçebileceği online bir atlas internette kullanıma açıldı. **Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'nın (IRENA)** hazırladığı platform ülkelerin yenilenebilir enerji haritasını görücüye çıkarıyor. Atlas, dünyanın yenilenebilir enerji potansiyeli hakkında farkındalık yaratırken, yeni pazarlara açılmak isteyen şirketlere de bilgi yardımı sunuyor. Şimdilik yalnızca rüzgâr ve

güneş enerjisi ile ilgili teknik analizler sunabilen atlasın bu sene ve 2014 yılı içerisinde yenilenebilir enerjinin diğer biçimleri hakkında da veri sağlaması öngörülmüyor. "Önümüzdeki on yıl için yenilenebilir enerjiye büyük yatırımlar bekliyoruz. Hazırlanan bu atlas yatırımları doğru yapmamıza olanak sağlayacaktır" diyen **Danimarka İklim ve Enerji Bakanı Martin Lidegaard**, pazar büyüklüğü, karbon salımı gibi konularda gerçek zamanlı ölçümler

de yapabilen atlasın önemine dikkat çekti. Şimdilik 22 ülkenin katılımıyla hazırlanan atlasın yakın zamanda daha fazla ülkenin dikkatini çekmesi bekleniyor. Atlasın sunduğu verilere göz atmak isteyenler **irena.masdar.ac.ae** adresinden uygulamaya ulaşabilirler.

Bizce tasarruf içten gelmeli.

Tüm Bosch ürünleri, sadece bugünkü değil, gelecekteki yaşamımızı da iyileştiren teknolojilerle donatılmıştır.

%53
varan elektrik tasarrufu

%35
varan su tasarrufu

%50
varan elektrik tasarrufu

%60
varan su tasarrufu

%80
varan elektrik tasarrufu

%40
varan elektrik tasarrufu

%69
varan elektrik tasarrufu

Bosch, doğal kaynakları daha verimli kullanmak için tüm ürünlerini %92 geri dönüşümlü malzeme kullanarak üretir. Üstelik son 15 yılda elektrik tüketiminde %80, su tüketiminde %60'a varan tasarruf sağlayan teknolojilerin geliştirilmesi ile sizin de doğal kaynakları korumanıza yardımcı olur. Daha yaşanılır bir gelecek için bize katılır mısınız? www.bosch-home.com/tr

BOSCH
Yaşam için teknoloji

Munzur Özgür Akmaya Devam Etti

Hasankeyf üzerine kurulacak baraj projesi için verilen iptal kararının ardından bir baraj projesi iptali de, Türkiye'nin endemik bitki yapısı açısından en zengin birkaç bölgesinden biri olan Munzur Vadisi için geldi. Ankara 8. İdare Mahkemesi, Munzur Vadisi'nde yapılması planlanan **Bozkaya Hidroelektrik santrali (HES)** projesinin iptali için açılan davada, ÇED kararı alınmadan hazırlandığı gerekçesiyle projenin iptaline karar verdi. Aynı mahkeme daha önce de yürütmenin durdurulması kararına varmıştı. Çevreciler kararın ÇED kararı alınmadan yapılan benzer HES projeleri için de emsal olacağı görüşünde.

AB Sayıştay'ndan AB'ye Uyarı

Avrupa Sayıştay'ı, "AB Bütünleşme Politikası" kapsamında ve enerji verimliliğine yönelik olarak yapılan yatırımların maliyet açısından etkinliğini inceledi. İnceleme sonuçlarına göre, üye ülkelerdeki yetkili makamlar tarafından finansmanı yapılmak üzere seçilen projelerin maliyet ve getiri açısından rasyonel hedefleri olmadığına dikkat çekiyor. Sayıştay, proje önerileri arasından tercihin tasarruf edilecek enerji miktarı ve koşullarda sağlayacağı iyileştirmeye göre değil, gerekli belgelerin tamamlanmış olup olmadığına göre değerlendirildiğini, paranın da daha çok kamu binalarının enerji tasarrufu hedefi ilk sırada olmaksızın yenilenmesinde kullanıldığını vurguluyor. 2000 yılından itibaren AB Bütünleşme Politikası fonlarından yaklaşık 5 milyar euro'luk kaynağı üye ülkelerdeki enerji tasarrufunu teşvik eden projelere aktarmış bulunuyor.

“Gelecek, Yenilenebilir Enerjide”

Ulusal Enerji Verimliliği Forumu ve Fuarı'nın (UEVF) dördüncüsü WOW Convention Center İstanbul'da gerçekleşti. Fuarda düzenlenen “Enerji Arz Güvenliği ve İklim Değişikliği Bağlamında Yenilenebilir Enerji” konulu toplantıda güneş ve rüzgâr enerjisi yatırımları alanında Türkiye'nin taşıdığı potansiyele dikkat çekildi. Toplantıda konuşan **Lisanssız Elektrik Üreticileri Derneği (Lİ-DER) Yönetim Kurulu Başkanı Yalçın Kiroğlu**, 500 kw olan lisanssız elektrik üretim miktarının 1 MW çıkarılmasının mümkün olduğunu, hatta Bakanlar

Kurulu Kararı ile 2,5 MW seviyesine çıkma imkânının bulunduğunu ifade etti. **Güneş Enerjisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (GÜNAM) Başkanı Prof. Dr. Raşit Turan** da, 2100 yılında dünya enerji ihtiyacının yüzde 60'lık bölümünün güneş enerjisinden sağlanacağını tahmin edildiğini aktardı. Prof. Turan, Türkiye'nin bir yılda ihtiyacı olan elektrik enerjisini üretmek için

950 kilometrekarelik bir güneş enerjisi santralına ihtiyaç olduğunu, bunun da maliyetinin Türkiye'nin 6 yıllık enerji ithalatına eşit olan 300 milyar dolar kadar olacağını söyledi.

Concord'da Plastik Şişeler Yasak

ABD'nin Massachusetts eyaletindeki **Concord** kentinde bir litreden az miktarda su içeren plastik su şişelerinin satışı yasaklandı. Yasak, kentte atıkların azaltılması ve çeşme suyu kullanımının teşvik edilmesi yönünde üç yıl süren kampanyanın sonucu olarak 1 Ocak itibarıyla yürürlüğe girdi. Kentte yasağı ilk ihlal edenler uyarı alacak, ikinci kez yasaklı plastik şişelerin satışını yaparken yakalananlar 25, daha sonraki ihlallerde 50 dolar ceza ödeyecek. Amerikalılar her yıl yaklaşık 50 milyar plastik su şişesi tüketiyor.

Karbon Ayakizinizi Google'layın!

Ulaşımda araç kullanırken ne kadar karbon harcadığınızı merak edenlere güzel bir haber Google'dan geldi. Google'ın harita uygulaması olan **GoogleMaps** için geliştirilen “Karbon Ayakizi” (CarbonFootprint) adlı uygulama sayesinde haritadan seçilen bir rotanın ne kadar karbon salacağı hesaplanabilecek. Harita uygulamasına entegre edildiğinde salınan karbon miktarını otomatik olarak hesaplayabilen uygulamanın tek marifeti bununla sınırlı değil. Aynı ulaşım noktasına farklı yollardan gidildiğinde ne kadar karbon tasarrufu yapılacağını gösterebilen uygulama, çevre üzerinde bırakılan günlük etkinin özetini sunabilmesinin yanında karbon salım kaydı tutan bir **“Karbon Kimliği”** de oluşturabiliyor. Ulaşımında temiz alternatiflerin farkındalığını artırmak amacıyla üretilen uygulamanın ne kadar kişi tarafından benimseneceği ise merak konusu.

Özel Ağaçlandırma Sahaları ve Karbon Kredisi

Ağaçlandırma sahalarından karbon kredisi elde etmek isteyen şirketler için sürecin ekonomik, yasal ve uygulama boyutuna yönelik bilgi alışverişi toplantısı

Konuşmacılar:

Orman Genel Müdürlüğü

Keegan Eisenstadt, ClearSky Climate Solutions, CEO

Prof. Dr. Yusuf Güneş, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi

Bahar Ubay, Gold Standard Türkiye Temsilcisi

25 Şubat 2013

Yer: İstanbul

Saat: 14:00 – 17:00

Bilgi ve Kayıt için:
dkm@dkm.org.tr
0312 287 81 44

* Katılım Ücretsizdir * Sınırlı kontenjan için hemen kayıt yaptırın
Doğa Koruma Merkezi tarafından düzenlenmektedir
www.dkm.org.tr

DOĞA KORUMA MERKEZİ
NATURE CONSERVATION CENTRE

%100 Yenilenebilir Enerji MÜMKÜN

IRENEC 2013
3. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR
ENERJİ KONFERANSI

27-29 Haziran 2013

**Türkan Saylan Kültür Merkezi
Maltepe/İstanbul**

Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliğinin Türkiye Bölümü **EUROSOLAR Türkiye**, Birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansları** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, IRENEC2012 Konferansının sonuçlarının ortaya koyduğu yolları da takip ederek IRENEC 2013'ün konularının ana teması olmuştur.

KONFERANS BAŞLIKLARI

%100 Geçişin Ekonomi Politikası

- Yenilenebilir Enerji Projelerinin Ekonomisi ve %100 Geçişin Ekonomi Politikası
- Enerji Üretimini Özelleştirilmesi ve Enerji Üretimi Planlamasında Devletin Rolü
- Enerji Politikası Yasaları
- Enerji Politikaları, Karar Destek Modelleri
- Dışsal maliyetlerin ve Haksız Subvansiyonların İçselleştirilmesi
- Yenilenebilir Enerji Tedariği ve Enerji Güvenliği
- İklim Değişikliğinin Etkileri, Karbon Yönetimi ve Finans
- Küresel Çevre Değişikliği ve Ekosistemler Yönetimi
- %100 Yenilenebilir Enerji için Kapasite Oluşturma ve Eğitim
- Dönüşümde Kamu Kurumlarının Rolü
- Değişime Yönelik Güçler, Küresel Enerji Politikaları
- En İyi Uygulamalar, Danimarka, Almanya ve Diğerleri
- Dağıtılmış Enerji Üretimi Ekonomisi

Yenilenebilir Enerjiye %100 Geçiş, Enerji Son Kullanım Verimliliği

- Enerjiyle İlgili Süreçlerde Verimlilik
- Endüstride Enerji Verimliliği
- İnşa edilmiş Çevrede Enerji Verimliliği

%100 Geçiş, İnşa Edilmiş Çevre

- Sıfır Enerji ve Binalarda Enerji Verimliliği, Sıfır Karbon Şehirler
- Sıfır Atık Planı
- Sürdürülebilir Mimari ve Tasarım
- Küresel En İyi Uygulamalar

Yenilenebilir Enerji'den [Rüzgar, Güneş, Jeotermal, Biyokütle] Güç ve Isı Üretimi

- Yenilenebilir Kaynaklardan Elektrik ve Proses Isısı Üretimi
- Dağıtılmış Üretim - Merkezi Üretim

Güç Şebekesi

- Yenilenebilir Enerjinin Depolanması, Şebeke Bağlantıları, Akıllı Şebekeler ve Enerji Yönetimi
- Akıllı Şebeke Standardizasyonu, Hükümet Politikası ve Arazi Düzenlemesi
- Talep Tarafı Yönetimi
- Akıllı Şebekede En İyi Uygulamalar

Ulaşım

- Yenilenebilir Enerji ve Sürdürülebilir Kent Ulaşımı Planlamasında Enerji Nihai Kullanım Verimliliği Yaklaşımları
- Mobilite Yönetimi, Akıllı Ulaşım Sistemleri
- EA (elektrikli araç) veya HA (Hic Araç içermeyen çözümler)?
- En İyi Uygulamalar

Yerel Yönetim, Enerji Üretiminde Yerel Mülkiyet Modelleri

- Çevrenin Korunmasında Yerel İdarelerin Yetki ve Sorumlulukları
- Yerel Yönetimlerin ve Toplumsal Girişimlerin Enerji Üretme Hakkı
- Toplumun Enerjisi: Üretim Araçları Mülkiyeti, Enerji Sektöründe Oyun Değişiyor mu?
- Yenilenebilir Enerji Üretimini Yerel Mülkiyeti İle İlgili En İyi Uygulamalar

Biletler:
info@irenac2013.com
www.irenac2013.com
T: 0 533 395 5829

www.eurosolar.org.tr

EUROSOLAR Türkiye
Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği
Türkiye Bölümü

Ulaştırma Sponsoru

2013'ün Yeşil Beyinleri Aranıyor!

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü, bu yıl ikincisini düzenlediği, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik iki Uluslararası Proje Yarışmasıyla, 2013'ün "Yeşil Beyinleri"ni arıyor. Son başvuru tarihi 1 Mayıs 2013 olan her iki yarışmaya da, iki kişilik takımlarla başvuruluyor. Takımlar, yarışmaya çevre, enerji ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği konularında geliştirdikleri özgün projelerle katılabilecekler. Yarışmanın birincisi, Eylül 2013'te, finale kalan beş takımın projelerini ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü'nde sunmasının ardından uluslararası jüri tarafından belirlenecek. Yarışmaya başvuru için adres; http://www.sees.ncc.metu.edu.tr/yonetim_ipc/ipc_insert.php

İklim Değişiyor, Türkiye Değişiyor!

Geçen yılın son aylarında sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek iklim değişikliğine karşı bir arada mücadele etme kararıyla oluşturduğu **İklim Ağı Türkiye**, "Türkiye Çözümüne Ortak Olsun" başlığıyla yeni bir rapor hazırladı. Raporda, 2010 yılı seragazi salımlarını 1990 yılına göre yüzde 115 artırdığı belirtilen Türkiye'nin, söz konusu dönemde salım rekoru kırdığına dikkat çekildi. İklim Ağı'nın raporunda Türkiye'nin BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Kyoto Protokolü'ne taraf olmasına rağmen, küresel iklim değişikliğine neden olan seragazi salımlarının en büyük kaynaklarından kömür yakıtlı termik santral inşa etmeye devam ettiği hatırlatılıyor.

50 Yaşındaki Çevreci

Türkiye'de inşaat sektörüne yön veren firmalardan biri olan ve **LEED sertifikalı** yeşil binaların öncelikli malzemelerinden biri olarak gösterilen Ytong, Türkiye'deki 50. yılını kutladı. Firma Four Seasons Bosphorus Hotel'de düzenlenen bir basın toplantısıyla 50 yılın hikâyesini paylaştı. Türk Ytong'un Kurucusu ve Onursal Başkanı Bülent Demiren'in ev sahipliğinde gerçekleştirilen basın toplantısında ünlü belgeselci **Nebil Özgentürk**'ün hazırladığı tanıtım filmi de gösterildi. Isı yalıtımı ve deprem dayanımı özelliklerinin yanı sıra yangın güvenliği, hafifliği, kolay işlenebilirliği ve çevre dostu özellikleriyle de dikkat çeken Ytong ürünleri toplantıda anlatıldı.

19 Bin Hibrid Siparişi

Hibrid ve elektrikli araçlara ilgi günden güne artmaya devam ediyor. Bu ilginin boyutlarını otomobil firmalarının satış verilerinde de görmek mümkün. 2012 yılı satış verilerini açıklayan dünyanın önde gelen otomobil üreticilerinden biri olan Peugeot da aynı ilgiden nasibini almışa benziyor. 2012 yılında toplam 1 milyon 700 bin araç satan Peugeot'nun ürün gamında önemli başarılarından biri de hibrid araçlarda gerçekleşmiş ve HYbrid4 Dizel modeli için 2012 yılında 19 bin sipariş almış.

Toplantıda konuşan isimlerden biri olan Türk Ytong Genel Müdürü Gökhan Erel, Ytong'un çevreci duruşu ve enerji tasarrufu konusunda ülke ekonomisine olan katkıları hakkında bilgiler verdi. Erel firmanın 2011 yılında Çevresel Ürün Deklarasyonu (Environmental Product Declaration - EPD) beyannamesini aldığını hatırlatarak, Türkiye'de bu belgeye sahip ilk marka olduklarını kaydetti.

AB'de Yeşil Bina Krizi

Avrupa Komisyonu kaynakları, 19 üye ülkenin, 2002 yılında kabul edilen ve 2010 yılında tekrar düzenlenen Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'ni (EPBD) ihlal etmekte olduğunu ve Brüksel'den ceza alabileceklarını açıkladı. Açıklamayı yapan Avrupa Komisyonu'nun enerjiden sorumlu üyesi Günther Oettinger'in sözcüsü **Nicole Bockstaller**, "21 Eylül 2012'de, o zamana kadar tam uyum beyan etmeyen 24 ülke hakkında ihlal prosedürü başlatıldı" dedi. O zamandan bu yana ise aralarında İsveç, Danimarka ve İrlanda'nın bulunduğu dört ülkenin uyum sağladığı, 11 ülkenin tam bir sunumda bulunmadığı, sekiz ülkenin ise hiçbir bildirimde bulunmadığı bildirildi. Uluslararası Enerji Kurumu'nun (IEA) verilerine göre konutlar ve ofis binaları, küresel enerji kullanımının aşağı yukarı yüzde 32'sini, son tüketicilerden kaynaklanan emisyonların ise yüzde 30'undan fazlasını oluşturuyor.

KAĞIT "BIOFORE" BİR ÜRÜNDÜR!

Nasıl mı?

Yenilenebilir hammaddelerden üretilir.

Üretim sürecinde biyoenerji kullanılır.

Geridönüştürülebilir ve doğada çözünebilir.

Sürdürülebilir gelişme ilkeleri doğrultusunda üretilen,
çok amaçlı kullanıma sahip, kusursuz bir üründür.

Biofore... Yarı değil, şimdii!

www.upm.com

A large-scale photograph of an offshore wind farm. The image shows several wind turbines with three blades each, mounted on tall towers. The turbines are situated in a vast, blue ocean under a clear sky. The perspective is from a low angle, looking up at the tower of a turbine in the foreground, which dominates the right side of the frame. Other turbines are visible in the distance, receding towards the horizon. The overall scene conveys a sense of clean, renewable energy.

SIEMENS

Yarının dünyası kalıcı çözümler bekliyor.

Tüm dünyadaki müşterilerimizle birlikte,
geleceğin beklentilerini karşılamak için bugünden çalışıyoruz.

Teknolojilerimizi geliştirirken daha uzun süre hizmet edecek ve daha az kaynak kullanacak şekilde tasarlıyoruz. Ayrıca müşterilerimizin CO₂ emisyonlarını azaltmalarına yardımcı oluyoruz.

Bu nedenle dünyanın en büyük çevre portföylerinden biri ile yeni çözümlere öncülük ediyoruz. Bunun sonucunda, Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi tarafından faaliyet gösterdiğimiz tüm sektörlerin en iyisi seçildik.

Dünyanın en büyük kurumsal iklim değişikliği bağımsız veri tabanı olan "Karbon Saydamlık Projesi" tarafından tüm faaliyetlerde lider şirket olarak onaylandık.

Yine de tüm çözümlere sahip olduğumuzu iddia etmiyoruz. Bu yüzden enerji, endüstri ve sağlık sektörlerinde binlerce şehir, onbinlerce şirketle toplamda 190 ülkeyle birlikte çalışıyoruz.

Yarının dünyasına kalıcı çözümler sunmak için, bugünden hazırız.

[siemens.com/answers](https://www.siemens.com/answers)

Sürdürülebilir bir dünya için yenilenebilir enerjiye ihtiyaç var

İklim değişikliği, küresel ısınma, artan nüfus ve yükselen şehirleşme oranları. Tüm bunlar yenilenebilir enerji kullanımının önemini daha net ortaya çıkarıyor. Siemens, yenilenebilir enerjinin tüm alanlarında sunduğu verimli çözümlerle, sürdürülebilir bir dünyanın kapılarını açıyor.

Dünyanın en büyük çevreci ürün portföyüne sahip olan Siemens, kurulduğundan bu yana yenilikçi çözümlere imza atıyor. Gerek rüzgar, gerek güneş gerekse jeotermal enerji üretiminde de bu yaklaşımdan taviz vermeyen Siemens, yenilenebilir enerjinin yaygınlaşmasında küresel ölçekte öncülük yapan bir şirket olmanın haklı gururunu yaşıyor.

Bugüne kadar dünya genelinde 10 bine yakın rüzgar türbini kurulumu gerçekleştiren Siemens, hem kara hem de deniz üstü rüzgar türbinlerinde aktif rol oynuyor. Toplamda 13.500 MW'lık kurulu güçle yenilenebilir enerjide söz sahibi olan

Siemens, deniz üstü – Off Shore – rüzgar türbinlerinde dünya liderliğini elinde bulunduyor. Türkiye'de de çeşitli büyük rüzgar santrallerinde sunduğu anahtar teslim çözümlerle farklılaşıyor.

Bugüne kadar fotovoltaik enerjide 100 MW'dan fazla kurulum gerçekleştiren Siemens, küresel tecrübesini Türkiye'deki yatırımcılarla buluşturmak için hazırlıklarını sürdürerek, yenilenebilir enerji alanında önemli bir potansiyeli barındıran ülkemizin bu potansiyelden en üst düzeyde faydalanmasını hedefliyor.

Siemens Türkiye, doğaya ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunuyor.

Bugüne kadar faaliyete geçmiş ve hazırlıkları süren Siemens imzalı rüzgar santrallerinin Türkiye'de toplam kurulu gücünün 2012 sonuna kadar yaklaşık 120 MW'a ulaşması hedefleniyor. Bu santraller, yılda 200 tonun üzerinde karbondioksit salımı azaltımı sağlayacak olmasıyla da hem doğaya hem de Türkiye'nin yenilenebilir enerji üretimine katkıda bulunuyor. Siemens'in yenilikçi ürün ve teknolojilerine dair detaylara www.siemens.com.tr/enerji adresinden ulaşılabilir.

“Entegre Raporlama Çağına Giriyoruz”

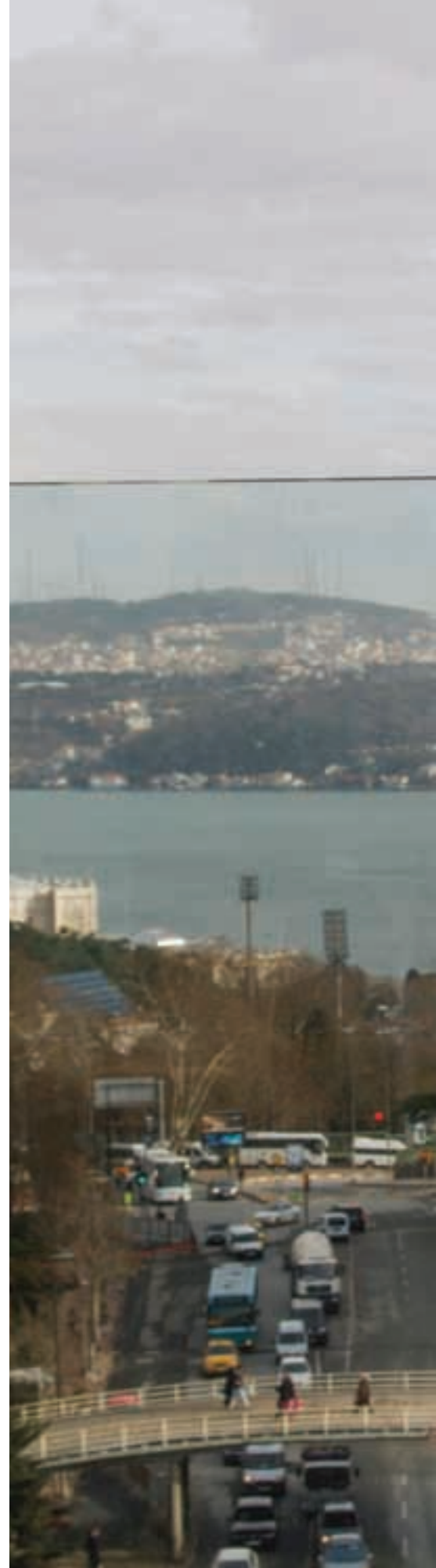
Ocak ayında İstanbul çok önemli bir konuk ağırladı. İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD), Global Reporting Initiative’in (GRI) Yönetim Kurulu başkanı Prof. Mervyn E. King’i Türkiye’deki iş dünyasıyla buluşturdu. King, Türkiye’deki iş dünyasına finansal ve sürdürülebilirlik raporlamalarını bir araya getiren ve son yıllarda önemi giderek artan “entegre raporlama”yı anlattı. Peki nedir bu entegre raporlama ve bu tür bir rapora ihtiyaç nasıl ortaya çıkar? Cevabını, sürecin en önemli ismi Mervyn E. King’den almaya çalıştık...

 Balkan TALU Özgür GÜVENÇ

Dünya üzerindeki şirketler bir asrı aşkın süredir sadece “Finansal Raporlama” yaptı. 21. yüzyıla birlikteyse, giderek daha fazla gündeme gelen “iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik” konusuyla beraber, giderek artan sayıda şirket, son yıllarda “Sürdürülebilirlik Raporlaması”nı da yapması gerekenler listesine almış durumda. Ancak dünya bugün finansal raporlar ile sürdürülebilirlik raporlarının birlikte yapılmasını öngören “Entegre Raporlama” konusunu konuşuyor. Tam da böyle bir dönemde bu işin “piri” diyebileceğimiz bir isim İstanbul’u ziyaret etti.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve UN Global Compact (BM Küresel İşbirliği Sözleşmesi) gibi Birleşmiş Milletler programları ile yakın işbirliği içinde çalışan ve küresel olarak uygulanabilir bir sürdürülebilirlik raporlaması rehberi geliştirmeyi başaran Global Reporting Initiative’in (GRI) Yöne-

tim Kurulu Başkanı Prof. Mervyn E. King’den bahsediyoruz. King, İstanbul’da İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği’nin (TKYD) düzenlediği bir toplantıyla Türkiye’deki iş dünyasıyla bir araya geldi. Avea Maçka Binası’nda “Entegre Raporlama ve Konunun CEO’lar İçin Yaşamsal Önemi” başlıklı seminerde Türkiye iş dünyasına entegre raporlamanın ne olduğunu anlattı. 50’den fazla şirketin temsilcisinin katıldığı buluşma önemliydi, çünkü dünya bugün, finansal ve sürdürülebilirlik raporlamalarını bir araya getiren “entegre raporlama”yı konuşuyor. Bu tür raporlarda, paydaşlardan da gelen taleplerle, parçalar birleştiriliyor ve şirketlerin mali durumları ile çevresel etkileri bir bütün halinde ele alınıyor. Biz de Mervyn E. King gibi bir ismi yakalamışken, entegre raporlama üzerine küçük bir söyleşi yaptık.

Entegre raporlama iş dünyasında nasıl yeni bir trend halini aldı? Diğer bir deyişle neden parçaları birleştirme ihtiyacı duyuldu?

2010 krizinden hemen sonra **Uluslararası Maliyeciler Federasyonu'nda (IFAC)** kurumsal raporlama üzerine bir toplantı yapıldı. Cenevre'de yapılan toplantıya ben de katıldım. Orada bunu konuştuk. Neredeyse yüzyılı aşkın süredir sadece finansal raporlama yapıyoruz. Bu raporlamanın elbette uluslararası standartları var, doğru. Biz de bu standartlara göre oturuyoruz, 400 sayfa rapor yazıyoruz. Peki, bu raporlar amaçlarımıza ne kadar hizmet ediyor? Hazırlanan bu yıllık raporlardan paydaşlardan hiçbiri hiçbir şey anlamıyor. Bugün giderek daha fazla şirket kimlik değiştiriyor. Borsada diğer aracı kurumlar sizin adınıza yatırım yapıyor ama kullanılan para gene vatandaşın parası. Buna ek olarak modern şirketler, sadece sermaye ortakları tarafından değil, ürünlerini kullanan tüketiciler tarafından da finanse ediliyorlar. Onun için sadece sermayedarlara değil, müşterilerine de hesap vermekle yükümlüler. Piyasaların ana unsurlarından biri olan emeklilik fonlarının sahibi genelde şirketlerin çalışanlarıdır. Bu insanların hepsi banker ya da finans uzmanı olmadığı için eninde sonunda patronun ya da müdürün dediğine bağımlı kalıyorsunuz. Bu yüzden yapılan raporlamanın dilini, ortalama bir insanın da anlayabilmesi gerekiyor. Onun için biz de Cenevre'de şöyle bir karara vardık: Hem şirketlere hem de emeklilik fonu vasilerine bütünlüklü bir resim sunmak gerekiyor. Şirketlerin artık değişim içindeki 21. yüzyıl için sürdürülebilir değerler yaratmaları gerekiyor. Bu değişimin dinamikleri arasında ekonomik kriz, iklim değişikliği, nüfus artışı, ekolojik kriz (sınırlı kaynakların kendini yenilemesine izin vermeden tüketilmesi, yok edilmesi) gibi

“Artık geleneksel iş modelleriyle devam edemezsiniz. Hele herkesin her şeyi facebook, twitter gibi sosyal medya mecralarıyla paylaştığı bir radikal şeffaflık çağında bunu hiç yapamazsınız”

değişkenler bulunuyor. Burada siz artık geleneksel iş modelleriyle devam edemezsiniz. Hele herkesin her şeyi **facebook, twitter gibi sosyal medya** mecralarıyla paylaştığı bir **radikal şeffaflık çağında** bunu hiç yapamazsınız. Bütün bunların yanında sivil toplum her zamankinden daha aktif. Dolayısıyla yurttaş tüketicilerin, şirketlere yönelik talepleri her geçen gün daha da artıyor. Sivil toplum da şirketlerden **kurumsal yurttaşlar** olarak davranmasını bekliyor.

Bizim bu beklentileri nasıl sağlayacağımızı tartıştığımız 2009 yılındaki bir toplantıda **Prens Charles**, çevre ve raporlama ilişkisini sordu. “Bunu faaliyet raporlarında görmü-

yorum” dedi. Biz de konuyla ilgili kurumların temsilcileri, Prens'in herkesi aynı masa etrafında toplayacağı bir toplantı önerdik. St. James Sarayı'nda toplandık. Toplantının çağrıcısı Prens Charles oldu. Katılımcıları arasında GRI adına ben de dahil olmak üzere, **Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board)**, **BM Çevre Programı (UNEP)**, **Uluslararası Denetmen ve Sigortacılar Kurulu (International Auditing and Assurance Board)**, **Dünya Borsacılar Federasyonu, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği** gibi katılımcılar vardı. Raporlamanın entegre hale getirilmesine esas olarak bu toplantıda

karar verildi. Böylece şeffaflık ilkesi de gözetilerek, hem mali raporların hem de sürdürülebilirlik raporlarının online yapılabilirdiği, bütün paydaşların kullanabileceği, anlayabileceği materyallerin üretilmesi gerektiğine karar verdik. Otuz, kırk sayfalık sonuç raporunda, hem doğal kaynakları nasıl geri dönüşümlü olarak kullanacağımızı, hem de yürüttüğümüz işi nasıl sürdürülebilir kılacağımızı açıkladık.

Bütün aktörleri bir araya getirdiniz...

Zaten parasal sermayeden, entelektüel ve kültürel sermayeye kadar her şey birbiriyle bağlantılı (**interconnect**), etkileşimli (**interact**), birbiriyle ilişkili (**interrelated**) ve birbirine bağımlıdır (**interdependent**).

Gene Amsterdam'daki konferansta, etişin güçlü bir şekilde dönüşüm geçirdiğinden bahsediyorsunuz. Peki, şirketler etik anlamında nasıl değişti?

Artık paydaşlar daha talepkar. Yöneticiler artık dışsal paydaşlarının isteklerini, duyarlılıklarını daha fazla dikkate alarak ona göre strateji belirlemek zorundalar. Özellikle sivil toplum kuruluşları daha fazla güç kazanıyor. Örneğin Greenpeace, Nestle'nin Kitkat ürününün Endonezya'daki yağmur ormanlarının katledilmesine göz yumduğunu teşhir etti. Bu kamuoyunda tepki yarattı. Nestle artık o tedarikçisinden palmye yağı almıyor.

Sürdürülebilirlik raporlamaları orta vadede zorunlu olabilir mi? Cevap 'evet'se, böyle bir şeyin işin ruhuna zarar verebileceğini söyleyen yorumlar var. Siz ne dersiniz?

Buradaki tehlike şu: Eğer bu iş zorunlu hale gelirse, raporlama işi bürokratik bir angaryaya dönüşebilir. Bu yüzden ben bu konudaki standartların pazar tarafından belirlenmesi gerektiğini savunuyorum.

GRI Başkanı olarak, Türkiye'nin konumunu nasıl görüyorsunuz?

Ben Türkiye'ye ilk olarak 6-7 yıl önce gelim. Konu kurumsal yönetişimdi. Bu kavramı Karadeniz Bölgesi'ne uyarlamaya çalışıyorlardı. Toplantıda sadece 40 kişi vardı. Ama şimdi çok daha fazla insanın katılımını görüyorum. İnsanların ilgisi artıyor. Ben Türkiye'nin, İstanbul'u finans merkezlerinden biri haline getirme hedefi olduğunu biliyorum. Bu konuda gerçekten ciddilerse, farkındalığın bu kadar artmış olması hem doğal hem de zorunlu gibi görünüyor. ○

Mervyn E. King'in Maçka Konuşmasından...

"Bir şirket, bulunduğu toplumun bir parçasıdır"

Denetlenebilir olmak için iletişim halinde ve anlaşılır olmalısınız. Eğer iletişim konunuz anlaşılır değilse, denetlenebilir ve şeffaf değilsiniz demektir. Tüm dünya ve lider kurumların yöneticileri artık bunun geleceğin düşünce, yönetim ve raporlama biçimi olduğu konusunda hemfikir. Dünün şirketi sanki başka hiçbir şeyi dikkate almak zorunluluğu yokmuşçasına sadece hissedar değerlerini yükseltmeyi düşünüyordu. Geçen yüzyılda şirketler birer kale gibiydi. Bu şirketler için gerekli sermayeyi zengin aileler sağlıyordu. Tek odak noktası kâr hanesiydi. Bu kârı elde etmek için dünyadaki doğal kaynakları kullandıklarını ve içinde iş yaptıkları topluluklar üzerinde etkileri olduğunu göz ardı ediyorlardı. Hâlbuki bir şirket, içinde bulunduğu toplumun bir parçasıdır, toplumdaki ayrı değildir. Gene de 1930'lardaki Büyük Buhran'dan bu yana ağırlıklı olarak sadece finansal raporlama yapıyordu. Bir muhasebeci olarak bir bilanço hazırladığınızda, bunun şirketin o andaki durumunun bir fotoğrafı olduğunu bilirsiniz. Finansal raporlar ve faaliyet raporları böyle hazırlanırdı ve bir tür, dikiz aynasından

bakan bir vizyon sunardı. Rapor sadece bir analist tarafından okunacaktı gibi hazırlanırdı. Artık böyle olmuyor. 100 yıldır finansal raporlar hazırlanıyor ancak hâlâ Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ve Finansal (Mali) Muhasebe Standartları Kurumu (FASB), bu raporların standartlarının bir noktada birleşmesi konusunu konuşuyor ve hâlâ finansal raporlarla ilgili bir standardımız yok.

Bir başka konu da, iş modelimizi iki yanlış varsayım üzerine kurmamız. Kömür, petrol, soluduğumuz hava gibi doğal kaynakların sonsuz olduğunu düşündük. Hepiniz televizyonlarda Pekin'de olanları görmüşsünüzdür. Tabiatın al, işle, atıkları atık alanlarına gönder. Dünyanın atıkları emme konusunda da sınırsız bir kapasitesi olduğunu varsaydık. Yanlış. Dünyayı ve temiz su kaynaklarını zehirledik. Bu endüstri devrimine başladı ve 20.yüzyılın ortalarına kadar iş yapma biçimimiz bu şekilde devam etti. Bugünün şirketi ise farklı. Topluma daha fazla entegre durumda. Lehman Brothers çöktüğünde, 2 milyar insan bundan etkilendi. Bugün Microsoft'un başına böyle bir şey gelse, muhtemelen böyle bir krizden gene 2 milyar kişi etkilenecek.

10 Rotada Sürdürülebilir İstanbul Turizmi

 Özgür ÇAKIR

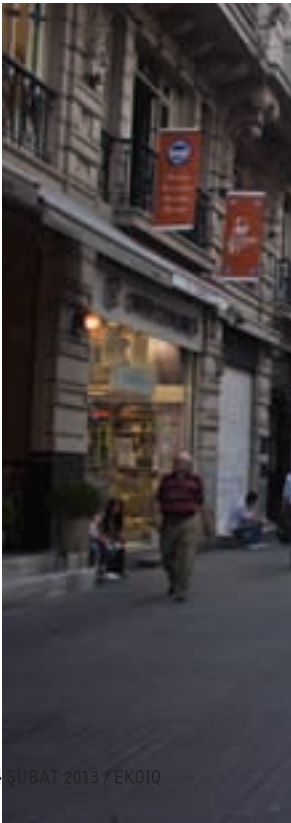
Türkiye'nin dünyaya açılan yüzü olan İstanbul, ağırladığı turist sayısı ile de dünyanın en önde gelen şehirlerinden biri. Ancak bu koca şehrin kültürel, tarihi ve doğal değerleriyle gündelik yaşamını tam olarak anlatabildiğinden, alternatif turizm yollarıyla sürdürülebilir turizmi hayata geçirdiğinden hâlâ söz edemeyiz. Bu konuda kolları sıvayan İstanbul Rehberler Odası ise İstanbul için planladığı "Sürdürülebilir Turizm için Alternatif Tur Rotaları" projesiyle, önce rehberleri eğitmeyi, sonra da 10 yeni rotayla turistlerin kentte kalış sürelerini uzatmayı hedefliyor.

İstanbul'un tarihi ve doğal güzellikleri hakkında öyle koca koca laflar söylemeye ve bilinenleri tekrar etmeye hiç gerek yok aslında. Önemli olan bu zenginlikleri ne kadar koruyabildiğimiz, bunu başardığımız değerleri de ne kadar tanıttığımız galiba. Örneğin sıradan bir İstanbul gününde yolunuz Eminönü tarihi yarımada, Karaköy, Beyoğlu ya da Boğaz hattına düşmüşse, gruplar ve bireysel halde turistlerin birkaç cami, çarşı, rakı, şiş kebab ve biraz Boğaz Turu gibi klişelerin peşinde koşuşturduklarını hemen fark edebilirsiniz. İyi de İstanbul, o engin tarihi, kültürü ve doğasıyla bunlardan mı ibaret? Yanıt tabii ki hayır. Hele bir de dünyanın en hızlı gelişen sektörü turizmde "Sürdürülebilirlik" kavramının yeni ana rota olduğu düşünüldüğünde, Türkiye'nin en fazla turist çeken kentini bu kavramdan ayrı düşünmek, biraz abes-

le işgal etmek anlamına geliyor. Dolayısıyla İstanbul'u ziyaret eden turistlerin sadece sayısını değil, kentin daha geniş bir bölümünü ziyaret ederek kalış sürelerini uzatmak ve İstanbul'a tekrar gelmelerini sağlamak için alternatif yollar geliştirmek hiç de zor değil aslında.

Yıllardır birçok ayrı tanıtım projesiyle ve büyük organizasyonlara talip olarak ya da ev sahipliği yaparak gündeme gelen İstanbul, işte şimdi tam da buna hazırlanıyor. Programı ve bütçesiyle mütevazı ama sürdürülebilir turizmi hedef aldığı için sonuçlarıyla büyük etkileri olabilecek bir projeden bahsediyoruz. Projenin başında ise, meslekleri gereği her gün beraber vakit geçirdikleri ziyaretçilere kenti tanıtmaya çalışan rehberler bulunuyor. **İstanbul Rehberler Odası (İRO)**, İstanbul Kalkınma Ajansı'nın mali katkısı ve İstanbul Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'nün desteğiyle "Sürdürülebilir Turizm için Alternatif Tur Rotaları" adlı bir çalışmayı hayata geçirmeye başladı. Hedef ise turizmde sürdürülebilirlik ve kültür turizminin gelişmesi. Rehberlerin böyle bir projeye önyak olması önemli, çünkü çok da farkında olmasak da, kenti doğrudan pazarlayanlar onlar...

İstanbul Rehberler Odası Başkanı Şerif Yenen (sağda), İstanbul'da Sürdürülebilir Turizm için Alternatif Tur Rotaları adlı projeyi tanıttı. Yenen, İstanbul'u ziyaret eden turistlerin kentte kalış süresini uzatmayı hedeflediklerini söylüyor.

“Turistler Daha Uzun Kalmalı”

EKOIQ olarak biz de, projenin ilk adımlarının atılmaya başlandığı şu günlerde Rehberler Odası'nın tanıtım toplantısında İstanbul Rehberler Odası Başkanı **Şerif Yenen**, Başkan Yardımcısı **Dr. Sedat Bornovalı**, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürü **Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili**, İl Kültür ve Turizm Müdür yardımcısı **Özgül Özkan Yavuz** ve Proje Koordinatörü **Bilgesu Güneş Yerli** yer aldı.

İRO Başkanı Şerif Yenen toplantıda hem projeyi tanıttı hem de soruları yanıtladı. İstanbul'a gelen turist sayısını artırmak ve turizmi belli aylardan ve belli yerlerden yıla ve kentin tamamına yaymak için bir sürü kurumun yıllardır çabaladığına dikkat çeken İRO Başkanı Yenen, kendi çıkış noktalarının da bu olduğunu ama farklı bir yerden baktıklarını söylüyor. Gelen turistin ortalama 2,5 -3 gün arasında değişen kalış süresini artırmayı hedeflediklerini kaydederek “Kalış süresini en az bir iki gün artırmayı amaçlıyoruz. Özellikle Akdeniz'de yoğun yaşanan kitle turizmini reddetmiyoruz ama alternatif turizm artık çok önemli. İstanbul en önemli destinasyon. Kültür turizmini teşvik etmek gerekiyor. İstanbul'a gelen yerli ve yabancı turistler, Topkapı, Ayasofya, Sultanahmet Kapalıçarşı ve 1-2 saatlik Boğaz Turu'yla yetiniyor gibi. Bazen **Dolmabahçe, Süleymaniye Mısır Çarşısı** ve **Yerebatan Sarnıcı**'na da kaymalar oluyor. Ancak işte ziyaret trafiği buralara yoğunlaşıyor. Yoğun sezonda günde 7-8 kruvazör geminin kente yanaştığını düşündüğümüzde, bütün turistler aynı anda aynı şeyi yapmak istediği için Tarihi Yarımada bu yoğunluğu kaldırmıyor. Bütün bunların ışığında, turizmi Topkapı - Ayasofya - Sultanahmet üçgeninin biraz dışına yaymak gerektiğini anlıyoruz. Öyle rotalar olsun ki Tarihi Yarımada'nın kapasitesi zorlanmasın” diyor.

400 Rehber Eğitim

İRO ve İstanbul Kalkınma Ajansı'nın ortaklaşa yürüttüğü söz konusu projenin en önemli yanı ise yeni rotalar belirlemek ve bu rotaları ziyaretçilere gezdirerek tanıtacak rehberlerin eğitimini sağlamak.

İstanbul Kalkınma Ajansı'nın da mali desteğiyle toplam 285 bin lira bütçe ayrılan proje kapsamında İstanbul için belirlenen 10 farklı kültür rotasının başlıkları ise şöyle: “**Bizans İstanbulu**”, “Osmanlı İstanbulu”, “**İstanbul'da İslam**”, “İstanbul'da Musevi Mirası”, “İstanbul'da Hıristiyanlık”, “İstanbul'da Mimari”, “İstanbul'da Yalılar”, “İstanbul'da Ticari Yapılar”, “İstanbul'da Su Yapıları”, “**İstanbul'da Kuş Gözlemciliği**”. Başlıklarla ilgili bilgi veren İRO Başkanı Yenen, her bir program için rehberlerin eğitime tabi tutulacaklarını kaydediyor. “Her bir program için en az 40 tane rehber yetiştirmeyi düşünüyoruz. Her bir programın sabahdan akşama kadar üç gün teorik dersi olacak. Teorik çalışmanın ardından bir gün uygulama gezisi olacak. Toplamda 400 rehber aşağı yukarı Nisan ayının or-

İstanbul'da alternatif rotalardan biri olarak da Boğaz'daki yalılar seçilmiş. Yalı gezileri basit bir Boğaz turu olarak değil, turistlerin yalılarından bazılarının içini görecekları, söz konusu yalılarda yaşamış veya yaşamaya devam eden ailelerin hikâyelerini öğrenecekleri ve aslında Boğaz kültürünü öğrenecekleri bir şekilde tasarlanmış.

İstanbul'un su ihtiyacı tarih boyunca hep bir sorun olmaya devam etti. Sorunu çözmek için de dünyada örneğine az rastlanır türden su yapıları inşa edildi. Bu nedenle su yapılarının ayrı bir rota dahilinde gezilmesi, İstanbul tarihini anlamak açısından çok önemli,

tasında bu programı tamamlayacak" diyen Yenen, kontenjan kısıtlı olduğu için tercihlerinin her bir rehberin tek konuda uzmanlaşması olduğunu söylüyor. Rehberlerin eğitiminin **sürdürülebilir turizm** için önemine de değinen Yenen, başlıklardan bahsederken de kültür turizmi için daha donanımlı rehber ihtiyacını örneklerle anlatıyor. "İstanbul'da İslam adlı bir kültür rotası oluşturduk. Baktığımızda turist rehberlerinin, eğitiminde ve yetiştirilmelerinde yüzyılların İslam kentini tanıttıkları halde bu konuda çok fazla bilgili olmadıklarını fark ettik. Kaldı ki, son yıllarda hem Arap ülkelerinden hem de diğer Müslüman ülkelerden İstanbul'a ve İstanbul'un İslami değerlerine yoğun bir ilgi var. Biz de bu yüzden bu tanıtımın daha kapsamlı olması gerektiğini düşündük. Aynı eğitimler yine İstanbul'un Mu-

sevi ve Hıristiyan değerleri için de söz konusu olacak. İstanbul'un mimarisi için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Bizans ve Osmanlı mimarisinin mirası günlerce gezilebilecek kadar çok. Yine İstanbul'daki yalılar, ticari ve su yapıları için de ayrı başlıklarda rotalar belirlemeyi son derece anlamlı bulduk." Rotada tarihi değerlerin dışında **doğa** da gözetilmiş. Örneğin **İstanbul'da Kuş Gözlemciliği** başlıklı rota, kendi başına çok fazla ziyaretçi çekebilecek bir başlık gibi duruyor. Keza İRO Başkanı Yenen de bu konuda son derece umutlu. İstanbul'un kuş gözlemcileri için bir geçiş noktası olduğunu hatırlatan Yenen, kuş gözlemciliğinin hiç de azımsanmayacak bir turizm potansiyeline sahip olduğunu kaydediyor. Yenen rehberlerin eğitimlerinin de Nisan ayı gibi sona ereceğini belirterek, "Bunun ardından **profesyonel fotoğrafçılarla** bu rotaları gezeceğiz. Ve tanıtım kitleri oluşturacağız. Bunları tur rotaları geliştirmek isteyen acentelerin ücretsiz kullanımına sunacağız. Bu konularda rehberleri uzmanlaştırırken, amacımız acentelerin de broşürlerine yeni tur programları ekleyerek kültür turizminin gelişimine katkı sağlamak. Her şey bittikten sonra seyahat acenteleriyle her şeyi kapsayacak bir toplantı yapacağız. Seyahat acentesi yetkililerini bilgilendireceğiz. Ondan sonra da yetişmiş olan rehberleri Türkiye turizmine tanıtıp projemizi tamamlamış olacağız" diyor.

Eğitim sonrasında rotaların işlerlik kazanması açısından acentelerin önemine de değinen Yenen, acentaları ikna etmek

konusunda rehberlerin önemli bir rol oynayacağını kaydediyor. “Her seyahat acentesinin sürekli veya zaman zaman çalıştığı rehberleri var. Bazen talep olduğu durumda seyahat acentesi bizimle iletişime geçiyor, bizden talep ediyor. Her rehberin de en az iki-üç tane ilişki içerisinde olduğu acente var. Örneğin ben bu eğitimlerden Kuş Gözleme Programı’na katılmış olsaydım ve bunun üzerine uzmanlaşma alsaydım, iyi ilişki içinde olduğum acentelere gider, ‘Gelin bunu bir ürün haline getirelim, broşürlerimize ekleyelim’ derdim. Bir rehberin bu eğitimi alması, beraberinde de doğal olarak en az iki-üç acentenin konuyla ilgili bilgi sahibi olmasını sağlıyor”.

Rotalar Sürekli Yenilenebilir

Sürdürülebilir turizm ve kültür turizmi açısından düşündüğümüzde, proje kapsamında oluşturulan bu 10 rota son derece sevindirici olmakla beraber, İstanbul şehri söz konusu olduğu için bu rotaların sürekli yenilenmesi ihtiyacı da gün gibi aşikâr. Projenin tanıtım toplantısında konuşan bir diğer isim olan **İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürü Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili** de bu konuya dikkat çekiyor. Rehberler Birliği’nin İstanbul Kalkınma Ajansı’na iyi bir proje sunduğunu söyleyen Prof. Bilgili, “Turizmin sürdürülebilirliği denilen bir kavram var. İstanbul bağlamında düşünüldüğünde sürekli kendini yenileyen, yeni rotalar bulan ve var olan rotaları da sürekli canlandıran bir bakış lazım. İstanbul’da rehberlik yapan biri “ben rehber oldum” diyemez. Sürekli kendisini geliştiren, yeni

keşiflerin yapıldığı bir şehir. Bu nedenle rehberlerin de sürekli kendisini yenilemesi lazım. Ben projenin başarılı olacağına inanıyorum” diyor.

Projenin bu yıl 31 Ekim tarihi itibarıyla bitirilmesi planlanıyor. Bütün rehberlerin aldığı eğitim ve sonrasında yapılacak tanıtımlar da bu sürenin içinde. Sürdürülebilir turizm açısından baktığımızda, bu tür alternatif kültür turu rotaları son derece önemli. Ama yeterli dersek de, yalan söylemiş oluruz. İstanbul gibi bir şehir için müzikten gastronomiye, edebiyattan kahvehanelere ve İstanbul’la adeta özdeşleşmiş gündelik hayatın kültürel kodlarına odaklanan diğer alternatif başlıklara sahip rotalar belirlemek ve bunların sayısını sürekli artırmak gerektiği aşikâr. Dileğimiz sürdürülebilir turizm adına gösterilen bu çabaların ve edilen niyetlerin bu rotalarla sınırlı kalmaması, biliyoruz ki, istenirse bu mümkün... ○

İstanbul’da sürdürülebilir bir turizmi hayata geçirmek, aslında tahmin ettiğimizden daha kolay. Bunu sağlayacak imkanları görmek için, sadece kafalarımızı tarihi yarımadanın dışına biraz çıkarmak ve etrafımıza bu gözle bakmak bile yeterli.

Geri Dönüşüm Ekonomileri ve E-Atıklar

Sonunda, yüksek standartta bir “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği”ne kavuştuk. Mayıs 2013’te işlevsel olarak yürürlüğe girecek Yönetmelik, çevre açısından son derece önemli bir sorun ve olanak olan elektronik atıkların geridönüşümü konusunda yeni bir sürecin başladığını gösteriyor. Ancak, ACTECON Rekabet ve Regülasyon Danışmanlığı firmasının ortaklarından Dr. M. Fevzi TOKSOY uyarıyor: “Evinizdeki elektronik atıktan para kazanmayı ummayın, çünkü bu sistem bir kazanç değil, bir borç ödeme döngüsüdür. Çevremize olan borcun ufak ufak geri ödemesidir!”

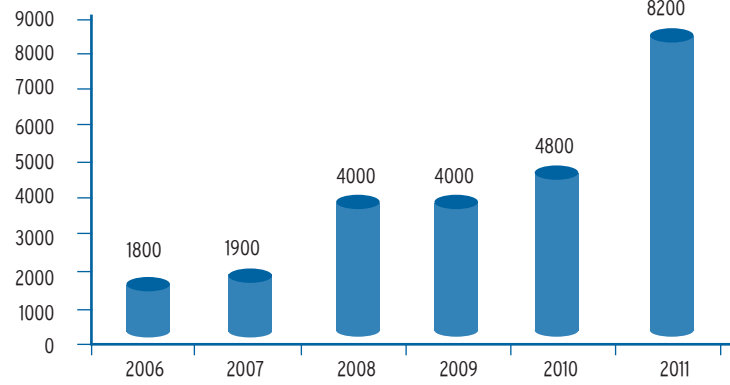
 Dr. M. Fevzi TOKSOY

Ocak ayının ikinci haftasında verdiğim bir röportaj sonucu yapılan haber neredeyse tüm yazılı ve görsel medyada yer buldu. Haberin başlığı “Eski ev eşyalarımızı atmayın üzerine para verilecek!” idi. Konunun çekici ve reyting yaratan kısmı elbette tüketicilerin ellerindeki atık elektrikli ve elektronik eşyaların para edeceğini öğrenmesi. Bana tüm Türkiye’den çok sayıda telefon geldi, herkes elindeki eski eşyaların ne kadar edeceğini merak ediyor! Aslında konu çok da yeni değil. Zira **e-atık** olarak da adlandırılan bu eşyaların bir kısmı zaten

Toplanan AEEE Miktarı (ton)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ekonomik döngünün bir parçası. Birileri eskiden bu yana, söz konusu eşyaları toplayıp çeşitli işlemlerden geçirip ekonomiye kazandırıyor. Ancak, haberi tetikleyen gelişme, bu ürünlerdeki geridönüşümün artık çok daha disiplinli yapılmasını düzenleyen bir yönetmeliğin **Mayıs 2013** tarihinde tam işlevsel olarak yürürlüğe girecek olması. Kısacası, düzenleme e-atıkların toplanmasını ve çevre mevzuatına uygun bir biçimde işleme tabi tutulmasını mecbur tutuyor. Bu da, daha önce geridönüşümü kârlı olan e-atıkların yanında, artık tüm elektrikli ve elektronik eşyaların kapsama girmesi anlamına geliyor ve bu kapsam çok çok geniş. Tıbbi cihazlardan oyuncaklara kadar, etrafımızda gördüğümüz elektrikli ve elektronik her eşya Yönetmelik'in uygulama alanında.

Genelde hurdacı kanalıyla toplanan ve işleme tabi tutulan bu e-atıkların ekonomi yaratma sürecinde çevre ile ilgili herhangi bir kaygı bulunmuyordu. Bu faaliyetler, tamamen serbest piyasa ekonomisi girişimi olarak hayata geçiyordu. Ancak artık bir **regülasyon baskısı** var ve bambaşka bir ekonomik süreç ve çevresel hassasiyetleri artıracak yükümlülükler bizleri beklemekte.

“Çevremizde kullandığımız veya kullanmaktan vazgeçtiğimiz tüm elektrikli ve elektronik eşyalar artık belli bir sistem altında ya ekonomiye kazandırılacak ya da çevreye zarar vermeyecek şekilde işleme tabi tutulacak. Böylece, hammadde tüketimi azalacak, çevremiz zehirli atıklardan temizlenecek”

Geridönüşümün Maliyetini Nasıl Paylaşacağız?

Aslında elektrikli ve elektronik ürünlere ilişkin geridönüşüm macerası 2012 yılının Mayıs ayında hayatımıza girdi. Ambalajlar, aküler, piller, ömrünü tüketmiş araç lastiklerinden sonra artık **atık elektrikli ve elektronik eşyalar** da kendi geridönüşüm sistemine kavuştu. Çevremizde kullandığımız veya kullanmaktan vazgeçtiğimiz tüm elektrikli ve elektronik eşyalar artık belli bir sistem altında ya ekonomiye kazandırılacak ya da çevreye zarar vermeyecek şekilde işleme tabi tutulacak. Böylece, hammadde tüketimi azalacak, çevremiz zehirli atıklardan temizlenecek, ürünler daha az kirleten maddelerden üretilecek ve daha az enerji harcayacağız. Peki

bu süreç nasıl işleyecek? Yani nasıl olacak da bu atıklar deliklerinden çıkarılarak geridönüşüm ve geri kazanıma yönlenecek?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu maceranın yol haritasını çok detaylı bir yönetmelik ile çizdi. Detaylı derken eleştirmiyorum. Konunun önemi zaten bu detayı gerektiriyor. Sistemin nasıl işleyeceğini anlatacağım ancak öncesinde geridönüşüm mekanizmalarının temel mantığını ve aktörlerini tanıtmakta fayda var. Aksi takdirde sistemin içerisinde yolunuzu kaybetmeniz gayet muhtemel. Tıpkı medyadaki haberler üzerine evindeki eşyaların envanterini çıkartıp parayı kimden teslim alacağını soran tüketiciler gibi. Keşke hayat bu kadar kolay olsaydı...

Önce sistemi anlayalım... Yiyeceklerimizin plastik ambalajı, içtiğimiz meşrubatın şişesi, kullandığımız araba lastikleri gibi günlük hayatımızda tükettiğimiz ve kullanım ömrünü tamamlayınca atık haline dönüşen veya ambalaj atığı içeren ürünler, teker teker geridönüşüm rejimine tabi oluyor. Türkiye’de 2005 yılından beri yaşadığımız bu sürecin **model babası Avrupa Birliği**. İşin temelinde ise şu mantık yatıyor: “Ey üreticiler ve tüketiciler, biriniz yıllardır çevreyi pek umursa-

“Artık başka modeller üzerinde çalışarak geridönüşümün maliyetini tüm paydaşlara adaletli bir biçimde pay etmek gerekiyor. İşte, geridönüşüm ekonomileri tam da burada devreye giriyor”

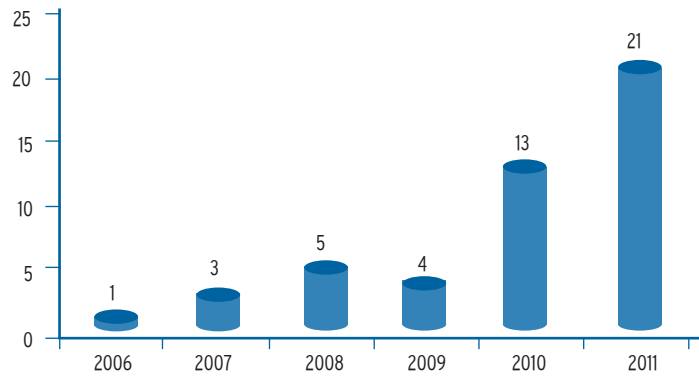
madan ürün ürettiniz, bir değeriniz de bu ürünleri keyifle kullandınız... Artık bu ürünlerin atıkları belediyelerin çöp kamyonlarıyla toplanamaz hale geldi; dolayısıyla herkes elini taşın altına koyacak ve bu gidişe bir dur diyeceğiz!” Bu ifade şu anlama da geliyor: **Artık verdiğimiz vergiler doğaya verdiğimiz zararı ortadan kaldıracak tedbirlerin maliyetini karşılamıyor.** Dolayısıyla başka modeller üzerinde çalışarak geridönüşümün maliyetini tüm paydaşlara adaletli bir biçimde pay etmek gerekiyor. İşte, geridönüşüm ekonomileri tam da burada devreye giriyor...

Oyun Kuruculuk Görevi Üreticilerde

Bu adaletli dağılım arayışı çerçevesinde, ‘**kirleten öder prensibi**’nden de yola çıkılarak, paydaşlar olan üreticilere, tüketicilere ve yerel yönetimlere farklı sorumluluklar düşüyor. Ortaya bir **ekonomik döngü** çıkartılıyor. Devlet, modern tanımıyla ‘regülasyon’ dediğimiz yasal düzenleme mekanizması ile atıkların geri toplanmasına yönelik olarak üreticilere bir yükümlülük tanımlıyor. Dolayısıyla, oyun kuruculuk görevi ‘üretici sorumluluğu’ kavramı çerçevesinde üreticilerde. Bu geri toplama yükümlülüğü yıllara göre artan oranlara bağlanmış. Yani üreticiler ortaya çıkmasına sebebiyet verdikleri atığı her yıl bir öncekinden daha fazla miktarda geri toplamak zorundalar. Tüketiciler ise atık sınıfına ayırdıkları

AEEE İşleme Tesisi Sayısı

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ürünleri kayıt dışı toplayıcılara vermemekle yükümlüler. Bu atıkları ya belediyelerin kurmakla yükümlü olduğu toplama noktalarına bırakmak ya da kayıtlı toplayıcılara vermek zorundalar. Yani oyunun sağlıklı oynanması için e-atıkların sistem içerisinde kalması gerek. Sistemde bulunması gereken diğer aktörler ise geridönüşüm ve geri kazanım faaliyetlerini yürütecek olan işletmeler. Bir de doğal olarak, toplama ve lojistik konusunda faaliyet gösterecek olan işletmeler var. Bu işletmelerin faaliyetleri aslında üreticilerin sorumluluğunda. Ancak işleme tesisi başlı başına bir ekonomik faaliyet ve süreç içerisinde bağımsız girişimciler, bu tip girişimlere yönelerek bağımsız işletmeler kuruyorlar.

Tüm bu döngünün sağlıklı işlemesi

için, benzer atık grubunda faaliyet gösteren üreticiler ‘**yetkilendirilmiş kuruluş**’ adını verdiğimiz ve aslında bir dernek olarak adlandırabileceğimiz yapılar altında atıkların toplanması, geridönüşümü ve geri kazanımına yönelik ortak bir sistem dizayn etmelidir. Devlet bu yetkilendirilmiş kuruluşları ve atıkların kategori bazında markadan bağımsız olarak toplanmasını teşvik ediyor. Bunun çok basit bir mantığı var. Geridönüşüm faaliyetlerinin maliyetlerini en aza indirmek. Aksi durumda her üretici ürettiği atığın peşine düşerdi ve bu da aşırı maliyetli bir operasyon olurdu. Aynı şekilde, ağırlık bazında bile olsa, her üretici bireysel olarak kendi kotasını doldurmak için atık toplama çalışsaydı bu sefer de atığın en bol olduğu bölgelerde yoğunluk

yaşanırdı. Bu da yine maliyetleri arttırmanın yanında çevre politikasının tüm coğrafyaya homojen dağılımını da engelleyen bir husus.

Dolayısıyla sistem, örneğin her bir beyaz eşya üreticisinin, üzerinde kendi markası olan atıkların peşine düşmesi yerine, tüm beyaz eşya üreticilerinin ağırlık bazında tüm ürünlerin toplanmasını sağlaması ve üretim payları oranında bu havuzdan kotalarını düşmelerini teşvik ediyor. Kurulacak bu yetkilendirilmiş kuruluşlar ise tek bir Koordinasyon Merkezi'ne bağlı olarak faaliyet gösterecek.

Yönlendirme, Yetkilendirilmiş Kuruluşlara Doğru

Şimdi bir de ekonomik döngünün para akışını irdeleyelim. Öncelikle, devlet her bir üreticiden bu sistemden kaynaklanan maliyetleri güvence altına almak üzere piyasaya sürecekleri ürünler için teminat talep ediyor. Ancak, yetkilendirilmiş kuruluşlara üyelik, teminat yerine geçiyor. Bu bir anlamda üreticileri, bireysel faaliyetlerden çok yetkilendirilmiş kuruluşlar bünyesinde faaliyet göstermeye yöneltmeyi amaçlıyor. Bu yönlendirme yukarıda da belirttiğim gibi, bir taraftan kamu refahını olumsuz etkileyen bireysel faaliyetlerin önüne geçmeyi amaçlarken, diğer taraftan da sahipsiz atık oluşumunu önlemenin güzel bir yolu. Sistem kapsamında her şeyin kayıtlı olduğu düşünüldüğünde, tek seferlik ithalatçıların veya standartlara uymayan ürün ticareti yapanların da piyasaya girmelerinin önüne geçebilecek caydırıcı bir uygulama. Bu durumda, yetkilendirilmiş kuruluşun, e-atıkların toplanması ve işlenmesine yönelik hizmetleri üyeleri adına topluca alması gerekiyor.

Ayrıca, yetkilendirilmiş kuruluşların bu sistemi bir **Atık Yönetim Planı** şeklinde kaleme alıp Bakanlığa bildirmeleri mecburi. Bir rekabet ku-

ralları danışmanı olarak belirtmem gereken husus ise, atık yönetim planının **Rekabet Kurumu**'na da bildirilmesi gerektiği. Nitekim aslında birbirine rakip olan üreticilerin hangi koşullarda bir atık yönetim sistemi oluşturacakları ve toplama/geri dönüşüm faaliyetlerinin hangi prensipler çerçevesinde gerçekleştirileceği, doğrudan rekabet hukukuna temas eden meseleler. Bu çerçe-

vede Rekabet Kurumu'na yapılacak izin başvurusunun faaliyetlerin hukuki çerçevesini belirlemek adına büyük önem taşıdığını söyleyebilirim. Rekabet kurallarını ön planda tutmadan atık yönetimi sistemini yürütmek Rekabet Kurulu'nun uygulayabileceği para cezalarını da beraberinde getirme riski taşıyor. Rekabet Kurulu'nun uygulamasında buna benzer örnekler de mevcut.

“Bir rekabet kuralları danışmanı olarak belirtmem gereken husus ise, atık yönetim planının Rekabet Kurumu'na da bildirilmesi gerektiği”

2011 Yılında Türkiye'de Piyasaya Sürülen EEE

	Ürün Adı	Türkiye'de piyasaya sürülen ürün ağırlığı (ton)
1. kategori	Soğutucu	212.833
	Dondurucu	24.076
	Klima (Ev tipi klima)	120.176
2. kategori	Çamaşır Mak.	149.009
	Bulaşık Mak.	80.289
	Kurutucu	3749
	Pişiriciler	32.608
	Fırın	59.782
3. kategori	Isıtıcılar	40.080
	Monitör	33.849
	Televizyon	46.506
4. kategori	PC ve Non-TV	3696
	Diğer (Yazarkasa)	562
5. kategori	Küçük Ev Aletleri	66.635
	TOPLAM	873.856

Burada şirketlerin düştüğü hata ise her ne kadar yetkilendirilmiş kuruluşlar için mevzuatta “kâr amacı gütmeyen” ibaresi bulunsa da, Rekabet Kurumu atık mevzuatına ilişkin Bakanlığa vermiş olduğu görüşlerde, yetkilendirilmiş kuruluşların Rekabet Kanunu uyarınca “teşebbüs” olarak nitelendirildiğini ve kâr amacı gütmesinde de bir sakınca olmadığını ifade ediyor. Bu, aslında çok dikkat edilmesi gereken bir husus. Demek ki Rekabet Kurumu gözünde yetkilendirilmiş kuruluşlar birer şirket gibi faaliyet gösteren yapılar. Hissedarları da piyasada yeni ürünler pazarlarında rekabet eden firmalar ve bu şirketlerin bir araya gelmesi, yetkilendirilmiş kuruluşların pazar payı itibarıyla belirli bir ekonomik gücü temsil etmesine neden olacak. Burada Rekabet Hukuku’na bir kez daha dikkat etmek gerekiyor, zira bu piyasa gücü bir hakim durum olarak ortaya çıkabilir. Bu durumda da yetkilendirilmiş kuruluşun kontrat yapacağı işleme tesislerini seçerken objektif kriterlere dayanan bir mekanizma kurgulaması gerekecektir.

Sisteme geri dönecek olursak, Bakanlık, Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği’nin yürürlüğe girdiği tarihten önce (22 Mayıs 2012) piyasaya sürülmüş olan ürünlerin toplama ve işleme maliyetlerinin ürüne göre sekiz veya on yıllık bir dönemde satılacak yeni ürünlerin faturalarında ayrı bir kalem olarak belirtilerek tüketici-

lerden tahsil edilebileceğini ifade ediyor. Bu sistemi uygulayan AB ülkelerinde hedeflere yaklaşıldıkça, ‘katkı payı’ dediğimiz bu meblağın azaldığını ve bir süre sonra da ürün fiyatı içerisinde yedirilerek, artık yeni ürünün doğal bir maliyet kalemi haline geldiğini görüyoruz. Üreticilerin geridönüşüm maliyetlerini ürün fiyatlarına yedirmesinden (ki bundan doğal bir şey olamaz) bu fatura altı mekanizması ile maliyetlerin şeffaf bir biçimde kamuya açık olması hance mükemmel bir uygulama.

Hayat O Kadar Kolay mı?

Toparlayacak olursak özetle, devlet üreticilere “şu kadar e-atığı toplayacaksın ve işleyeceksin” diyerek ilk domino taşını deviriyor. Sonrasında, belediyeler atık toplama merkezleri kuruyor; üreticiler bir araya gelerek bir yapı oluşturup toplama ve işleme faaliyetlerini lisanslı aracılar ihale ediyor; dağıtıcılar geri toplama konusunda akıllıca yöntemler dizayn edip getirilen atıkları depoluyor; kullanıcılar da bu ürünleri kayıt dışına değil lisanslı kişilere veriyor. Tüm bu sistemde işleme tesisleri doğal olarak kâr etmek isteyecektir, yetkilendirilmiş kuruluşlar ise maliyetlerini en aza indirmek isteyeceklerdir. Tüm bu faaliyetlerin maddi değerleri zaman içerisinde şekillenecektir. Çok ürünlü ve çok farklı işleme süreçleri olduğu için şu anda **atığın değerinin negatif pozitif mi** olduğunu belirlemek çok zor. Bu durum da havada asılı kalan soru işaretlerine yol açıyor. Örneğin, piyasadaki atıkların geri toplanması nasıl teşvik

edilecek? Tüm atık türlerine göre teknik yeterliliğe sahip işleme tesisi mevcut mu?

Şimdi tüketici kimliğinizle diyeceksiniz ki, “Ee hani

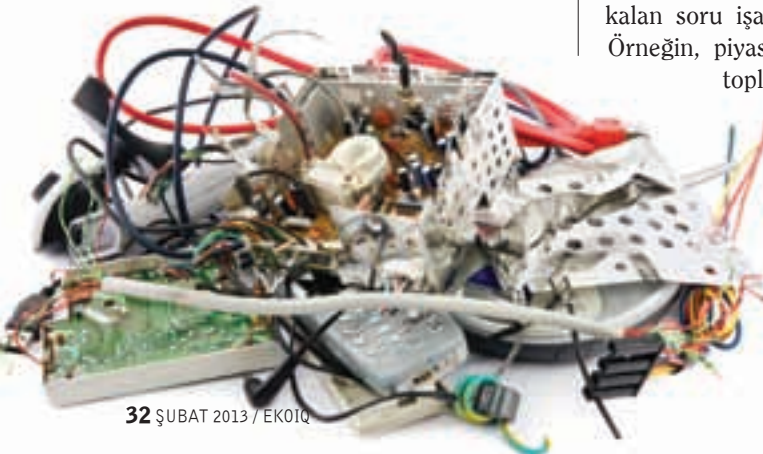

Dr. M. Fevzi Toksoy Kimdir?

1995 yılından beri rekabet hukuku alanında özel sektör, kamu kuruluşu ve sektör derneklerine hizmet veren Toksoy, doktora derecesini AB Hukuku alanında 2007 yılında almış ve bu tarihten sonra mesleki faaliyetlerine akademik çalışmalarıyla birlikte devam etmiştir. AB modelini örnek alan **Türk Rekabet Hukuku** uzmanı olan Toksoy bu alanda halen yoğun olarak çalışmaktadır. Türkiye’de geridönüşüm ekonomilerini ve konunun rekabet hukuku boyutunu mesleki olarak çalışmaktadır. Toksoy tüm bu çalışmalarını ortağı olduğu ACTECON’un prensipleri, birikimi, ortakları ve çalışanlarıyla birlikte yürütmektedir.

bize para verilecekti? Hani eskileri atmıyorduk, satıyorduk?”... Eee, başında da söyledik, hayat o kadar kolay değil. Bulaşıkları, çamaşırları yıkarırken, laptopları kullanırken iyiydi ama... Yarı şaka yarı ciddi...

Şimdi gelelim sadede: Evet, ev, işyeri, kamu kurum ve bilimum noktadaki atık elektrikli ve elektronik eşyalar bir değer temsil edecek. Elbette AB ve ABD’deki gibi girişimci şirketler ortaya çıkacak ve bu şirketler ürünlerinize para da verecektir. Ama sanmayın ki para kazanıyorsunuz. Sadece yukarıda anlattığım sistem içerisindeki yerinizi alıyorsunuz. Bu sistem de bir **kazanç döngüsü değil, bir borç ödeme döngüsü**. Çevremize olan borcun ufak ufak geri ödemesi! ○

Sürdürülebilirliği Kime Danışmalı?

Sürdürülebilirlik söylenmesi kadar zor bir kavram gerçekten de. Her kişi ve kurumun olur olmaz yer, durum ve tutumlar için kullanması, kavramın içinin boşalması tehlikesini de beraberinde getiriyor. Aynı durum, iş dünyasının tutum ve söylemleri için de geçerli. Uzunca bir süre, “sosyal sorumluluk” paydası altında ele alınan “sürdürülebilir iş yapma” biçimleri, artık şirketlerin iş modellerinin temel bir parçası olmaya doğru yavaş da olsa ilerliyor. Ancak bunun için, sürdürülebilirliğin, şirketin stratejik yönetim planlarının bir parçası olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla gelip geçici bir süreç değil, süreğen bir bakış açısı olması gerekiyor. Bu sayıda konuştuğumuz GRI’ın Başkanı Mervyn King, “100 yıldır sadece mali raporlama yapıyoruz. Peki ama çevresel etkimizi ne zaman bu planın bir parçası haline getireceğiz” sorusu ve mali/sürdürülebilirlik raporlamalarının entegre edilmesi çağrısı da bunu gösteriyor. Ancak bu alandaki bilgi ve tecrübenin sınırlılığı, bu konudaki en önemli engel. Bu yüzden sözkonusu kısıdı geçilebilir kılan da Danışmanlık oluyor. Biz de tam da bu nedenle, Türkiye’de sürdürülebilirlik yoluna girmeye niyet eden şirket ve kurumların kime, neyi ve nasıl danışması gerektiğini, ilgili kişilere sorduk. Bu konuda stratejik bir yerde duran danışmanlar ve danışmanlık firmaları yetkilileriyle yaptığımız uzun soruşturmanın ilk kısmını bu sayımızda yayınlıyoruz. Gelecek sayıda da, bu konuda oldukça önemli kurum ve kişilerin görüşlerini okumaya hazır olun.

Kumru Adanalı, *Carbon Clear Türkiye* “Danışmanlık Bütçeleri Hâlâ En Kolay Feda Edilen Kalem”

Carbon Clear Türkiye olarak, şirketlere sürdürülebilir alanında gibi hizmetler veriyorsunuz?

Carbon Clear Türkiye ofisi 2010 yılından bu yana Karbon Yönetimi konusunda kamu kurumlarına ve çeşitli sektörlerde faaliyetleri olan şirketlere danışmanlık hizmetleri veriyor. Bilindiği üzere iklim değişikliğiyle mücadele konusu, 2000’li yılların başından itibaren çevre kirliliğini önleme ve kontrol çabalarının da önüne geçmiş durumda. Bunun da başlıca nedeni uluslararası bilim kuruluşlarının seragazi emisyonlarındaki çok ciddi artışlar ve küresel ısınma sorununa tüm ülkelerin dikkatlerini çekmeleri. Carbon Clear olarak şirketlerin 2020 yılına kadar iklim değişikliğiyle mücadele konusunda stratejilerinin geliştirilmesine teknik destek sağlıyoruz. Aynı zamanda karbon ayakizi hesaplamaları, azaltım stratejilerinin hazırlanması ve uygulanması ile karbon denkleştirme/nötr projelerin hazırlanması ve tedarik zincirinde karbon etiketleme çalışmalarını da yürütüyoruz. Bu kapsamdaki çalışmalar aynı zamanda sürdürülebilirlik raporlarında yer alarak şirketlerin teknik çalışmalarına destek sağlıyor.

Bu çalışmalarını nasıl bir ekiple sürdürüyorsunuz?

İngiltere ekibimiz farklı disiplinlerden gelmekle birlikte, Türkiye ekibimiz çevre mühendislerinden oluşmuş durumda. Projelerimizin özelliğine göre ihtiyaç duyulması halinde, başta enerji verimliliği uzmanları olmak üzere farklı alanlarda da uzmanlar ile kısa dönemli işbirliklerimiz gerçekleştiriliyor.

Sizce Türkiye’de danışmanlık hizmetinin şirketlere kattığı ‘değer’ yeterince anlaşılıyor mu?

Son yıllarda bu konuda olumlu bir ilerleme sağlandığını düşünüyoruz. Danışmanlık hizmetlerinin ilk aşamada alınmasında şirketlerde ciddi bir direnç olmasına karşın, daha sonra çalışma sonuçlarının sürdürülebilir hale getirilmesinde bugüne kadar herhangi bir zorlukla karşılaşmadık. Şirketler özellikle karbon yönetimi konusunda sürdürülebilir bir yaklaşım gösteriyorlar.

Türkiye’de şirketlerin sürdürülebilirlik alanında danışmanlık almak

söz konusu olduğunda genel durumu nasıl?

Küresel şirketler bu konuda çalışmalarına 2000’li yıllarda başladılar ve Türkiye ofislerine de çalışmalarını aktarmış durumdadır. Ancak Türk şirketlerinde konunun kapsamı ve yaklaşımı tam olarak algılanmış durumda değil. Danışmanlık bütçeleri her zaman en kolay feda edilebilecek bir kalem olarak görülüyor. Daha öncelikli bir konuda çalışma ertelenebiliyor.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları azalıyor mu yoksa bu ihti-

yaçlar şekil mi değiştiriyor?

Danışmanlık ihtiyacı azalmak yerine farklı alanlara kayıyor. Sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketler daha iyiye gidebilmek için daha iddialı hedefler belirlemek durumunda. Bunu için de mevcut kapasite yeterli olmayabiliyor ve uzman desteğine ihtiyaç duyulabiliyor. Ayrıca bu hedeflerin paydaşlar ile etkin iletişimi ve ortak projelerin oluşturulması gibi konular da, ileri seviye sürdürülebilirlik çalışmalarındadır.

Sizce, danışmanlık belli bir süre ve proje bazlı mı olmalıdır, yoksa süregelen bir ilişki bu işin olmazlarından mıdır?

Danışmanlık hizmetinin kapsamı, şirketlerin kapasiteleri ve sektörler göre uygulamalar da değişebiliyor. Örneğin kurumsal karbon ayakizi çalışmalarında eğer şirketin daha sonraki dönemde çalışmaları gerçekleştirecek ekibi mevcut ise, destek proje bazlı olabiliyor. Ancak sürdürülebilirlik çalışmalarında çok hızlı yeni düzenlemeler gündeme geliyor. Şirketlerin bu yenilikleri takip etmeleri teknik açıdan mümkün görülüyor. O nedenle uzun dönemli işbirlikleri çok önemli. Biz Carbon Clear olarak bugüne kadar daha çok proje bazlı çalışmalarda yer aldık; şirket olarak da çalışmalara

ryn daha sonra şirketler tarafından gerçekleştirilmesini destekliyoruz. Kapasite geliştirme projelerimizle de şirketlerin uzun dönemli çalışmalarının kapsamının belirlenmesine destek oluyoruz.

Şirketlerin kurum içinde sürdürülebilirlik yöneticisi ya da birimleri oluşturmaları gerektiğini düşünüyor musunuz?

Şirketlerin sürdürülebilirlik çalışmalarını gerçekleştirmelerinde birim ya da yöneticilerin olması gereklidir. Bunun nedeni ise, teknik konuların çok hızla gelişmesi ve raporlama çalışmalarında belirtilen taahhütlerin gerçekleştirilmesi ve daha sonra tekrar raporlanmasıdır. Burada eğer bir teknik birim olmaz ise uzun vadeli yaklaşım gerçekleştirilemez.

Bugüne kadar kimlerle çalıştınız?

Bugüne kadar başta medya, bankacılık, lojistik, ambalaj, gıda ve

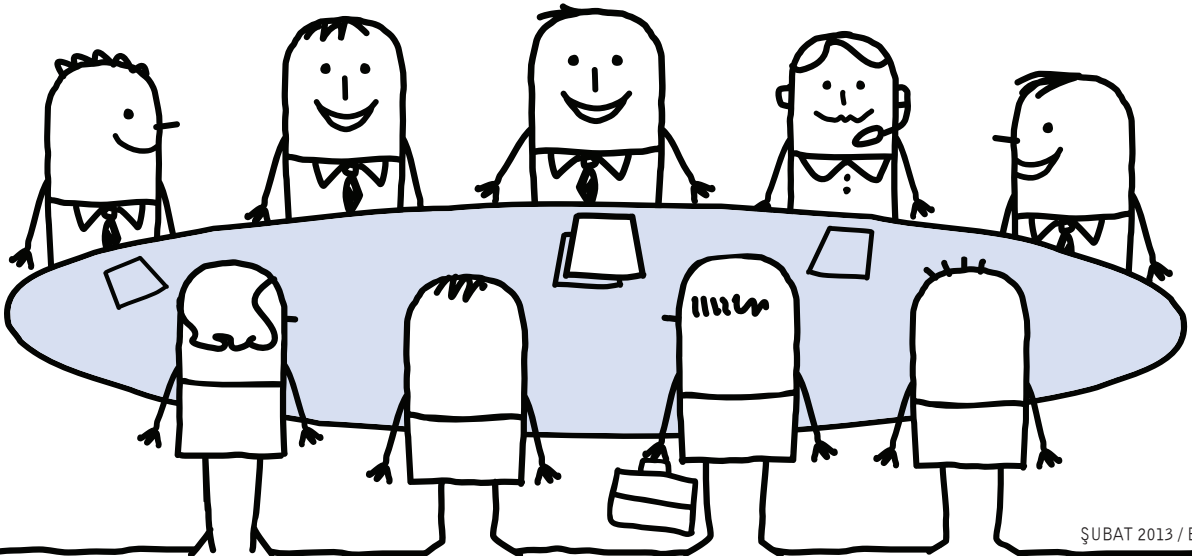
perakende sektörleri olmak üzere yaklaşık 20 şirkete iklim değişikliği ile mücadele kapsamında teknik destek sağladık ve sağlamaya devam ediyoruz.

Sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösterirken yaşadığınız en büyük zorluklar neler?

Özellikle Türk şirketlerinde karar vericilerin konunun çok teknik olmasından dolayı anlamamaları, bu çalışmanın riskten fırsata dönüştürülmesini aktaracak teknik bilgilere yeterince ulaşmamalarıdır. O nedenle hizmet alımlarında karar verilme aşaması çok uzun sürebiliyor.

Sürdürülebilirlik alanında raporlama Türkiye'de de trend haline almaya başladı. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Sürdürülebilirlik çalışmalarının sadece raporlama çalışması olarak değerlendirilmemesi gerekir. Çalışmanın şirket içinde karar verme mekanizmalarında önemli ve başvurabilir bir araç olmasının sağlanması gerekiyor. Bu da şirket içinde kapasitenin sürekli olarak geliştirilmesine bağlı. Aynı zamanda hazırlanan raporların teknik kalitesi de çok önemlidir. Bu tür sorunların açılabilmesi için en iyi uygulamaların aktarılması, bilgi paylaşımı ve şeffaflığın sağlanması lazım.

Bahar Keskin ve Özlem Çevik Koper, CSR Consulting Turkey “Sürdürülebilirlik Yönetimi Multi-Disipliner Bir Anlayış Gerektiriyor”

Sürdürülebilirlik danışmanlığı alanında ne gibi hizmetler veriyorsunuz?

CSR Consulting Turkey entegre sürdürülebilirlik yönetimi danışmanlığı hizmetleri veren bir şirket. Sunduğumuz başlıca çözümler arasında **sürdürülebilirlik odaklı stratejiler ve yol planı geliştirme**, yönetim sistemleri oluşturma, kapasite geliştirme odaklı eğitim ve seminerler, paydaş diyalogu toplantıları ve raporlama yer alıyor. Ayrıca karbon yönetimi ve raporlaması, kurumsal sorumluluk odaklı projelerin ex-post değerlendirmesi, benchmarking gibi alanlarda da şirketlere ve finansal kuruluşlara destek veriyoruz.

Bu alanda kaç yıldır faaliyet gösteriyorsunuz ve nasıl bir ekiple çalışıyorsunuz?

Türkiye'deki faaliyetlerimize 2009'da, GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerinin G3 versiyonunun Türkçe'ye resmi tercümesini yaparak ve bunu Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlediğimiz bir seminerle lanse ederek başladık. Şirketimiz Hollanda'da yerleşik bir limited şirket. İki kurucu ortağın (Bahar Keskin ve Özlem Çevik Koper) sürdürülebilirlik alanında toplam 20 yılı aşkın profesyonel deneyimi var. **Network Organizasyon** diye adlandırdığımız bir yapımız var, farklı projelerde Türkiye'den ve Avrupa'dan uzmanlık alanları farklı danışmanlar ve çözüm ortakları ekibimizde yer alıyorlar.

Sizce Türkiye'de danışmanlık hizmetinin şirketlere kattığı 'değer'

yeterince anlaşıyor mu?

Değişime ayak uydurmak isteyen şirketler pek çok alanda sürekli ve hızla kapasite geliştirme ihtiyacı duyuyorlar. Bu tür şirketler danışmanlık hizmeti almaya daha açıldılar. Ayrıca bazı alanlarda danışmanlarla çalışmak neredeyse zorunluluk haline gelmiş durumda ve alınan hizmetin kuruma kattığı değer sorgulanmıyor bile. Biz bugüne kadar bu tür şirketlerle çalışma fırsatı bulduk. Deneyimimiz şu oldu: Yarattığımız katma değer ilk projede ortaya çıktığında şirketlerin bizimle çalışma konusunda istekleri arttı. Ancak genele bakınca, ülkemizde yönetim danışmanlığının kurumlara getirebileceği faydanın tam anlaşılmadığını ve kabullenmediğini görüyoruz.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları azalıyor mu, yoksa bu ihtiyaçlar şekil mi değiştiriyor?

Sürdürülebilirlik konusunda ilerleme kaydeden şirketlerin ihtiyaçları zamanla artıyor. Örneğin önce raporlama yaparak yola çıkan şirketler, bir iki yıl içinde paydaş diyaloguna dayalı **kurumsal strateji ve yol haritası** oluşturma ihtiyacı duyuyorlar. Ardından **tedarik zincirinde sürdürülebilirlik, karbon yönetimi** ve tüm çalışanların sürdürülebilirlik eğitimi gibi konularda adımlar atıyorlar. Bu yolculukta başı çeken kurumlar, sürdürülebilirliğin, inovasyonun arkasındaki itici gücü olduğunu fark ederek, Ar-Ge, yeni yatırımlar, yeni ürün ve hizmetlerde işin odağına bu konuyu yerleştiriyorlar. Tüm bu aşamalarda kurum dışından uzman desteği almak şirkete kaynak ve zamandan tasarruf, pazar payı genişletme, kurumsal itibarı artırma ve kalifiye işgücü çekme gibi değerler kazandırıyor.

Sizce, şirketlerin kurum içinde sürdürülebilirlik yöneticisi ya da birimleri oluşturmaları gerekiyor mu?

Kesinlikle. Sürdürülebilirlik yönetimi çevre, insan hakları, çalışma koşulları, yönetim, yolsuzlukla mücadele gibi konulara multi-disipliner ve bütünsel bir yaklaşım gerektirir. Süreçte en küçük iş biriminden tedarik zincirindeki aktörlere kadar uzanan entegre yönetim sistemlerine ihtiyaç duyulur. Bu çok katmanlı çalışma, yönetim kurulu seviyesinden başlamak üzere, icra komitesi ve orta yönetimden oluşan yönetim kadrosunu ve bunlara bağlı ekiplerin kurulmasını gerektirir. Böyle bir yönetim yapısı olmadığında, yapılan çalışmaların kurumu fazla ileriye taşımadığını gözlemliyoruz. Sürdürülebilirliği sadece raporlama kapsamında ele almak yerine, bir yönetim sistemi olarak kurup, koordinasyo-

nu sağlayacak birimlerin ve/veya kişilerin atanması önem taşıyor.

Bugüne kadar kimlerle çalıştınız?

2009'dan bu yana Türkiye'de Akbank, Arçelik, Coca Cola İçecek, Çelebi Yer Hizmetleri, Havaş Yer Hizmetleri, Hollanda Konsolosluğu, Vestel Beyaz Eşya ve Vodafone Türkiye'ye destek verdik. Geçmiş yıllarda yurt dışında Rabobank, H&M, BP ve Posco Çelik gibi şirketlere sürdürülebilirlik yönetimi konusunda destek vermiştik.

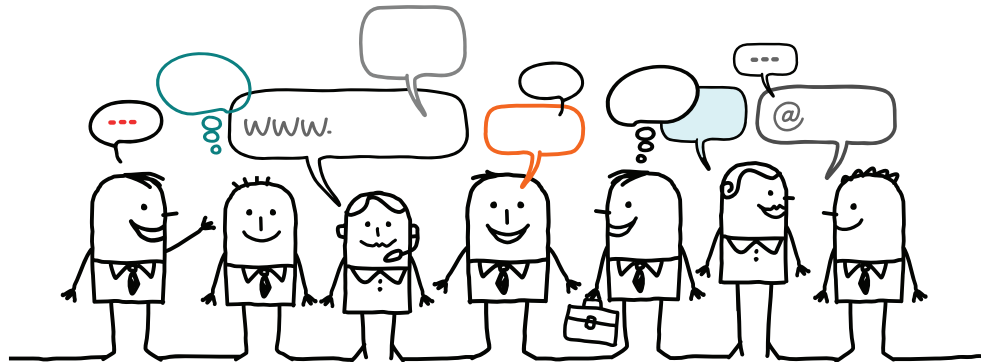
Sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösterirken yaşadığımız en büyük zorluklar neler?

Capital Dergisinin Aralık 2012 sayısında "en beğenilen şirketler" araştırmasına göre, "sürdürülebilirlik" konusu, en beğenilen şirketlerin görece en düşük skor aldığı alan. Araştırma, bu şirketlerin çevreye duyarlı olma, rekabette etik davranma, toplumsal sorumluluk, çalışan memnuniyeti gibi alanlarda güçlü olmadıklarını gösteriyor. Bu saptama bizim de gözlemlerimizi doğruluyor. Bunların zayıf halka olduğunun kabullenilmesi ve hızla iyileşme kaydedilmesi gerek. Kurumsal sürdürülebilirlik stratejisi geliştirmek, bunu tıpkı pazarlama stratejisi gibi sistematik şekilde hayata geçirmek, ekip kurmak, yönetmek ve sonuçlarını raporlamak mümkün. Bu araştırmanın sonucu bizce, henüz en beğenilen şirketlerin dahi sürdü-

rülebilirlik yaklaşımını tam olarak benimsemediklerini, entegre olarak yönetmediklerini gösteriyor. Zorluk demeyelim ama bu mesajları şirket yöneticilerine aktarmak her zaman kolay olmuyor.

Sürdürülebilirlik alanında raporlama Türkiye'de de trend haline gelmeye başladı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Eğer altyapısı hazır değilse, uluslararası standartlara uygun kurumsal raporlama yapmak son derece karmaşık bir iş. Sürdürülebilirlik raporlaması, gelişmesi zaman ve kaynak gerektiren yeni bir uzmanlık alanı. Bizim danışmanlık desteği verdiğimiz şirketler bu alanda akranlarına göre birkaç adım önden gidebiliyorlar. Raporlama sürecine kurum içi ve dışından pek çok paydaşın dahil olması gerekiyor. Biz bu bilgi akışını ve diyalogu, tarafsız ve objektif moderatör rolü üstelenerek yürütüyoruz. Birimler arası koordinasyonu sağlayarak, raporlama sürecini proje yaklaşımı odaklı, verimli bir şekilde yürütebiliyoruz. Raporların içeriğine gelince, şirketin önemli olarak algıladığı her konu paydaşları için önem taşıyabilir. "Bir de bunu yazalım" gibi bir yaklaşım izlendiğinde amacına hizmet etmeyen raporlar ortaya çıkabiliyor. Deneyimli ekiplerden yönetim danışmanlığı desteği alan şirketler, bu tür kalite ve güvenilirlik sorunlarını aşabilirler.

Serra Titiz, Mikado Danışmanlık “Şirketlerde Kalıcı Sistemler Geliştirmeye Çalışıyoruz”

Mikado olarak, sürdürülebilirlik konusunda ne tür hizmetler veriyorsunuz?

Mikado Danışmanlık, özel sektör ve sivil toplum işbirlikleriyle sosyal etkiyi maksimize eden, sürdürülebilir kalkınmaya hizmet eden, toplumsal dönüşüm yaratan, kâr amacı gütmeyen bir sosyal girişimdir. Türkiye'nin ilk **B Corp sertifikalı şirketi** olmakla gurur duyuyoruz (www.bcorporation.net).

Mikado olarak sürdürülebilir kalkınma için modeller geliştiriyoruz. Sürdürülebilir bir kalkınmanın mümkün olabilmesi için “sorumlu bir özel sektör”ün, “sürdürülebilir ve şeffaf bir sivil toplum”un ve “sosyal inovasyon”un olmazsa olmaz unsurlar olduğunu düşünüyoruz. Bu unsurlar aynı zamanda üç ana faaliyet alanımızı oluşturuyor. Deneyim ve uzmanlıklarımızı da bu alanlarda geliştiriyor ve sunuyoruz.

Sorumlu bir özel sektör kapsamında, sürdürülebilirlik stratejisi geliştirmek ve uygulamaya koymaktan, toplumsal yatırım programları ve projeleri oluşturmaya, çalışan gönüllülüğü mekanizmaları kurmaktan, sürdürülebilirlik raporlamasına kadar pek çok alanda uzmanlıklarımız var ve bu uzmanlıklarımızı beraber çalıştığımız kurumlara aktarıyoruz. Kendimizi sürekli geliştirmenin yanı sıra, çözüm ortaklarımızla birlikte değer yaratıyoruz.

Sürdürülebilir ve şeffaf bir sivil toplum kapsamında ise, STK'lara ve şirketlerin vakıflarına organizasyonel kapasite güçlendirmeye yönelik, izleme-değerlendirme ve sosyal etki

raporlaması ile kaynak geliştirme gibi konularda destek sunuyoruz.

Ayrıca Sosyal inovasyon tarafında da kendi geliştirdiğimiz ve bünyemizde yürüttüğümüz projelerimiz bulunuyor.

Bu alanda kaç yıldır faaliyet gösteriyorsunuz ve nasıl bir ekiple çalışıyorsunuz?

Mikado, 2007 yılında kurulmuş olan bir sosyal girişim. Alanında uzman ve deneyim sahibi kişilerden oluşan çok değerli bir ekibimiz var. Ayrıca proje bazlı olarak bize destek veren eğitmen ve uzmanlarımız mevcut. Yanı sıra, farklı alanlarda bize destek sunan her biri kendi alanında son derece başarılı çözüm ortaklarımız var. Üzerinde çalıştığımız projenin gerektirdikleri doğrultusunda doğru aktörleri sürece dahil ediyoruz.

Sizce Türkiye’de danışmanlık hizmetinin şirketlere kattığı ‘değer’ yeterince anlaşılıyor mu?

Sürdürülebilir kalkınma ve kurumsal sorumluluk kavramları görece yeni kavramlar. Özel sektör ve tüm kamuoyu kurumsal sorumluluğun kapsamının ne kadar geniş, öneminin ne kadar büyük olduğunu yeni yeni anlıyor. Dolayısıyla bizim gibi danışmanlık sunan kurumların kattığı değer bir anda anlaşılmasını bekleyemeyiz. Fakat kendi adımımıza, beraber çalıştığımız kurumlara ortak yarattığımız dönüşümün boyutu ve iyi örneklerin sayısı arttıkça, bu değer anlaşıldığını gözlemliyoruz ve bu bizi çok mutlu ve motive ediyor.

Türkiye’de şirketlerin sürdürülebilirlik alanında danışmanlık almak söz konusu olduğunda genel durumu nasıl?

Sürdürülebilirlik alanında taahhütleri olan, bu işe kendini adan şirketlerin çoğu danışmanlık almak konusunda istekliler. Böyle bir isteğin oluşması için öncelikle bu konuda şirket içinde duyarlılığın gelişmesi ve böyle bir ihtiyacın hissedilmesi gerekiyor. Kapsamın sandıklarından geniş olduğunu anlatmak gerekebiliyor çoğu zaman. Bazı şirketler toplum boyutundan başlamayı tercih edebiliyor. Şirketlerine kattıkları değeri ve somut çıktıları gördükçe, daha kapsamlı işler yapmaya olan istek ve niyetleri de artıyor.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihti-

yaçları azalıyor mu yoksa bu ihtiyaçlar şekil mi değiştiriyor?

İdeal olan zaman içinde şirketlerin kurumsal sorumluluklarını dışarıdan bir desteğe ihtiyaç duymadan kendi içlerinde yerine getirebilmeleri. Bu sebeple Mikado olarak beraber çalıştığımız şirketlerde kendi kendine ayakta durabilecek kalıcı sistemler geliştirmeye gayret ediyoruz. Bunun için sürdürülebilirliğin içselleştirilmesi ve tüm karar alma süreçlerine nüfuz etmesi gerekiyor. Ayrıca şirket içinde bu vizyona sahip, kendini adanmış bir ekibin varlığı şart. Sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin sorumlulukları ve ihtiyaçları zamanla azalmıyor fakat danışmanlığa duyulan ihtiyaç azalabilir ya da boyut değiştirebilir.

Bugüne kadar kimlerle çalıştınız?

Sürdürülebilirlik danışmanlığı kapsamında üç senedir Bilim İlaç'la ve iki senedir de Roche Türkiye ile çalışıyoruz. Bilim İlaç'ın Mikado'nun desteğiyle hazırlanan 2011 Kurumsal Sorumluluk Raporu uluslararası raporlama standardı GRI'dan A+ seviye rapor onayını alan ilk Türk şirketi oldu. Sürdürülebilirlik konusunda bilinç yaratmak ana misyonlarımızdan biri. Bu misyona hizmet eden pek

çok girişimimiz bulunuyor. Hollanda Konsoloslugu İnsan Hakları Fonunun desteği ve Sabancı Üniversitesi ortaklığıyla yürüttüğümüz "İş Dünyası ve İnsan Hakları" Kapasite Geliştirme Programımız (www.haklimisiniz.org) buna iyi bir örnek.

Kadir Has Üniversitesi yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz "Sürdürülebilirlik için Kurumsal Sorumluluk" eğitimimize bugüne kadar bugüne kadar Bilim İlaç, Roche, Johnson Wax, Danone, Akbank, Soyak Enerji, Arçelik, Mercedes, Coca-Cola İçecek, Avea, Boyner Holding, Efes Pilsen, Ülker, Turkcell Teknoloji, Pricewaterhouse Coopers, Borusan Holding, Yapı Kredi Bankası, Havaş, Kalder, Nuro Holding, Yaşar Holding, Pirelli, Ford, Denizbank, Bahçeşehir Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Türkiye KSS Derneği, Petrol Ofisi, Havaş, Effect Danışmanlık, AT Bank, Volt Elektrik, Folkart, Pharmactive, Mazars Denge şirketleri katıldı.

Bugün kadar devam eden diğer çalışmalarımız arasında ayrıca, Efes Türkiye ile birlikte yürüttüğümüz "Sürdürülebilir Turizm Programı", Anel Şirketler Grubu'nun kurduğu Çelikel Eğitim Vakfı'nın kapasitesinin güçlendirilmesi ve bünye-

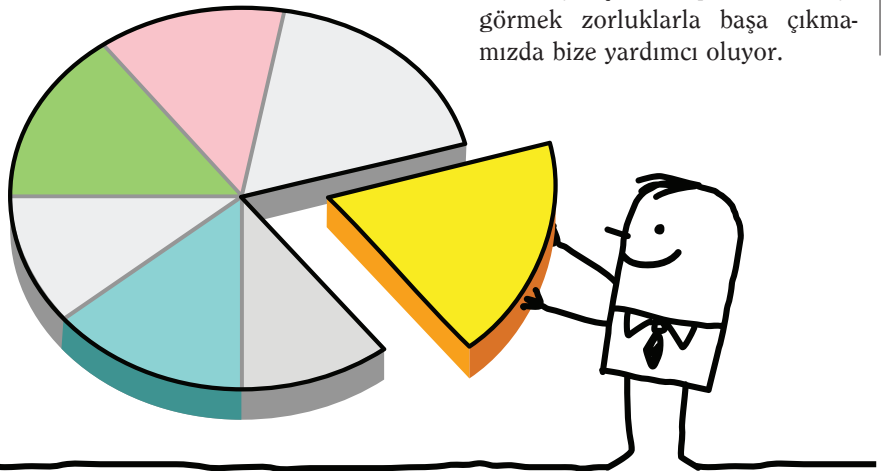
sindeki projelerin geliştirilmesine yönelik danışmanlık desteği, YKM ile "Fırsatın Varken Gençlik Programı" adlı toplumsal yatırım projesinin geliştirilmesi ve yürütülmesi; Koç Holding'e Meslek Lisesi Memelet Meselesi (MLMM) projesinin yarattığı sosyal etkinin artırılması konusundaki destek bulunuyor.

Yine Mikado Danışmanlık olarak, kendi yarattığımız **Gelecek Daha Net Projemizi** Kasım 2008'den beri yürütüyoruz. Gençlerin kariyer gelişimlerine olumlu katkısı olan bu proje "teknoloji yoluyla sosyal inovasyon"a örnek teşkil eden bir sosyal girişimcilik projesidir. (www.gelecekdaha.net).

Sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösterirken yaşadığımız en büyük zorluklar neler?

İlk kurulduğumuz zaman, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sorumluluk kavramları ve şirketlerin sosyal etki yaratması olgusu çok yetersiz seviyedeydi. Bir sosyal girişim olarak hem kendimizi anlatmamız, hem de bu bilinci şirketlere aşılamanız zaman ve enerji yatırımı yapmamızı gerektirdi. Sektörün oluşumuna ciddi katkımız oldu. Son birkaç senedir sektör olgunlaşmaya başladı, bilinç arttı, dolayısıyla talepte de artış oldu. Zorluk her zaman var ve ortaya çıkan toplumsal etkiyi görmek zorluklarla başa çıkamamızda bize yardımcı oluyor.

"Sürdürülebilirlik alanında taahhütleri olan, bu işe kendini adayan şirketlerin çoğu danışmanlık almak konusunda istekliler. Böyle bir isteğin oluşması için öncelikle bu konuda şirket içinde duyarlılığın gelişmesi ve böyle bir ihtiyacın hissedilmesi gerekiyor"

İdil Ander Dede, Köprü Danışmanlık “Her Kurum Ayrı Bir Coğrafya”

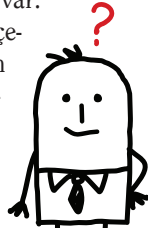
Sürdürülebilir danışmanlık alanında ne tür hizmetler veriyorsunuz?

Köprü Danışmanlık olarak sürdürülebilirlik alanında; durum analizi, strateji geliştirme ve uygulama, toplumsal yatırım projeleri yönetimi, projelerde izleme-değerlendirme ve raporlama, paydaş katılımı, sürdürülebilirlik eğitimleri ve sürdürülebilirlik raporlama hizmetleri başta olmak üzere kapsamlı çalışmalarımız var.

Bizim için sürdürülebilirlik konusunda aynı hedefe ilerleyebilmek için konuşulan dili anlayabilmek ve ortak bir algı oluşturabilmek çok önemli. Bu sebeple tüm çalışmalarımızda öncelikle danışmanlık yaptığımız kurumda birlikte çalıştığımız ekibe, konuyla ilgili temel bir eğitim sunuyoruz. Bu aynı zamanda çalışmanın verimliliğini de olumlu yönde etkiliyor.

Üstüne inşa edeceğimiz ortak bir temel oluşturduktan sonra, yol haritamızı iş ortaklarımızla birlikte belirliyoruz. **Her kurum ayrı bir coğrafya gibi.** Kendi yapısı, kuralları ve kültürü var.

Bizler de o coğrafya içerisinde üst yönetimin ve yapının, sürdürülebilirliği bir düşünme şekli olarak kültürlerine yerleştirmelerine destek oluyoruz.

Bu alanda kaç yıldır faaliyet gösteriyorsunuz ve nasıl bir ekiple çalışıyorsunuz?

Köprü Danışmanlık olarak iki yıldır faaliyette olan genç bir firmayız. Alanında uzman ve deneyimli danışmanlardan oluşan dinamik bir takımımız var. Çekirdek ekibimize ilave olarak sektör-bazlı ya da farklı akademik uzmanlık gerektiren konularda birlikte çalıştığımız akademisyenlerden, mesleki uzmanlardan ve yabancı danışmanlardan oluşan bir de geniş ailemiz var.

Türkiye’de şirketlerin sürdürülebilirlik alanında danışmanlık almak söz konusu olduğunda genel durumu nasıl?

Genel olarak gittikçe olumlu yönde gelişen bir algı/istek olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle uluslararası veya yabancı ortaklı şirketler bu konuda çok daha istekli ve bilinçliler. Tabii bu konuyu sadece PR olarak değerlendiren ve bu sebeple farklı beklentilere sahip olan firmalar da azımsanamayacak oranda var. Bu durumda da biz kendimizi, sürdürülebilirliği aktaran anlatıcılar olarak görüyoruz.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları azalıyor mu yoksa bu ihtiyaçlar şekil mi değiştiriyor?

Elbette azalmıyor. Sürdürülebilirlik bir kez üstüne eğilip, sonra rafa kaldırılabilecek bir konu değil. Yapılan işler ve değişen iş yapış şekilleriyle devamlı evrilmesi gerekiyor. Bunun için de yenilikçi düşünebilmek ve farklı yaklaşımlar geliştirebilmek çok önemli. Bu noktada, sürekli diyalog halinde olduğumuz için şirketlerin değişen ihtiyaçlarını birlikte yapılandırıyoruz.

Genelde yoğun olarak aldıkları hizmetler arasında **strateji geliştirme ve planlama**, toplumsal yatırım projelerinin uygulanması vb. konular olduğu gibi sosyal etki analizi ya da paydaş katılımı gibi uzmanlık gerektiren konuları da sayabiliriz.

Sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösterirken yaşadığınız en büyük zorluklar neler?

Sürdürülebilirlik, çok boyutlu ve

uzun soluklu bir yolculuk. Kısa vadeli yaklaşımların ya da nitelikten çok niceliğe odaklanan uygulamaların etkilerinin de oldukça kısıtlı olduğunu biliyoruz. Kurumların bu konuyu uzun vadeli ele almaları ve bu yönde sürdürülebilirlik stratejisi geliştirmeleri çok önemli. Maalesef ülkemizde bir strateji ortaya koyarak bilinçli bir yol haritası olan kurumların sayısı henüz çok az. Sürdürülebilirlik, stratejiniz doğrultusunda ilerlerken kendinizi sürekli

yenilediğiniz ve aldığımız dersler ile kendinizi sürekli değerlendirdiğiniz canlı bir konu; yaşayan bir organizma gibi. O yüzden ne kadar iyi algılanırsa o kadar doğru yaklaşılabilir.

Sürdürülebilirlik alanında raporlama Türkiye’de de trend haline almaya başladı ama raporlamalar daha çok bir PR malzemesi gibi kullanılıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bu konudaki sorunlar aslında kültü-

rel kodlarımızla da ilgili... Örneğin, **özeleştir**i aslında itibarı zedeleyen değil, onu güçlendiren bir mekanizma. Öncelikle bundan korkmamamız gerekiyor. Samimi iletişimin de çok kritik bir ögesi ve bu aslında toplumun gözünde çok daha değerli. Bu sürecin önemli lokomotifi de şirketin paydaşlarıyla sürekli diyalog halinde olması. Paydaşların beklentileriyle şirketlerin kaynaklarını buluşturabildiğimiz noktada bu sorunların önemli bir bölümü aşılmış olacak.

Ayşen Eren, Sürdürülebilir Yaşam Danışmanı

“Teknolojik Sistemlerden, İnsan-Doğa Sistemlerine”

2000’li yılların başında yaşayarak sürdürdüğümüz sistemi sorgulamaya başladım. Çocukluğum ve gençliğimdeki yaşamım ile bugünkü yaşamım arasındaki fark giderek açılıyordu. Görünürde yaşam standartlarım yükseliyor gibiydi ama özünde kalite düşüyordu. Örneğin; marketler yaygınlaşıp, satın alabileceğim gıdalar çeşitlenirken, gıdalara eklenen kimyasalların çeşidi ve miktarı artıyordu. Gıdaların raf ömrü artarken, besin değeri düşüyordu. Şehirde taze süt bulmak hayal olmuş, her hafta biriken süt kutularını çöpe atmak tedirgin etmeye başlamıştı. Kabaca hayatım boyunca içeceğim sütlerin kutu sayısını hesapladım ve bir arada hayal ettim. Çöp tepesinin altında kaldım. Sonra hayalime İstanbul’daki milyonlarca evi ekledim. Peki, satın aldığımız su şişeleri için aynı hesaplamayı yapsak ne olurdu? Bu sistemsel bir sorundu ve sadece gıdalla sınırlı değildi. Yaşamın her noktasında aksaklıklar gözlenebiliyordu. Sistemler kurulurken belki niyet bu değildi fakat zaman içinde sorunlu ve yaşamı tehdit edici bir noktaya gelmişlerdi. Bunu yapan bizdik. Sanıyorum insan evrimleşirken sistemi (ki buna Batı Uygarlığı diyebiliriz) yarattı ve sonra insanın sistemi, sistemin de insanı evrimleştirdiği bir dönem başladı. Evrim derken fiziksel gelişimle birlikte içsel gelişimi de kastediyorum. Gençlerin, cep

telefonları ile kurdukları yakın, gizemli, duygusal ilişkiyi örnek olarak verebilirim. 2007 yılında “Sürdürülebilir Yaşam Tasarım Çalıştayı”na katılmamla yaşam haritam değişti. Çevre sorunlarına karşı artan duyarlılığım ile birlikte zaten giderek yoğunlaşan çalışmalarım vardı. Fakat bu eğitimle “Sürdürülebilirlik” kavramı ile tanıştım ve özünde teknik değil **sosyal bir kavram** olduğunu öğrendim. Bireylerin ve toplumların, sistemin dayattığı tüketime endekli yaşam biçimlerine karşı daha insanca, mantığın yanında duygulara, sezgilere ve içsel bütünlüğe değer veren, doğa ile daha bütünlük ve ona saygılı, daha adil, gelecek nesillerin ve dünyanın yaşam haklarına saygılı farklı yaşam biçimlerini yaratabileceğini gördüm. Buna “Sürdürülebilir Yaşam” diyorum. Bu noktada mesleki eğitimimi ve deneyimimi “Sürülebilir Yaşam” projelerinde değerlendirmeye karar verdim. Endüstri mühendisiyim ve çalışma hayatımda ağırlıklı olarak sistem tasarımı, sistem iyileştirme projelerinde çalıştım. Teknolojik sistemler ile insan- teknoloji sistemleri üzerinde deneyimim var. Artık konum insan sistemleri ile insan-doğa sistemleri. Bu bağlamda kişisel ve sosyal değişim için tasarladığım, “Sürdürülebilir Yaşam Oyunları” dediğim, oyunlar,

grup çalışmalarından oluşan eğitim programları yürütüyorum. “Sosyal sürdürülebilirlik”e hizmet eden eğitim programlarının hazırlanmasına danışmanlık ediyorum ve yazılar yazıyorum. Alternatif eğitim tekniklerini kullanarak toplantılara kolaylaştırıcılık yapıyorum. Bir eko-köy girişimine grup bilincini kavrayıp, bir arada üretmek yaşayabilmeleri için destek vereceğim. Yaptığım işin bir benzeri yok çünkü çok tanımlı bir şekli yok. İhtiyaçları dinliyor, kendi yapabileceklerimden yola çıkarak bir öneri getiriyorum. Sonra bu öneriyi birlikte detaylandırıp nasıl hayata geçireceğimizi konuşuyoruz. Şirketim yok. Kartvizitim yok. Tanıtım dosyam yok. Referanslarım bugüne kadar birlikte çalıştığım insanlar ve yaptığım işler.

Zeynep Okuyan, Ernst & Young Türkiye İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Hizmetleri

“Yönetim Danışmanlığı’nın Faydaları Henüz Tam Bilinmiyor”

Sürdürülebilir danışmanlık alanında kaç yıldır faaliyet gösteriyorsunuz ve ne gibi hizmetler veriyorsünüz?

Şirketimiz bu konuda global olarak çok uzun yıllardır hizmet veriyor. **Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği** adını verdiğimiz ayrı bir yapılanma altında bu faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Denetim ve Yönetim Danışmanlığı bölümlerimizdeki çalışanlarımız tarafından oluşturduğumuz bu ekip yapısını son iki senedir Türkiye’de oluşturduk ve müşterilerimize hizmet veriyoruz. Sürdürülebilirlik alanında yer alan tüm başlıklar altında hizmet veriyoruz diyebilirim. Çok farklı disiplinlerden gelen bir ekibe sahibiz. Verdiğimiz danışmanlık hizmetleri, bir şirketin/kurumun bu konu üzerine stratejisinin belirlenmesinden başlayıp, risk yönetimi, kanuni düzenlemelere uyum, finansal ve finansal olmayan raporlamaların yapılması, raporların bağımsız denetimi, karbon ayak izlerinin çıkartılması, düşük karbon ekonomisine geçiş stratejisinin geliştirilmesi, proje ve program yönetimi gibi konulara kadar uzanıyor.

Sizce Türkiye’de danışmanlık hizmetinin şirketlere kattığı ‘değer’ yeterince anlaşılıyor mu?

Yönetim danışmanlığı Türkiye’de henüz tam anlamıyla, olması gerektiği şekilde kullanılmıyor. Türkiye’de şirketler şu an itibarıyla maalesef sürdürülebilirlik konusunda olmaları gerektiği kadar ileri görüşlü değil. Şirketlerin bu konuya yeterince

önem vermemeleri de karşılaştığımız en büyük zorluk zaten. Bunun ana sebebi ise şirketlerimizin yönetim danışmanlığının kurumlarına katacağı değeri anlamamalarından ve geleneksel yönetim anlayışımızda danışman desteğinin olmamasından geliyor. Danışmanlık hizmetinin şirketlerin kazançlarını arttırması ya da maliyetlerini azaltması durumunun net olarak ölçülebildiği durumlarda, bu değer daha net anlaşılabilirliğini ve bu hizmetin daha çok tercih edileceğini söyleyebiliriz. Bu durumu değiştiren birçok etken olduğunu da söylemek gerekiyor. Uluslararası firmaların Türkiye’deki operasyonlarının artması ve bu firmaların yurt dışındaki da-

nışmanlık desteğine başvurmaları, uygulamalarını Türkiye’ye taşıyor. Profesyonel hayatlarının belli bir evresinde yurt dışında çalışmış olan profesyonel yöneticiler danışmanlık hizmetine daha sıcak bakıyor. Hatta geleneksel aile şirketlerinin bile yönetim danışmanlarının katkılarının ortaya serildiği başarı hikâyelerine kulak vermeye başladıklarından bahsedebiliriz. Ayrıca çeşitli destekleme programları sayesinde düşük maliyetli ama kaliteli danışmanlık hizmetinin erişimi de arttı. Buna ek olarak şirketlerin performanslarının değerlendirilmesi aşamasında, yönetim danışmanlığı aldıkları bilinen şirketlerin daha pozitif algılandığı da bir gerçek.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları azalıyor mu yoksa bu ihtiyaçlar şekil mi değiştiriyor?

Sürdürülebilirlik konusunda ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları temel olarak şekil değiştiriyor. Ancak bu şirketlerin sürdürülebilirlik konularında danışmanlık desteği almalarını gerekli olmayacak şekilde yetkinliklerinin arttığını ya da organizasyonel yapılanmalarına sahip olduklarını da görüyoruz. Bu şirketlerin belli bir noktada tedarikçileri, satış noktaları ve benzeri iş ortakları ile ortak çalışmalar yaptıklarını görüyoruz. Bu durum, şirketlerin sürdürülebilirlik konusunda elde edebilecekleri kazançların, iş ortaklarının da dahil edilmesi sonrasında daha da artırılabilirliğini ortaya koyuyor.

Danışmanlık belli bir süre ve proje bazlı mı olmalıdır, yoksa süregelen bir ilişki bu işin olmazlarından mıdır?

Bu noktada farklı yollar izlenebiliyor. Önerimiz, sürdürülebilirlik konusunda yapılması gereken çalışmaların bir strateji çerçevesinde belirlenmesi ve bir program olarak ele alınması. Bu doğrultuda şirketler, birbirine bağlı çalışmaları daha az kaynakla (dahili ya da harici) gerçekleştirebiliyor ve daha fazla kazanım elde ediyor. Bununla birlikte şirketlerin belirli çalışmaları ayrı bir şekilde gerçekleştirmek istemeleri durumunda da yardımcı oluyoruz. Bu şekilde verdiğimiz danışmanlık hizmetleri kapsamında gerçekleştirilen işin büyük resme etkisini de vermeye çalışıyoruz. Bu şekilde sürdürülebilirlik konusunda şirketlerin daha bilinçli olmasına katkıda bulunmaya çalışıyoruz.

Şirketlerin kurum içinde sürdürülebilirlik yöneticisi ya da birimleri oluşturmaları gerekiyor mu? Bu sorumluların ve birimlerin olması nasıl bir eksiklik doğurur?

Sürdürülebilirlik konusu şirketlerin birçok farklı fonksiyonunu ilgilendiriyor. Bu sebeple bir program olarak ele almak daha doğru. Bizler de böylesi bir programı yönetecek ayrı bir birim olmasını öneriyoruz. Ancak bu şekilde oluşturulacak bir birimin, bir tür geçiş dönemi içerisinde oluşturulması gerekiyor. İlk önce tam zamanlı bir program

yöneticisinin atanması, kilit çalışanların belirlenerek yarı zamanlarının bu konuya atanması şeklinde bir geçiş dönemi planlanmalı. Ayrıca bu durumun her bir şirket için ayrı ayrı ele alınması daha doğru olur görüşündeyim.

Sürdürülebilirlik alanında raporlama Türkiye’de de trend haline gelmeye başladı. Ancak bu tür raporlarda öncelikli olmayan konulara yer vermek gerekirken tersi sonuçlar göze çarpıyor.

Sürdürülebilirlik raporlamalarının Türkiye’de bir trend haline almaya başladığı doğru bir tespit. Ancak sürdürülebilirlik raporlarını devamlı olarak ara vermeden hazırlayan şirketlerin sayısının henüz çok fazla olmadığını görüyoruz. Raporlamaların içerik ve detay seviyesinin teminini sağlayan Küresel Raporlama Girişimi (GRI-Global Reporting Initiative), Birleşmiş Milletler Küresel Sözleşmesi İlkeleri gibi belirli standartlar bulunuyor. Bu standartlara göre hazırlanmış olan raporların belirli bir kaliteye sahip olduğunu varsayabiliriz. Sürdürülebilirlik Raporlamasının devamlılığı da son derece önemli. Bu alışkanlığı kazanmak ve raporlama çalışmasının doğru temellere oturtulmasını sağlamak da keza öyle. Bir kaç sene öncesinde yayınladıkları raporları yenilemediklerini gördüğümüz şirketlerin bu

konuya gereken önemi vermediklerini anlayabiliyoruz. Özellikle sürdürüle-

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

“Sürdürülebilirlik konusu şirketlerin birçok farklı fonksiyonunu ilgilendiriyor. Bu sebeple bir program olarak ele almak daha doğru. Bizler de şirket içinde, böylesi bir programı yönetecek ayrı bir birim olmasını öneriyoruz”

bilirlik raporlarını ilk kez hazırlayan şirketlerin danışmanlık hizmeti almalarını öneriyoruz. Ek olarak sürdürülebilirlik raporlarının birer faaliyet raporunun ötesine geçmediği algısının ortadan kaldırılması ve bu raporların değerlerinin artırılması adına bağımsız bir denetimden geçirilmesini öneriyoruz.

Denetlemenin, sürdürülebilirlik raporu hazırlayan şirket açısından ne gibi faydaları oluyor?

Henüz dünyada birçok şirket için sürdürülebilirlik raporunun denetimi zorunlu olmamakla birlikte, sürdürülebilirlik raporlamasının gönüllülük çalışması dışına çıkıp stratejik bir karar olmaya başladığını gözlemleyebiliyoruz. Dünyadaki birtakım gelişmelerin de bu süreci destekleyeceğine ve sürdürülebilirlik raporlarına verilecek önemin artacağına inanıyoruz. Çünkü artık yatırımcı, yalnızca finansal performansı iyi olan bir firma değil, geleceğe önem veren ve hepimizin geleceği için sosyal ekonomik ve çevresel konulara da önem veren firmalar bekliyor. 2011 yılında Ernst&Young olarak yaptığımız bir çalışmanın sonucunda da artık birçok derecelendirme kuruluşunun söz konusu raporlar üzerinde denetim görüşü beklentisinin arttığını gösteriyor.

Candan Tunçalp, Alp Sürdürülebilirlik Yönetim Danışmanlığı “Sağlıklı Bir Sistem için Karşılıklı Güven Gerekiyor”

Sürdürülebilirlik yönetim danışmanlığı alanında ne gibi hizmetler veriyorsunuz? Sürdürülebilirlik geniş kapsamlı ve uzun soluklu bir çalışma biçimi. Bu nedenle de gerçek anlamda bu yönetim biçimini benimseyen şirketlerin konuyu her yönüyle ele alarak çalışmalarını sağlıklı ve tutarlı bir sürdürülebilirlik çizgisinde bulunmaları açısından önemli. Biz de “sürdürülebilirlik” şirketi olarak bu çalışma biçiminin çerçevesinde bulunan hemen hemen tüm konularda danışmanlık hizmeti veriyoruz. Ölçme ve değerlendirme, kıyaslama, kurumsal sürdürülebilirlik modeli oluşturma, raporlamalar (**GRI ve UNGC/Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi İlerleme Bildirimi Raporları**), sosyal sorumluluk saha uygulamaları, tam kapsamlı sürdürülebilirlik iletişimi, sektörel sürdürülebilirlik stratejileri geliştirilmesi, bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları, AA1000 paydaş katılım uygulamaları ve ISO 26000 danışmanlığı verdiğimiz hizmetler arasında yer alıyor.

Bu alanda kaç yıldır faaliyet gösteriyorsunuz ve nasıl bir ekiple çalışıyorsunuz?

Yaklaşık dört senedir bu alanda faaliyet gösteriyoruz. Üç kişilik bir çekirdek kadromuz ve farklı alanlarda uzmanlaşmış danışmanlarımız bulunuyor. Sürdürülebilirlik konusunda hizmet veren kişilerde olması gereken en önemli özellik yetkinlik olarak tabir ettiğimiz konuya hakimiyet ve kurumsal bir yaklaşım. Çünkü hizmet verdiğimiz firmalar genelde profesyonel çalışan ulusal ve/veya uluslararası ekonomilerdeki

büyük bünyeler oluyor. Dolayısıyla böyle büyük organizasyonlarda yer almış, kurumların hareket kabiliyetlerine ve yönetim sistemlerine kolayca adapte olabilecek ve onları bu süreçte doğru yönlendirebilecek, kısaca masanın her iki tarafında da bulunmuş hem profesyonel hayatı bilen, hem de dışarıdan üçüncü bir göz olarak danışmanlık yapabilecek, bizzat işin başında olan eğitilmiş kişilerle çalışmak bizim işimizde önemli.

Sizce Türkiye’de danışmanlık hizmetinin şirketlere kattığı ‘değer’ yeterince anlaşılıyor mu?

Danışmanlık saydam bir iş. Makinalarınız yok, ürünleriniz yok, üretim bantlarınız yok. Sahip olduğunuz yegâne değer, kafanız, bilginiz, yetkinliğiniz ve adaptasyon kabiliyetiniz. Tüm bunları ancak emeğinizi ortaya koyduktan sonra görünür hale getirebiliyorsunuz. Bu da uzun soluklu çalışmaların sonucunda oluyor doğal olarak. Eğer kazan-kazan sistemini doğru oluşturup dürüstçe çalışırsanız, karşı taraf sizi saydamlıktan çıkarıp gerçek değerinizi veriyor.

Türkiye’de şirketlerin sürdürülebilirlik alanında danışmanlık almak söz konusu olduğunda genel durumu nasıl?

Şirketler çok mecbur kalmadıkça danışmanlık almazlar. Genelde konuları kendi içlerinde çözmeyi tercih ederler. Ancak sürdürülebilirlik konusu çok yeni bir yaklaşım ve gittikçe ivme kazanarak ulusal ve uluslararası platformlarda sorgulanmaya ve talep görmeye başladı. Kuruluşlar yavaş yavaş gerçek anla-

mıyla bu konunun felsefesini bilen, sahiplenen ve bu konuda kendini geliştiren profesyonel şirketlere yaklaşmaya başladı.

Peki, sürdürülebilirlik alanında ilerleme kaydetmiş şirketlerin ihtiyaçları azalıyor mu yoksa bu ihtiyaçlar şekil mi değiştiriyor?

Sürdürülebilirlik adından da anlaşılacağı üzere, mutlak suretle temelini sağlam atılması gereken bir çalışma sistemi. Kuruluşların daimi olarak kendilerini yenilemeleri, beslemeleri, güncel yaklaşımları yakalamaları gerekiyor. Burada önemli olan temel sistemi oluşturabilmek. Bir kere temel sistemi oluşturduktan sonra bu sistemi sürekli güncelleyerek, geliştirerek zamanla gelişen ve yenilenen şirket kültürüyle örtüştürerek devam ettirebilirsiniz. Sürdürülebilirlik yaklaşımının temelini paydaşlar oluşturduğu için “**paydaş katılım çalışmaları**” konusunda mutlak suretle danışmanlık alınması gerektiğini düşünüyorum. Her yerde ve her zaman olduğu gibi “eğitim” konusu da çok önemli. Sürdürülebilirlik başlığı altındaki farklı konularda, güncel yaklaşımlar hakkında eğitim danışmanlığı alınmalı. Bir de tabii “sosyal sorumluluk projeleri”nin de çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Emre Ilıcalı, *Altensis*

“Verdiğimiz Hizmeti Süreç Yönetimi Olarak Tanımlıyoruz”

Danışmanlık alanında ne gibi hizmetler veriyorsunuz?

Firmamız 2008 yılında kuruldu. Hizmetlerimizi “Sürdürülebilirlik Yönetimi” olarak tanımlıyoruz. Altensis çevre dostu yeşil bina değerlendirme sistemleri danışmanlığı ve denetlenmesi (LEED ve BREEAM) alanında hizmet veren Türkiye’de kurulmuş ilk firma. Bunun dışında, enerji ve güneşli modellemesi, commissioning (işletmeye alma), alternatif enerji fizibilite çalışmaları, bilgisayar destekli akışkanlar dinamiği hesaplamaları, bina akustiği mühendislik ve danışmanlık hizmetleri, atık yönetimi, yeşil bilgi işlem sistemleri karbon emisyon takibi ve azaltılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesi alanlarında da faaliyet gösteriyoruz. Ayrıca, aynı çatı altındaki bir diğer firmamız olan **BES ENERJİ**, ilgili bakanlık tarafından yetkilendirilmiş enerji verimliliği danışmanı (EVD) firması. Bu kapsamda, binalara enerji yöneticiliği, enerji kimlik belgesi verilmesi ve verimlilik artırıcı projelerin tasarımı ve uygulanması gibi hizmetler veriyoruz. Firma olarak bugüne kadar Türkiye’de sertifika almış 20’nin üzerinde projemiz yer alıyor. Türkiye’nin ilk LEED sertifikalı

projesi, Türkiye’nin ilk BREEAM Post Construction sertifikalı projesi ve yine Türkiye’nin ilk LEED Platin alan projesinin yeşil bina danışmanlık ve mühendislik hizmetleri Altensis tarafından verildi. Ayrıca, hâlihazırda 30’u aşkın projede birçok ulusal ve uluslararası firmaya yukarıda bahsedilen sertifika danışmanlığı, mühendislik ve proje yönetimi hizmetleri vermekteyiz. 2013 sonuna kadar Altensis danışmanlığında tamamlanmış ve sertifikalandırılmış yeşil bina proje sayısının 50’yi geçmesini bekliyoruz. Müşterilerimiz arasında, Unilever, Philips, Tekfen, THY, BASF, Tahincioğlu, Migros, Ülker, Soyak, Varyap, Sabancı Üniversitesi ve Özyeğin Üniversitesi’ni sayabiliriz.

Altensis nasıl bir ekiple çalışıyor?

2008’de kurulduğumuzdan bu yana kadromuzu kademeli olarak genişlettik. Şu anda projelerimizi, konusunda ve yeşil binalarda uzman yaklaşık 15 kişilik bir ekiple yürütüyoruz. Bu ekip içerisinde yurtiçinde/ yurtdışında yüksek lisans yapmış, çeşitli disiplinlerden mühendis, mimar ve peyzaj mimarı uzmanlarımız yer alıyor.

Sürdürülebilirlik ve yeşil bina sertifikasyonu arasında nasıl bir bağ var?

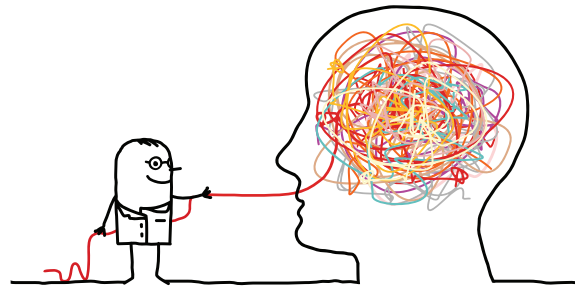
Sürdürülebilirlik aslında genel bir kavram. Yediğimiz gıdalardan, giydiğimiz giysilere, kullandığımız kozmetik malzemelere kadar tüm ürünlerde sürdürülebilirliğe dair öğelerden bahsedebiliriz. Binalarda ise sürdürülebilirlik **yeşil bina konsepti** içinde inceleniyor. Sürdürülebilirliğin önemli parametreleri

olan enerji verimliliği, kaynak korunumu, atık yönetimi, su verimliliği gibi öğelere ek olarak, yeşil binalar kullanıcılarının konforunu da ön planda tutuyor. Bu da sürdürülebilirliğin genel tanımı olan “gelecek kuşakların ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçlarımızı temin edebilme” hedefini sağlıyor. Bu anlamda ortaya konulan stratejiler ve yapılan tüm uygulamalar yeşil bina sistemlerini ortaya çıkarmış aslında.

Sizce Türkiye’de bu tür danışmanlık hizmetlerinin kattığı ‘değer’ yeterince anlaşılıyor mu?

Türkiye’de genel olarak danışmanlık denildiğinde sadece bilgi verme, görüş belirtme ve yapılan uygulamaları yorumlama anlaşılıyor. Ülkemizde maalesef bu anlamda bilgi ve tecrübeye verilen önem, pek ön plana çıkmayabiliyor. Firma olarak verdiğimiz hizmetleri danışmanlıktan öte, **süreç yönetimi** olarak tanımlıyoruz. Zira biz yeşil bina projelerinde sürecin koordinasyonu, teknik destek, projelendirme, fizibilite analizi, bilgisayarlı modelleme gibi mühendislik hizmetleri ile sahada ölçüm ve denetleme gibi uygulama hizmetlerinden oluşan tam kapsamlı bir servis sağlıyoruz. Bu anlamda, klasik danışmanlık kapsamının ötesine çıkıyoruz. ○

Sürdürülebilir Toplamlar İçin Ekoköy Çözümleri Buluşması

Bu hayat böyle gitmeyecek, bunu biliyoruz. Bu gerçeğin farkına varanlar çok değişik alanlarda, çok değişik çalışmalar yapıyorlar. Bunlardan biri de ekoköyler. Artık uluslararası bir hareket ve şebeke haline gelen Küresel Ekoköyler Ağı (Global Ecovillage Network-GEN) ve Güneşköy Kooperatifi'nin 22 Aralık'ta Ankara'da gerçekleştirdikleri "Sürdürülebilir Toplamlar için Ekoköy Çözümleri" de bu konudaki yerel ve küresel bilginin paylaşıldığı önemli bir buluşma oldu.

 Gözde CÜCE

 Baran KOÇULU

Hayatımızda giderek artan yoğunlukta hissetmeye başladığımız ekolojik, ekonomik ve toplumsal darboğazlara karşı somut çözümler üretmenin gerekliliği ortada. Tam da bu nedenle, dünyada çok çeşitli ölçek ve modellerdeki ekoköylerde uygulanan yerel, basit ve mikro yaşam biçimlerinin, çözüm denemelerinin ve başarı hikâyelerinin yaygınlaştırılması anlamlı. Bu amaçla, **Küresel Ekoköyler Ağı-Avrupa** ve **Güneşköy Kooperatifi** ortaklığında yürütülen "**Toplumsal Katılım için Ekoköy Stratejileri**" projesi kapsamında 22 Aralık 2012 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde bir buluşma gerçekleştirildi.

Yaklaşık 80 kişinin katıldığı "**Sürdürülebilir Toplamlar İçin Ekoköy Çözümleri**" konulu buluşmanın sabah oturumunda **Küresel Ekoköyler Ağı (Global Ecovillage Network-GEN)** hakkında bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunuldu. 2000 yılında Ankara'da kurulan

ve GEN'in Türkiye'deki ilk üyelerinden olan **Güneşköy Kooperatifi ve ODTÜ'den Prof. Dr. Ali ve İnci Gökmen**'in deneyimleri ışığında, bu uluslararası ağın dünya çapında yürüttüğü çalışmalar ve geliştirdiği online ekoköyler haritası veritabanı hakkında bilgiler aktarıldı. 1995 yılında kurulan GEN'in ekolojik yerleşkelerin kurulması, korunması, sürdürülmesi, sosyal ve doğal çevrelerini oluşturmaları, canlandırmaları konularında köprü görevi gören ve destekler sunan bir sivil toplum kuruluşu olduğu belirtildi. GEN'in ayrıca Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nde danışman statüsünde yer aldığı ve aynı zamanda, dünya çapında yerel yönetimlere sürdürülebilir kalkınma konusunda eğitim veren Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü'nün de ortaklarından olduğu ifade edildi.

Sieben Linden'den Neler Öğrenebiliriz?

Sabah oturumunun ikinci bölümünde, GEN-Güneşköy ortaklığında yürütülen **"Toplumsal Katılım için Ekoköy Stratejileri"** kapsamında, geçtiğimiz Ağustos ayında Almanya'da, Sieben Linden Ekoköyü'nde düzenlenen "Ekoköy Tasarımı Eğitimi"ne (Ecovillage Design Education-EDE) katılan **GEN-Avrupa gönüllü elçisi Gözde Cüce** deneyimlerini izleyicilerle paylaştı. Sürdürülebilir yaşamın tamamlayıcı dört boyutuna (ekolojik, ekonomik, sosyal, kültürel) dayalı ve Birleşmiş Milletler ta-

rafından onaylanmış 120 saatlik bir müfredata sahip olan "Ekoköy Tasarımı Eğitimleri"nin 2005'ten bu yana birçok farklı ekoköy ve ülkede 100'den fazla kez gerçekleştirildiği belirtildi. Ülkemizde de geçtiğimiz yıllarda **ODTÜ** ve **Abant İzzet Baysal Üniversiteleri**'nde gerçekleştirilen bu eğitimin teori ve uygulamalara eşit olarak yer veren içeriğiyle, öğretmenlerin adanmışlığı ve gerçek bir ekoköy ortamında gerçekleştirilmesi bakımından oldukça dönüştürücü bir deneyim olduğu ifade edildi. Sunumda 1986 yılında kurulan ve kişi başı karbondioksit salımının, Almanya ortalamasının yaklaşık yüzde 28'i kadar olduğu Sieben Linden Ekoköyü'ndeki ekolojik yapılar, yenilenebilir enerji üretimi, geridönüşüm, orga-

nik tarım, kendine yeten ekonomik sistem, topluluk oluşturma, iletişim-karar alma ve çatışma çözümü gibi sürdürülebilir yaşamın bütünsel ve birbirinden ayrılmaz alanlarında geliştirdikleri başarılı çözümler paylaşıldı. Söz konusu projenin ikinci aşamasında, GEN tarafından geliştirilen **online çözüm kütüphanesinde** yer almak üzere, Türkiye'den sürdürülebilir yaşamın farklı boyutlarına ilişkin 15 yerel uygulamanın araştırılması ve sunulmasının yer aldığı belirtildi.

Buluşmanın öğleden sonraki oturumunda, sunuşlar üzerine gerçekleştirilen soru-cevap kısmının ardından Türkiye'deki ekolojik yerleşkeleri desteklemek ve geliştirmek için var olan olanakları değerlendirmek amacıyla **Dünya Kafe** olarak bilinen moderasyon yöntemiyle bir paylaşım oturumu gerçekleştirildi. Bu oturumda, buluşmaya katılan konuyla ilgili akademisyenler, **organik üretim yapan çiftçiler**, gönüllüler ve öğrenciler gibi farklı kesimlerden katılımcılar, küçük gruplar halinde sürdürülebilir yaşamın farklı boyutlarıyla ilgili bireysel olarak ve birlikte yapabileceklerimiz hakkında öneri ve deneyimlerini paylaştı. Ankara Çiğdem Mahallesi'nde geçtiğimiz yıldan bu yana yürütülen kentsel topluluk bahçesi projesi **"Çiğdem Mahalle Bostanı"** girişimi şehirde yapılabilecekler konusunda iyi bir örnek olarak katılımcılar arasında ilgi uyandırdı. Toplulukların ve ekolojik yaşamla ilgili girişimlerin sürdürülebilirliğinde en önemli boyutun sağlıklı sosyal ilişkiler olduğu ve çocukların doğal yaşam konusunda alternatif eğitim imkanlarına ulaşmasının büyük önem taşıdığı vurgulanan oturum 2013 için iyi temenniler ve niyetlerin paylaşılması ile sona erdi.

İlgili bağlantılar:

gen-europe.org, guneskoy.org.tr, gaiaeducation.net ○

Atos, Dünyaya “Karbon Ayakizi”ni Bırakmamayı Hedefliyor!

Helsinki’deki veri merkezinde çıkan ısıyla bölgedeki haneler ısıtılıyor. Hindistan’da yenilenebilir enerji üreten yel değirmeni projesiyle evlere elektrik sağlanırken, köylere temiz su tedarik ediliyor. Bunlar, Atos’un “Sıfır Karbon Programı” çatısı altındaki projelerinden sadece iki örnek. 2015 yılına kadar karbon ayak izini yüzde 50 oranında azaltmayı hedefleyen Avrupa’nın lider IT Hizmetleri şirketi, müşterilerine de karbon emisyonunu azaltmanın yollarını ve bu sayede elde edilen tasarrufu anlatmayı sürdürüyor.

Son 10 yıldır dünyayı tehdit edenler listesinde başı, hiç kuşku yok ki iklim değişikliği çekiyor. Raporlar ve araştırmalar, bu konuda endişe edilecek noktaya çoktan geldiğini ortaya koyuyor. Devletler, çözüm için makro düzeyde karbon salımını azaltan ortak politikalar için kolları sıvadı bile. Aynı şekilde, başta uluslararası dev şirketler olmak üzere tüm şirketlerin sosyal sorumluluk stratejilerinin başında da “Karbon ayakizini azaltmak” yer alıyor.

Karbon ayakizi özetle, enerji tüketen her faaliyetin ortaya çıkardığı karbondioksit miktarı olarak tanımlanıyor. “Karbon salımını azaltmak”, “karbon ayakizini en aza indirmek” gibi kavramlar hiç olmadığı

kadar gündeme taşınmış durumda. Başta uluslararası büyük kuruluşlar olmak üzere şirketler, karbon ayakizlerini minimuma indirmek için adeta birbirleriyle yarışıyor. Daha az enerji, kâğıt ve su tüketimi için üretim süreçlerini yenileyen, çevreci ürünler çıkaran şirketler, çalışanlarında

Atos

da çevreci bir bilinç yaratmaya çalışıyor. İşte bu şirketlerden biri de Atos. 48 ülkede 74 bin çalışana sahip Avrupa'nın lider IT hizmetleri şirketi Atos, karbon ayakizini düşüreceğini açıklayarak, bu konudaki stratejisini de ortaya koymuş oldu. Tüm çalışmalarında, çevresel ve toplumsal sorumluluğunu da göz önüne alan şirket, 2009-2011 aralığındaki üç yıllık süreçte karbon ayakizinde yüzde 34.6'lık düşüş sağlamayı başardı. Şirketin yeni hedefi ise, bu oranı 2015 yılına kadar yüzde 50 seviyesine indirmek.

Üstelik Atos, diğer kuruluşlardan farklı olarak, sadece kendi uygulamalarında karbon kullanımını en aza indirmekle yetinmiyor, aynı zamanda hizmet sunduğu diğer firmalara da karbon emisyonunu azaltmanın yollarını ve bu sayede elde edilen tasarrufu anlatmayı sürdürüyor.

“Zero Carbon Program” (Sıfır Karbon Programı) başlığı altında hem şirket içinde, hem de dışarıda bu tür faaliyetleri yürüten Atos'un hedefi, müşterilerinin sürdürülebilir çevreci faaliyetlerini desteklemek. Bu çerçevede Atos, dünya çapındaki veri merkezlerinde de karbon oranını düşüren çalışmalara ev sahipliği yapıyor. IT altyapı ve uygulamaları için dış kaynak kullanım hizmeti almayı tercih eden şirketler, Atos'un “karbon nötr” veri merkezlerinden faydalanarak, dünyadaki karbon ayakizlerini azaltma şansı yakalıyorlar.

Yenilenebilir Enerji Teknolojileri Kullanılıyor

Atos Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su **Orhan Akbulut**'un açıklamaları da tüm bunları bir kez daha doğruluyor. Atos olarak, stratejilerinin başında “Sıfır Karbon” yaklaşımı bulunduğunu belirten Orhan Akbulut, şehirlerdeki karbondioksit salım oranlarını düşürecek teknolojilerden modern yenilenebilir enerji üretim metotlarına varan geniş ve zengin bir yelpazeye sahip olduklarını dile getiriyor. Atos'un uygulamalarıyla yalnızca kendi iç yapısında çevreci olmakla kalmadığını, müşterilerinin çevreciliğine ve dünyanın daha yaşanabilir bir yer olmasına, sürdürülebilirliğine katkıda bulunduğunu ifade

Olimpiyatlar da “Yeşil”leniyor

Avrupa'nın lider IT firması Atos, aynı zamanda dünya genelinde olimpiyat ve paralimpik oyunların da global bilgi teknolojileri ortağı olmayı sürdürüyor. 2002'den bu yana dünya çapında olimpiyat ve paralimpik oyunların bilgi teknolojileri ortağı olan Atos, bu yıl 20-30 Haziran 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilecek **17. Akdeniz Oyunları**'nın da perde arkasında bilişim deneyimi ve uzmanlığıyla rol alacak. Olimpiyat oyunları gibi büyük spor organizasyonlarının, ciddi miktarlarda enerji kullanımına neden olduğunu belirten Orhan Akbulut, “Biz Atos olarak, olimpiyat oyunlarının çevresel zararlarını en aza indirmek için kullandığımız teknolojileri geliştirmeyi sürdürüyoruz” diyor. Uzaktan yönetimli sistemler, bu teknolojilerin bir parçası. **2008 Pekin Olimpiyat Oyunları**'nda spor yorumcuları için ilk uzaktan bilgilendirme sistemini hayata geçiren Atos, bu sistemle medyanın,

kendi ülkelerinden, olimpiyat oyunları sonuçlarına saniyeden daha kısa bir sürede erişmelerine imkan sağlamış oldu. Bu teknoloji, ilgili kişilerin seyahatlerini ve karbon salımını da azaltmış durumda. **2010 Vancouver Kış Olimpiyat Oyunları**'nda ise Atos, ilk çevrimiçi gönüllü platformunu geliştirdi ve kullanıma sundu. Bu teknoloji, 100 farklı ülkeden 50 binden fazla uygulamayı işleyerek, temel olarak kâğıt kullanımını ve ilişkili seragazi salımını azaltmaya katkıda bulundu. Geçen yıl düzenlenen **Londra 2012 Olimpiyatları** ise, aynı zamanda Atos'un bu yenilikçi teknolojilerinin de platformu oldu. Haber kanallarına, internet sitelerine ve Londra 2012 intranet ağına sunulan tüm veri beslemelerini tek bir çözümde birleştirip, daha sürdürülebilir ve verimli bir hizmet sağlayan Atos, IT altyapısını çevresel olarak daha verimli tasarlayarak, bazı durumlardaki elektrik kullanımını yüzde 30'a varan oranlarda azalttı.

eden Akbulut, “Bunun en somut örnekleri ise veri merkezlerimizde ortaya seriliyor. Atos bu anlamda öncü şirketlerden biri olarak, 2015 yılı itibarıyla bütün küresel veri merkezlerinin yüzde 100 yenilenebilir enerji kaynaklarından beslenmesini hedefliyor. Ayrıca tüm Atos veri merkezlerine hitap eden karbon dengeleme programı sayesinde, dünya genelindeki tüm Atos müşterilerine, “karbonsuz hosting” sağlamayı sürdürüyoruz” diyor. Atos'un Helsinki'de yer alan dev veri merkezi, aslında tüm bu çalışmaların en somut kanıtlarından biri. Atos, bu merkezde

Atos'tan İlk "Elektrikli" Araç Filosu

Atos'un karbon ayakizini azaltma çalışmaları, veri merkezleriyle sınırlı değil. Şirket aynı zamanda, bu konuda yenilikçi uygulamalara da imza atıyor. Atos son olarak **Bolleré Group** işbirliğiyle, güneş panelleri ile çalışan ilk elektrikli araç filosunu çalışanlarının kullanımına sundu. Bu çevreci araçlar, Atos çalışanlarının seyahat masraflarını ve firmanın karbon ayakizini azaltacak. İlk etapta Atos'un Paris'teki genel merkezinde faaliyete geçen filo, Atos çalışanları için seyahatleri daha kolay ve konforlu hale getirecek 10 adet Atos markalı araçtan oluşuyor. Çalışanların iş seyahatlerini daha sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirmelerini

sağlayacak "MyCar" konsepti, aynı zamanda seyahat planlama, taksi kullanımı ve katedilen kilometre ve park ücretlerinin masraf talepleri için harcanan zamanları da en aza indiriyor. Çalışanlar elektrikli araçları Intranet üzerinden kiralayıp, istasyonlarından teslim alıp yola çıkabiliyorlar. Bu eşsiz proje, Atos'un 2015 yılına kadar karbon ayakizini yüzde 50 oranında azaltmayı hedeflediği "Sıfır Karbon" girişimini de destekliyor. Paris'te yer alan Atos genel merkezine yerleştirilen güneş pilli paneller ile çalışan araçlar, Atos'un çevreci vizyonunun da en önemli adımlarından biri.

Atos

oluşan ısı ile 4 bin 500'den fazla haneye ısıtma sağlıyor.

Helsinki'deki veri merkezi tek örnek değil kuşkusuz. Atos "Sıfır Karbon Programı" çerçevesinde, Hindistan'ın güneyinde bulunan elektrik şebekesi için yenilenebilir enerji üreten yel değirmeni türbin projesini de geliştirmiş durumda. Yel değirmeni projesiyle fosil yakıtlar ve atıklar azaltılarak, sürdürülebilir kaynaklardan gelen güç miktarı artırılıyor. Bu projeye evlere elektrik sağlanırken, çevreyi kirleten enerjinin yerini yenilenebilir enerji alıyor. İstihdam artışı da sağlayan bu proje

As business technologists,
**we think
green**

sayesinde yılda 1000 ağaç dikilirken, yerel köylere de temiz su tedarik ediliyor.

"Müşterilerimizin Çevresel Faaliyetlerine Önem Veriyoruz"

Orhan Akbulut, bu çalışmalarla ilgili olarak, "Müşterilerimize tamamen entegre edilmiş ve karbon kullanımını azaltacak 'Veri Merkezi Yönetim Hizmetleri' sunan ilk Avrupalı IT sağlayıcısı olmakla gurur duyuyoruz" diyor. Atos bünyesindeki, **Cloud Computing (Bulut Bilişim), Smart Grid (Akıllı Şebeke) ve Zero E-mail (Sıfır E-mail)** programı gibi çözümlerin de, bu amaca katkıda bulunduğunu belirten Akbulut, "Müşterilerimiz karbon ayakizlerini azaltmaya odaklanırken, biz de Atos olarak hem maliyetlerini düşürmeye hem de çevresel performanslarını geliştirmeye destek veriyoruz" diyor.

Atos'un "Sıfır Karbon" yaklaşımı konusundaki kararlılığı, müşterilerinin karbon ayakizlerini azaltmalarına ve daha sürdürülebilir IT altyapıları kurmalarına sebep oluyor. Dört basit adıma dayanan (**ölç, azalt, raporla ve kapat**) program, detaylı karbon denetlemesi, yol haritası, iyileştirme çözümleri ve ilerlemeyi ölçmek adına performans yönetimini içeriyor. Bu yaklaşımla Atos müşterilerine geleceğin şirketlerini yaratmaları konusunda önemli bir destek sağlıyor. ○

Geleceği Şekillendiren Markaların Küresel Buluşması...
San Diego, Londra ve Rio'dan sonra İstanbul'da!

SUSTAINABLE BRANDS ISTANBUL '13
SÜRDÜRÜLEBİLİR MARKALAR KONFERANSI

16-17 Mayıs, 2013
Swissôtel The Bosphorus

www.sustainablebrands.com/events / www.surdurulebilirmarkalarkonferansi.com
sbi@sustainablebrandsistanbul.com / 0212 - 274 25 61

Stratejik Çözüm
Ortağı

Unilever

Yüzde 72 Isıtma Tasarruflu Ahşap Evler! “Tervakukka”

“Tervakukka” olarak bilinen ekolojik ahşap ev, Fin yapı geleneklerini, geleceğe yönelik enerji verimliliği hedefleriyle birleştiren düşük karbonlu, pasif enerjili bir yapı. Konutların toplam karbon salımında tuttuğu büyük yeri düşündüğünüzde, ahşap evlerin geleceğinin gayet parlak olduğunu söylemekte sakınca yok.

*Bu yazı, UPM'nin The Griffin Dergisi'nin 2012/3. sayısından çevrilmiştir.

Bu özel evin mimarı, Kombi Arkkitechdit Oy firmasından **Matti Kuittinen**. Kuittinen, “Modern Tervakukka evi, inşaat mühendisliği ve ekonomik fayda açısından makul olması nedeniyle, yapının inşaatında ve yüzey malzemelerinde ahşap kullanımını esas alıyor” diyor. Projenin asıl amacı, rahat ve modern bir ahşap ev tasarlamak, aynı zamanda, bahçeler de dâhil olmak üzere, yapı malzemelerinin olabildiğince düşük karbon salımı yapmalarını sağlamak. “Odun, yenilenebilirlik ve karbon salımını azaltma özelliği nedeniyle çevreci bir yaklaşımı destekliyor. Bir metre-küplük odun, büyüme aşamasında, bir tonluk karbondioksitin atmosfere yayılmasını engelleyebiliyor.” UPM, birçok farklı ürünle birlikte Tervakukka'nın ön cephesini ve iç mekân panellerini de tedarik ediyor. UPM Living Departmanı'ndan **Jari Nietosvuori** ise, “Bölgede işlenen Fin ahşabını evin yapımı sırasında olabildiğince sık kullanıyoruz” diyor.

Nefes Alan Ev

Eko-fonksiyonel Ahşap Ev 2012 projesi (Eco-functional Wooden House 2012), malzeme seçiminin önemini vurgularken, aynı zamanda bir binanın çevresel etki değerlendirmesinde enerji verimliliğinin hesaplanması üzerinde de duruyor. Fin Doğa Koruma Birliği'nden **Venla Virkamäki**, “Ahşap yapılar kolaylıkla onarılıyor, uyarlanıyor ve geri dönüştürülebilir. Üstelik içlerinde karbon sıkıştığı için inşaatlardaki ahşap kullanımı, iklim değişikliğinin yavaşlamasını sağlayan faydalı bir tercih olabiliyor” diyor ve ekliyor: “İnşaat uygulamalarında ve yapı malzemelerinde yaşam döngüsü karbon ayakizi hesaplandığında, ahşap uygun bir seçim olarak karşımıza çıkıyor.” Virkamäki, düşük-karbon odaklı inşaat sistemlerinin gelecekte daha fazla yaygınlaşacağını umut ediyor.

Tervakukka'nın yapımında 9 bin ila 10 bin kg civarında odun veya odun türevleri kullanılmış. Duvarların yalıtımında ise, Finlandiya'da üretilen

TermexZero adındaki geri dönüştürülmüş kâğıttan elde edilen selüloz izolasyon malzemesi tercih edilmiş. Ev imalatçısı Greenbuild Oy Firması İdari Müdürü Pasi Typpö, “Yalıtım, talaş işlevi görür; diğer bir deyişle yapıya nefes aldırır” diyor.

Pasif ev, geniş çaplı bir ısıtma sistemi de gerektirmiyor. Tervakukka'nın ısıtma enerjisi ihtiyacı, elektrikli ısıtma, ısı kazanım havalandırması (HRV) ve basınçlı hava ısıtma sistemlerinin birleştirilmesiyle giderebiliyor. Güneş enerjisi kolektörleri ise evin kullanma suyunu ısıtıyor. Typpö, “Konutlar, toplam CO₂ salımlarının yüzde 40'ından fazlasından sorumlu. Bu salımlar, gelecekte keskin bir düşüş gösterecek. Bu nedenle, varolan standartlara kıyasla daha iyi enerji tasarrufu sağlayan inşaatlar, geleneksel yöntemler karşısında çok daha kârlı hale gelecek” diyor. Aynı zamanda Tervakukka'nın yıllık ısıtma enerjisi tasarrufunun, standart bir evle karşılaştırıldığında yüzde 72'lere kadar çıkabileceğine dikkat çekiyor. ○

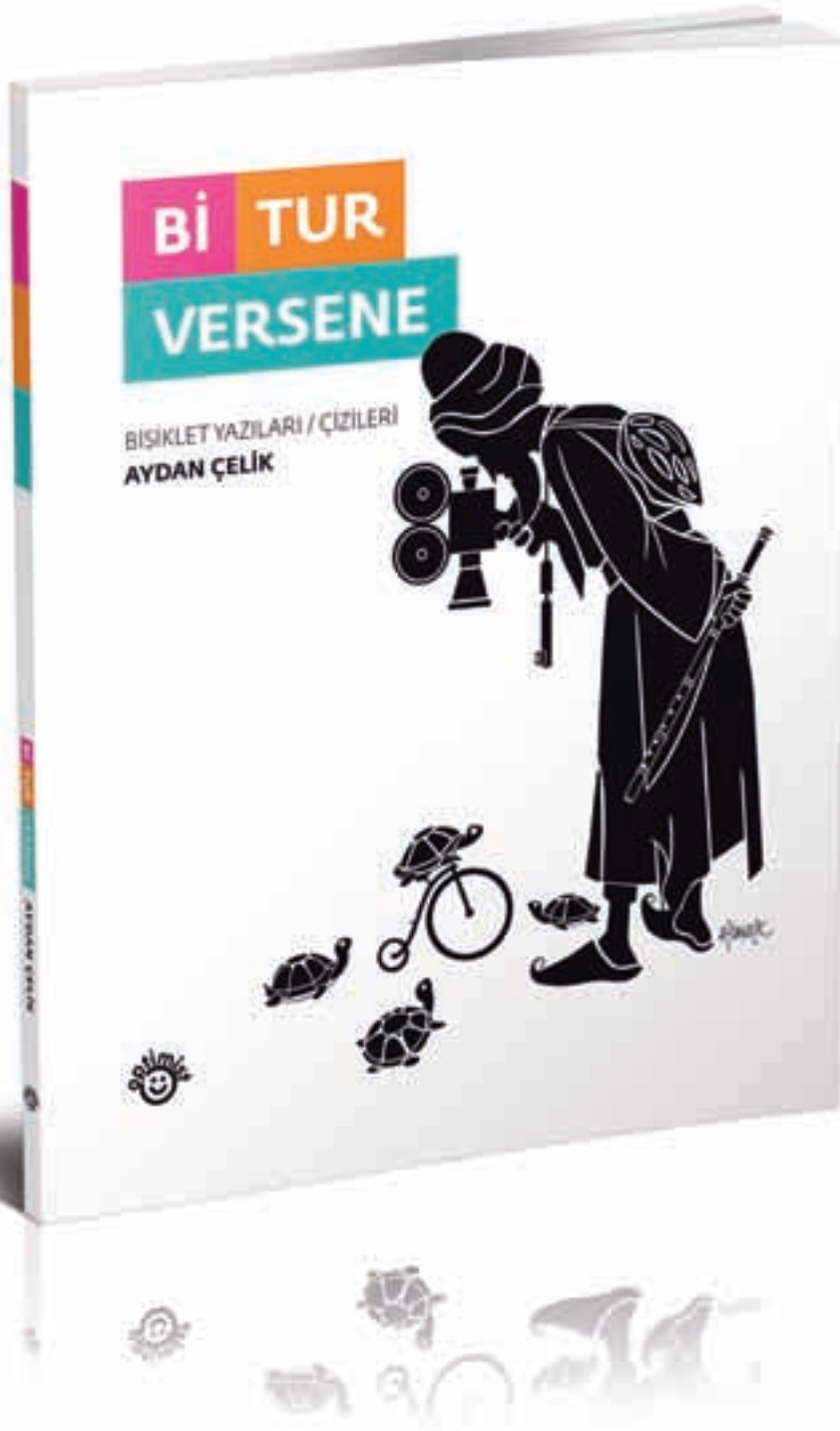
Şehrin At Sineği: Bisiklet

Sokrates, “Felsefe, toplumun at sineğidir” diyordu. Hantal bir at gibi zihinsel bir tembellik içindeki kent insanlarını rahatsız ederek harekete zorlamak görevi bugün biraz da bisiklete kalmış durumda. Kimileri için “şeytanarabası”, kimileri içinse insanın son iki yüzyılda keşfettiği en önemli buluş olan bisiklet, hem dünyada hem Türkiye’de bugün gerçek bir Rönesans’ın eşliğinde. Bu uyanışın edebi ve sanatsal göstergeleri de birer birer ortaya çıkmaya başladı. İllüstratör ve bisikletsever Aydan Çelik’in, geçtiğimiz aylarda Optimist Yayınları’ndan okurların beğenisine sunulan “Bi Tur Versene” kitabı, bu eğilimin en yeni ve yaratıcı örneklerinden biri. “Bisikletin selesine oturan insan dünyayı olduğu gibi değil, olmasını istediği gibi görür” diyerek umut aşıl原因an Çelik’le, Tuba Çakır konuştu...

 Tuba ÇAKIR

Foto: Aysel Kazıcı

“Vakti zamanında bir uzay konferansı yapılmış. Amerikalılar Mars’a, Ruslar Satürn’e, Çinliler Neptün’e, uzayın daha derinliklerine gideceklerini filan sıralamış. Strası gelen Türk temsilci: ‘Biz Güneş’e gideceğiz’ deyince ortalık bir anda karışmış. Herkes heyecanla, ‘Nasıl olur? Güneş çok sıcaktır, oraya gidemezsiniz’ diye atılınca, bizimki kendinden gayet emin yanıtlanmış: ‘Biz akşam serinliğinde gideceğiz.’

Karbon salınımlarında rekor kırmış, nükleeri, kömürü, HES’leri çözüm olarak savunan, otomobile tapan bir ülke bisiklete dayalı ulaşımı artıracakmış. Bu bir şaka galiba. Hadi hep beraber kameraya el sallayalım.”

Bu satırlar, 2009 yılında gerçekleştirilen ve iklim zirveleri arasında –birçok bakımdan- önemli bir kilometre taşı sayılan; pek çoğumuz için de küresel iklim değişikliği, karbon salımı, ekolojik felaket vb. kavramlara bir giriş dersi niteliğindeki Kopenhag İklim Zirvesi’nin hemen ardından kaleme alındı. Türkiye’yi temsilen zirveye katılan resmi heyetin sunduğu “özel projeler”den biri şehirlerde bisiklet kullanımını artırmayı öngörüyordu. 85 kişilik delegasyon içinde otomobil üreticileri varken neden bir bisiklet temsilcisinin olmadığı sorusundan hareketle ortaya çıkan bu anlamlı eleştiri, onu yakından tanıyanların “**çevreci değil tam anlamıyla bir ekolojist**” diyerek tanımladığı, bisikletsever, çizer-yazar **Aydan Çelik**’e ait. Yaklaşık 4 yıl sonra

bugün, dünya ve ona paralel olarak Türkiye ekolojik farkındalık konusunda epeyce yol katetmiş olsa da; Çelik’in ifadesiyle “**Dostlar Kopenhag’da görsün**” mantığıyla işleyen siyasi irade sivil toplumla birlikte çalışmadıkça “doğal olmayan” doğal felaketler patronun kim olduğunu hepimize gösterecek.

Tüm karamsar tablolara rağmen, iyi ve güzel olanın kendini gerçekleştireceğine ilişkin umudunu yitirmeyen insan evladı, “kendi kapısının önünü süpürmeye” devam ediyor. Bu insanlardan biri de, **Gramsci**’nin “**Aklın kötümserliği iradenin iyimserliği**” sözüne atıfla, iradenin iyimserliğini tercih ettiğini ifade eden Aydan Çelik. Çocukluğundan beri hiç vazgeçmediği bisikletinin sesinden dünyaya bakan Çelik, olmasını istediği dünyayı çizerek ve yazarak koyuyor önümüze. Bu iradenin ona yaşattığı yüzleşmeleri ve bu yüzleşmelerin tetiklediği dönüşümü; bisiklet yazıları ve çizileri diyerek özetlediği, Optimist Yayınları’ndan geçtiğimiz günlerde yayınlanan kitabı **Bi Tur Versene**’de paylaştı bizimle. Kitabı vesilesiyle bir araya geldiğimiz Aydan Çelik’le, bisikleti, şehri ve şehirde bisiklet kullanımının ahvalini konuştuk.

Bi Tur Versene’de “*Bisikletin selesine oturan her canlı, vuslata ermiş âşik mi-*

salı kör olur. Ve dünyayı, olduğu gibi değil, olmasını istediği gibi görür” diyorsunuz. Peki, bisikletle kurduğunuz bu bağ nasıl oluştu?

Çok küçük yaşlarımdan beri var bisiklet hayatımda. Kitabın girişinde, **“Bisikletini çaldığım babama, dengede durmamı sağlayan anneme”** diyerek başlıyorum. İlk bisikletim babamın bisikletiydi. Sonra babam bana bir şey olmasından tedirgin olup sattı o bisikleti. Ben de “bi tur versene” diye dolandım bir süre yani. Bisikletin benim için özel anlamı çocukluğumdan kalma iki şeyden biri oluşuyla ilgili. Diğeri ise çizmek. Ayrıca, bisiklet çizmesi de güzel bir şey. Aynı kedi gibi.

Peki, sizce bisikletin doğal döngü içindeki yeri nedir? Onu bir üretim aracı, değer yaratan bir araç olarak tanımlayabilir miyiz?

Otomobilin her şeyi domine etmesi, zihni bile şekillendirmesi kabul edebileceğim bir şey değil. Otomobil, kimseye alan bırakmayan bir şey. Otomobil sahibi olmak, kişi başına karbondioksit üretimi, kapladığı alan vb. birçok açıdan çok problemli. **Bir bardak süt içmek için evde inek beslemeye benziyor. Gandhi'nin** meşhur sözü “Basit yaşa ki başkalarına da yer kalın”, her şeyi özetliyor bence.

Evet, bisiklet fiziksel yapısı itibarıyla biraz daha eşit bir ilişkiye olanak sağlıyor...

Bisiklet Manifestosu da bununla ilgili. BBC'nin yaptığı, son iki yüz yılın en güzel icadı anketinde açık arayla lider bisiklet. Müthiş bir buluş hakikaten. İstedığınız her yere gidebiliyorsunuz, hiçbir makine bunu sizin kas gücünüzle yapmanızı sağlamaz. Diğer yandan da üretken. Mesela, **Afrika'da bisiklet gücüyle çalışan iş makineleri var**, pedal gücüyle. Ruanda'da var bunun için kullanılan tahta bisikletler. Hatta **Tasarım Bienali'nde** Adhokrasi Sergisi'nde bir bisiklet projesi var. Projenin yaratıcısı **Tristan Kopp** bisikletin ana parçalarına alüminyum kalıp yapmış. İçindeki boruları değiştirerek, sen büyüdükçe bisikletini de büyütebiliyorsun. Yine bir başka örnek olarak, mısır üretme makine-

Foto: Volkan Ekşi

si de var bisikletle çalışan. Çok bereketli bir alet yani. Tekerlek kadar önemli bir buluş olduğunu düşünüyorum. **Umberto Eco'nun** “Kitaplardan asla kurtulamayacaksınız” sözü gibi, tekerlek daha mükemmelleştirilemez diye düşünüyorum bisiklet için.

Kitaptaki yazılarınızdan birinin başlığı, “Sana Dün Bir Seleden Baktım Aziz İstanbul”. İstanbul özelinde, kent yaşamında bisikletin yeri nedir?

İstanbul'da bisikletin yeri yok. Bir istatistik yapılsa, balkonlardaki bisiklet sayısı sokaktaki bisiklet sayısını muhtemelen sekize katlar. Ama inanıyorum ki burada güvenlik problemini çözdüğümüzde bisiklet kullanımı yaygınlaşır. Üniversiteler kendi projelerini geliştirebilir, patentler alınabilir. Bunun olmaması için hiçbir neden yok. Biz gerçekten bir bisiklet şehri olabiliriz.

“İlk bisikletim babamın bisikletiydi. Sonra babam bana bir şey olmasından tedirgin olup sattı o bisikleti. Ben de ‘bi tur versene’ diye dolandım bir süre yani. Bisikletin benim için özel anlamı çocukluğumdan kalma iki şeyden biri oluşuyla ilgili. Diğeri ise çizmek. Ayrıca, bisiklet çizmesi de güzel bir şey. Aynı kedi gibi”

“Bi Tur Versene bir çeşit albüm kitap. Kendi sahamda çizerim, deplasmanda yazarım derim ben hep. Çünkü ben bir yazar değil, çizerim. Önemli bir bölümü bu kitap için çizilmiş çizilerden ve yazılardan oluşan bir kitap”

Foto. Muhsin Akgün

Peki, İstanbul’da günlük yaşamda bisiklet kullanımını teşvik eden projeler var mı?

Araba vapuruna bisikletle binmek, arabayla binmekten daha pahalıya geliyor dersen bu soruya cevap vermiş olur muyum? (gülüyor)

Amerika’da dört bir yanında bisiklet koymak için cepleri olan belediye otobüsleri var...

İstanbul’da da bir zamanlar bu amaçla kullanılabilir bölümleri olan otobüsler vardı. İhtimal ki böyle bir şey içindi. Engelliler için belki de. Ki aslında mevzu sadece bisiklet değil. Kod ismi bu. 40 yaşlarında, her yere kaykayla ulaşımını

sağlayan, hayranlıkla baktığım bir arkadaşım var. Onun gibi insanlar, engelliler, bisikletliler... Hepimiz aynıyız aslında, aynı sepetin içindeyiz.

Türkiye’de, şehirde bisiklet kullanımını teşvik etmek için çalışan inisiyatifler nelerdir ve ne gibi çalışmalar yürütüyorlar?

Çok sayıda büyüklü küçüklü dernek var. İnfomal oluşumlar var. Kendilerine organizasyon değil hareket diyen çok güçlü, uluslararası bir oluşum var: **Critical Mass**. Çok iyi bir şey yapıyorlar. **Bi Tur Versene**’de “Yürüyün Seferoğulları” başlıklı bir yazı var Critical Mass’le ilgili. Amacı bisiklet görünürlüğünü artırmak. Çünkü otomobiller fark etmiyorlar bisikleti. Kötü niyetten değil, fiziksel olarak fark etmiyor. Bu konuda farkındalık yaratmaya çalışıyorlar. Önemli işler yapan farklı oluşumlar var ama bazı durumlarda bir araya gelip birlikte hareket etme refleksi biraz daha iyi olsa, Türkiye’de daha iyi şeyler olur. Kendi farkındalığımı inkâr etmeden birlikte projeler geliştirilebilir. Ne de olsa derdin ortak: Şehirde bisiklete alan açmak!

Bisiklet şehirleriyle ünlü Avrupa’da ne gibi uygulamalar var, örnek uygulamalardan bahsedebilir misiniz?

Avrupa’nın çeşitli yerlerinde **Vélo Libre** adında bir sistem var. İstanbul’da da var ama sahil yolunda binebiliyorsunuz. Gezinti aracı gibi. Ama oralarda bir şehir ulaşım aracı olarak kullanılıyor. Gittiğin yerde bırakıyorsun bisikleti. Bu oldukça yaygın bir ağ, özellikle Londra’da.

Tabir yerindeyse, “Bisikletin Avukatı” olan isimlerden biri olarak sizin işlerinizi konuşalım biraz da. “Bi Tur Versene”

nasıl ortaya çıktı ve sizce bu kitabı kimler okumalı?

Okumayı yazmayı bilen herkes (gülüyor). **Bi Tur Versene** bir çeşit albüm kitap. Kendi sahamda çizerim, deplasmanda yazarım derim ben hep. Çünkü ben bir yazar değil, çizerim. Önemli bir bölümü bu kitap için çizilmiş çizimlerden ve yazılardan oluşan bir kitap. Hikâyelerin ve çizimlerin arasında kendimce bir kurgu yaptım. İnsanların seveceğini umuyorum.

Yine Kasım ayından itibaren Açık Radyo'da "Şeytan Arabası" isminde bir programınız yayınlanıyor. Bu projeden ve hedeflerinden bahsedebilir misiniz?

Esra Ertan'la yapıyoruz programı. İki haftada bir, Çarşamba günleri yayımlanıyor. Bir gün aradı Esra ve "bisikletle ilgili bir program yapmak istiyorum, neden hep erkekler var, kadınlar da olsun" dedi. Ki bence de çok haklı. Öylece başladık. Her bölüme konuk almayı düşünüyoruz. Çeşitli alanlardan insanlarla, o alanları ve bisikletle etkileşimini konuşacağız. Sinema, spor, müzik, politika...vs. Program kayıtlarını <http://seytanarabasi.blogspot.com> adresinden de dinleyebilir herkes.

Ekolojik tartışmaların en bilinen sorunlarından biriyle bitirelim. Mevcut ekolojik görüşleri, dünyanın sonunun geldiği tezini savunan karamsarlar ve yeni bir dönemin başında olduğumuzu savunan optimistler olarak ikiye ayırabiliriz kabaca. Sizin bu konuda tavrınız nedir ve Aydan Çelik gündelik yaşamında nelerden tasarruf eder?

Tarihin içindeyken tarihin nerde olduğunu bilmek bir **Selçuk Erdem** karikatürünün içine düşmek gibi olabilir. Çok sevdiğim bir karikatürü var. Padişah uzaklara bakıyor, yeniçeri "Neyiniz var padişahım?" diye soruyor. "Yahu bilemedim, içimde bir sıkıntı var, galiba duraklama devrine girdik" diyor. Bunun gibi, neredeyiz bilemiyorum. Can Yücel kötümserlere "götümser" diyerek çok kızarmış. Bunun gibi aslında, kötümser olacak lüksümüz yok galiba. Temennim optimistlerin haklı çıkmasından yana. İradenin iyimserliğini tercih etmek isterim. O kadar güçlü olma-

"O kadar güçlü olmasam da, bazı şeyleri reddederek yaşıyorum. Hele ki bunun mümkün olabildiğini gösteren hayatları görünce bunu daha yoğun hissediyorum. **Bi Tur Versene**'nin arka kapağında, 'Bisikletin selesine oturan insan dünyayı olduğu gibi değil, olmasını istediği gibi görür' yazıyor. Bu benim dünyaya bakış açım"

sam da, bazı şeyleri reddederek yaşıyorum. Hele ki bunun mümkün olabildiğini gösteren hayatları görünce bunu daha yoğun hissediyorum. **Bi Tur Versene**'nin arka kapağında, "Bisikletin selesine oturan insan dünyayı olduğu gibi değil, olmasını istediği gibi görür" yazıyor. Bu benim dünyaya bakış açım. ○

Doğu Marmara'ya Temiz Üretim Dopingi

Yeni mali destek programı başlatan Doğu Marmara Kalkınma Ajansı MARKA, bölgede yer alan iller kapsamında faaliyet gösteren KOBİ'ler ve kâr amaçlı kooperatiflerin "temiz üretim" kapsamındaki projelerini kabul etmeye başladı. Toplam 8.5 milyon TL'lik destek programının ayrıntılarını konuştuğumuz Bolu Valisi ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı – MARKA- Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Özçimen, "Temel amaç bölgenin sürdürülebilir bir şekilde kalkınmasının önünü açmak" diyor...

Çevre kirliliğini önleyici yönetim stratejilerini, üretilen süreçlerinden başlayarak, üretilen hizmet ve ürünleri de içine alacak şekilde bütünsel olarak geliştirilmesini kapsayan "Temiz Üretim", sürdürülebilirliğin olmazsa olmaz parçalarından biri. Temiz Üretim uygulamaları Türkiye'de de son birkaç yıldır şirketlerden yerel yönetimlere kadar giderek yaygınlaşıyor. Bu konudaki projeler ise, sürdürülebilirlik alanındaki birçok başka başlık gibi, kamu kaynaklarından da destek görmeye başladı. Bunun son örneklerinden biri de Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın (MARKA) son mali destek programında hayat buluyor. "**Sürdürülebilir Kalkınmada MARKA Bölge Olmak**" sloganıyla başlatılan program kapsamında, hem bölgedeki KOBİ ve kâr amaçlı kooperatiflerin rekabet gücünü artırmak, hem de bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını geliştirmek amaçlanıyor. Biz de programı başlatan MARKA'nın Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Özçimen'e destek programı hakkındaki sorularımızı yönelttik.

Temiz üretim mali destek programı hakkında kısaca bilgi verir misiniz? Programın amacı nedir, kimler katılabilir?

Yönetim Kurulu Başkanı olduğum Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, 2010 yılında ve Avrupa Birliği tarafından desteklenen bir programla, bölgedeki KOBİ'lerin üretim süreçlerini, üretim araçları, üretim tesisleri, kaliteyi iyileştirmek için destek vermektedir. Temiz üretim, çevre kirliliğini önleyici yönetim stratejilerini, üretilen hizmet ve ürünleri de içine alacak şekilde bütünsel olarak geliştirilmesini kapsayan bir uygulamadır.

Son Başvuru Tarihi: 22 Şubat 2013

T.C. DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI
Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Özçimen ile iletişime geçmek için: 0308 211 11 11
www.marka.org.tr

(MARKA) olarak 2010-2013 Doğu Marmara Bölge Planı vizyonunda belirtilen, "Sürdürülebilir Kalkınmada MARKA Bölge Olmak" vurgusu doğrultusunda başladık çalışmalarına. Yaptığımız plana da özellikle çevresel sürdürülebilirliğin sağlanmasıyla ilgili gelişme ekseninin altına, "çevresel koşulların iyileştirilmesi", "çevresel kirliliği önleyici projelerin desteklenmesi", "yenilenebilir ve temiz enerji üretimi", stratejik amaçlarının eklenmesi ile sürdürülebilir çevre hususunda bölgenin ihtiyaçları yansıtıldı. Böylece ortaya "Temiz Üretim Mali Destek Programı" çıktı. Programa Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın görev sahası olan **Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova** illerinde bulunan KOBİ tanımını sağlayan mevcut ve yeni girişimler ile kâr amacı güden kooperatifler başvurabiliyor. Temel amacımız ise bu kurumların üretim süreçlerini gözden geçirmelerini sağlayarak, çevresel sürdürülebilirliğin artırılmasını sağlamak. Ayrıca bütçesi 8,5 milyon TL olan programımızla temiz üretim konusunda bu kurumlara önemli bir maddi destek vermeyi de amaçlıyoruz.

Projelere ayrılan kaynaklarda destek oranı nedir?

Her bir proje için en az 30 bin TL ve en fazla da 400 bin TL destek verilecek. Destekler eş finansman esaslı olacak. Yani, projenin toplam uygun maliyetinin **en az yüzde 25'ine ve en çok yüzde 50'sine** kadar destek veriyoruz. Bütçenin kalan tutarı ise, başvuru sahibi tarafından karşılanacak. Yani ajanstan 400 bin TL talep eden yararlanıcının projesinin bütçesi, en az 800 bin TL olmalı ki yarısını ajanstan talep edebilsin. Başvuruları da online kabul ediyoruz. **Kalkınma Ajansları Yönetim Modülü (KAYS) sistemi** üzerinden (<https://uygulama.kays.kalkinma.gov.tr/Kays/KaysIstemci/>) kullanıcı adı ve şifre alarak

"Her bir proje için en az 30 bin TL ve en fazla da 400 bin TL destek verilecek. Destekler eş finansman esaslı olacak. Yani, projenin toplam uygun maliyetinin en az yüzde 25'ine ve en çok yüzde 50'sine kadar destek veriyoruz"

başvuru yapılabilir. Başvurular için son tarih ise 22 Şubat saat 17.00'a kadar.

Peki, temiz üretim mali destek programında öncelik sıranız nedir?

Temiz Üretim Mali Destek programının altı adet önceliğinden en az birisi ile ilişkili olan projeler desteklenecek. Atıkların kaynağında azaltılması, hammadde, su, enerji, kimyasal gibi kaynak tüketiminin azaltılması, ürün özelliklerinin değiştirilerek çevreye dost ürünlerin tasarlanması, yenilenebilir enerji kaynaklarının üretimde kullanılması, atıklardan yüksek katma değerli ürün ve/veya enerji üretimi ve **endüstriyel simbiyoz** uygulamaları öncelikli başlıklarımız olacak.

Örnek proje uygulamaları hakkında bilgi verebilir misiniz?

Şu an elimizde örnek bir proje yok

ama başvuru yapmak isteyenlere fikir vermek gerekirse, su, enerji ve kimyasalların tüketimini malzeme, proses ve teknoloji değişiklikleriyle azaltmaya yönelik alınacak tedbirler, ürünlerin hafifletilmesi ve geri dönüşümlerinin daha kolay sağlanması, yenilenebilir enerji kaynaklarına ve atıklardan enerji üretimine yönelik tesisler ve projeler hep ön planda olacak bizim için.

Programın sonucunda beklentilerinizi ve hedeflerinizi neler?

Doğu Marmara Bölgesi'ndeki işletmelere baktığımızda, var olan rekabet güçlerinin artırılması için çevresel öncelikleri dikkate almaları gerektiğini düşünüyoruz. Temiz üretim mali destek programı da burada devreye girecek. Programla bölge açısından sürdürülebilir bir kalkınma gerçekleştirilmesinin yolu açılmaya çalışılacak. Program kapsamında birkaç tane örnek uygulama

ma gerçekleştirilmesini ve bunun oluşturacağı çarpan etkisiyle, sektördeki çevre dostu üretim metodlarının yaygınlaşmasını bekliyoruz.

Sanayinin bu konuda bir talebi var mıydı? Bu konuda ön bir çalışma gerçekleştirdiniz mi?

Onuncu Kalkınma Planı ve Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi hazırlıklarının güçlü ve yaygın bir kurumsal ve toplumsal tabana oturtulması konusunda koordinatör kurum olan Kalkınma Bakanlığı, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'na ve onun danışma organı olan Kalkınma Kurulu'na önemli roller atfediyor. Bu nedenle MARKA olarak konuyla ilgili Kalkınma Kurulu üyelerinin katılımı ile yarım günlük bir çalışma toplantısı organize ederek, ajansın resmi internet sayfası üzerinden bir **paydaş anketi** uyguladık. Geçen yıl Eylül ayında düzenlediğimiz çalışma toplantısına 28 kişi katıldı. Ayrıca, kamu, özel ve sivil toplum temsilcilerinin aktif katılımı ile üç masada grup çalışmaları yaptık. MARKA'nın resmi internet sayfasında da iki hafta süresince yayımlanan paydaş anketine ise bölge illerinden 65 kişi

katılımda bulundu.

Gerek çalışma toplantısında, gerekse paydaş anketinde bölge paydaşının dile getirdiği ulusal ve bölgesel öncelikler ve stratejiler ile işbirliği, mekansal ve kurumsal gelişimi hakkında yorumları bir araya getirdik. Bütün bu çıkan sonucu da, Doğu Marmara Bölgesi'nin 10. Kalkınma Planı ve Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisine yönelik öneriler olarak derledik.

Çalışmada ulusal düzeyde, Ar-Ge ve yenilikçilik, bilgi toplumu, girişimcilik, sanayi politikaları, enerji ve kırsal kalkınma tematik alanları üzerinde duruldu. Bölge paydaş

“Doğu Marmara Bölgesi’ndeki işletmelere baktığımızda, var olan rekabet güçlerinin artırılması için çevresel öncelikleri dikkate almaları gerektiğini düşünüyoruz. Temiz üretim mali destek programı da burada devreye girecek”

grupları bölgesel düzeyde çevre ve yeşil büyüme, Ar-Ge ve yenilikçilik, girişimcilik, turizm, tarım ve beşeri kaynaklar, üniversite ve mesleki eğitim tematik alanları üzerinde fikir birliğine varıldı. Bu raporda adı geçen her bir tematik alan için öncelik ve stratejiler de yer aldı. Paydaş anketlerinde ise çevre politikaları ve yeşil büyüme ön plana çıktı.

Ayrıca yatırım destek ofislerinde yapılan karşılıklı görüşmelerde de firmaların ajans desteklerine olan talebi dikkatle takip edildi. Aslında baktığımızda temiz üretim süreçlerine geçiş sonrası firmalar, hem daha çevreci ürünleri piyasaya sunacak, hem de maliyetlerini düşürecek. Bunun da ajansın sağlayacağı desteğin çarpan etkisini artıracığını düşünüyoruz.

Sizce hangi sektörler öncelikli olarak temiz üretime geçmelidir? Hangi sektörler bu konuda daha istekli ve öncelikli?

Program kapsamında belirlenen bir öncelikli sektör yok. Tüm sektörlerin yapabileceği temiz üretim uygulamaları bulunuyor. Ancak kimya, gıda gibi kaynak tüketimi fazla olan sektörler ön plana çıkabilir.

Bu program kapsamındaki önceliklerimizden biri ise işletmelerin üretimde gereksinim duyduğu enerji ihtiyacını karşılamaya dönük yenilenebilir enerji yatırımlarıdır. Bu önceliğe yönelik hem üretim hem de hizmet sektöründe yer alan işletmeler proje hazırlayabilirler. ○

ARKİPARC'13

Sürdürülebilirlik Ödülü

Başvurular Başladı!

ÖDÜL JÜRİSİ

Selçuk Avcı
Murat Bayram
Duygu Erten
Tobias Levey
Firuz Soyuer
Berna Erbilek
Erdoğan Varlıbaş

SON BAŞVURU TARİHİ
28 Şubat 2013

İletişim Sponsorları

EKOIQ

ekoYapı

yeşilbina

 facebook.com/arkiparc

 twitter.com/arkiparc

 www.arkiparc.tv

 foursquare.com/arkiparc

 arkiparc.wordpress.com

www.arkiparc.com

ARKTERA green building
product

İnisiyatif Almaya Ne Dersiniz?

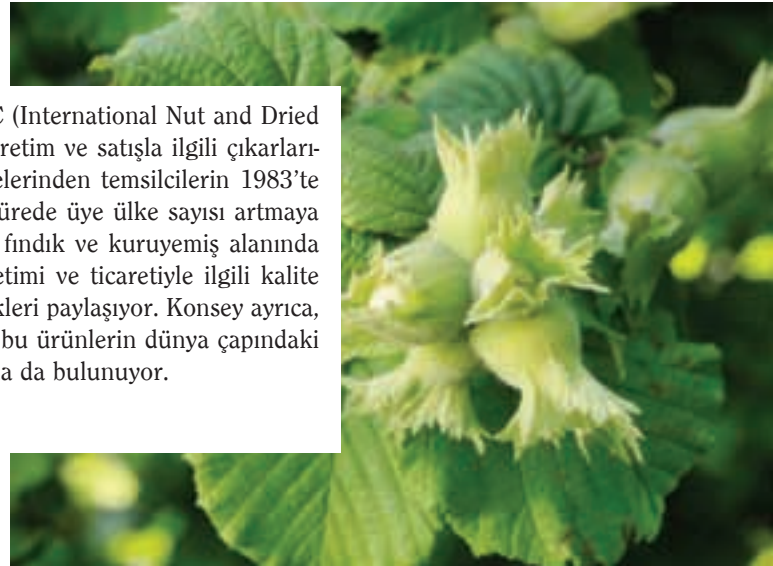
İlk bölümünü geçtiğimiz sayıda yayınladığımız sürdürülebilir gıda inisiyatiflerine bu sayıda da devam ediyoruz. Bu sefer sıra, fındık-kuruyemiş, pamuk, palmiye yağı, soya, şekerkamışı, orman ürünleri ve Türkiye kültürünün önemli parçaları haline gelmiş çay ve kahvede...

Binnaz KIRMANLI PIKE

Fındık ve Kuruyemiş: International Nut and Dried Fruit

Uluslararası Fındık ve Kuruyemiş Konseyi, kısa adıyla INC (International Nut and Dried Fruit), aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 57 ülkenin üretim ve satışla ilgili çıkarlarını koruyor. Konsey, dünyanın önemli fındık üreticisi ülkelerinden temsilcilerin 1983'te Paris'te yaptıkları bir toplantıyla resmîyet kazandı. Kısa sürede üye ülke sayısı artmaya başlayan ve merkezi İspanya'da bulunan Konsey, aslında fındık ve kuruyemiş alanında bir tür bilgi kaynağı görevi de görüyor. Güvenli gıda üretimi ve ticaretiyle ilgili kalite kriterlerini belirliyor ve yine üretimle ilgili en yeni istatistikleri paylaşıyor. Konsey ayrıca, üretimin tüm beklentilerini de göz önünde bulundurarak, bu ürünlerin dünya çapındaki tüketimini artırıcı ve yatırımla ilgili teşvik edici çalışmalarda da bulunuyor.

<http://www.nutfruit.org>

Daha İyi Pamuk Mükün: Better Cotton Initiative

Gıda ve tekstil sektörleri ile ve tıbbi malzemelerde çoklukla kullanılan pamuk, kaynaklar sorumlu kullanıldığı takdirde tükenmeyen bir hammadde haline dönüşebilen bir ürün. Ancak aşırı su kullanımı, toprağın verimliliğinin azalması ve çocuk işçilerin çalıştırılması, pamuk endüstrisinin sürdürülebilirliğinin önündeki başlıca tehditler olarak duruyor. Pamuk için uluslararası çapta faaliyet gösteren Better Cotton Initiative (BCI) yani **Daha İyi Pamuk Girişimi**, sürdürülebilir bir üretimi önüne koyuyor. BCI, 2005 yılında İsviçre’de, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Ox-fam ve Organic Exchange ile Adidas, Gap, H&M ve IKEA gibi şirketlerin ortaklığıyla kuruldu. Dünya çapında pamuk üretiminde üreticilerle beraber ekolojik faydayı gözetken girişim, geniş bir yelpazeden katılımcılara sahip. BCI, çevre, çiftçi birlikleri ve bölgesel pamuk ekonomileri için, ölçülebilir gelişmeler sağlamak, aynı zamanda da yaygın ve sürdürülebilir pamuk üretimini artırmak kaygısıyla hareket ediyor. Suyu daha verimli kullanmak, toprağın sağlığını ve verimliliğini gözetmek ve doğal habitatı korumaya almak, girişimin en önemli misyonları arasında yer alıyor. <http://bettercotton.org>

Palmye Yağına Şemsiye: Roundtable on Sustainable Palm Oil

Kısa adı RSPO olan Roundtable on Sustainable Palm Oil (Sürdürülebilir Palmye Yağı için Yuvarlak Masa) uluslararası alanda sürdürülebilir palmye yağı sertifikalandırma kuruluşu olarak faaliyet gösteriyor. İnişiyatif 2004 yılında Doğal Hayatı Koruma Vakfı ve Unilever’in girişimleriyle 16 ülkeden 200 katılımcıyla İsviçre’nin **Zürih** kentinde kuruldu. Kuala Lumpur ve Jakarta’da da merkezleri bulunan inisiyatif, tüm dünyadaki palmye yağı üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamayı hedefleyen kuruluş, tedarik zinciri, ekosistem, topluluklar, üreticiler, tüccarlar, palmye yağı ve dayanıklı tüketim maddeleri imalatçıları, perakendeciler, bankalar ve sivil toplum kuruluşları arasında bir tür santral görevi görüyor. Faaliyetleri arasında palmye yağı üretimini geliştirmek, uygulamaları yaygınlaştırmak, kontrol etmek ve dönemsel olarak bütün üretim zincirinin dünya standartlarında olmasının güvenilirliğini gözden geçirmek bulunuyor. Bu nedenle RSPO, sürdürülebilir palmye yağının piyasadaki ekonomik, çevresel ve sosyal anlamda etkilerini de kontrol edip değerlendirmeye çalışıyor. Devletler ve tüketiciler başta olmak üzere, üretim zincirindeki bütün halkaların bu misyona dahil olmasını sağlamaya uğraşiyor. <http://www.rspo.org>

Soya Alanı Sorunlu: Round Table on Responsible Soy Association

Round Table on Responsible Soy Association (RTRS), yani Soyadan Sorumlu Birlik, Doğal Hayatı Koruma Vakfı, Unilever ve Maggi Group'un öncülüğünde 2004 yılında Londra'da kuruldu. Birlik, 2006 yılında soya üretiminde belli standartlar geliştirerek bu standartlara uygun üretilmiş soyalara birer logo kazandırmaya başladı. Sosyal anlamda önceliğini çevre, su kullanımı ve tarım metotları üzerinde yoğunlaştıran RTRS, bu logoya sahip olmak isteyen üreticileri belli bir denetime tabi tutuyor ancak işin ekonomi kısmıyla ilgilenmiyor. Kurallara uymayan üreticinin sertifikası ise 60 günlük bir uyarı süresinden sonra iptal ediliyor. RTRS sadece sürdürülebilir üretime önem veriyor ve bu anlamda sorumluluğu imalat aşamasından önce sona eriyor. Birliğin genetik anlamda değiştirilmiş soya üretimine izin verdiği için de bir hayli eleştiri aldığı belirtiliyor. Bu yüzden tartışmalara katılmayan bazı soya üreticileri, birlikten desteğini çekmiş durumda.

<http://www.responsiblesoy.org>

Şekerkamışı: Better Sugarcane Initiative

Şekerkamışı, biyokütle üreten fotosentetik kapasitesi yüzünden oldukça etkili bir ürün. Lifli yapısı sayesinde sürekli yenilenen bir yakıt kaynağı da ayrıca. Üretim aşamasında ise herhangi bir toksik ve zararlı maddeye, atık yığınlarına rastlanmıyor. Ayrıca şekerkamışı diğerlerine oranla dönüm başına, üzerinden en fazla biyokütle üretilen ürün olma özelliğine

de sahip. Çevreye olan olumlu etkisinin yanı sıra, sürdürülebilir gıda ve enerji kaynağı olarak da gelecek vaat ediyor. Ürünle ilgili en önemli inisiyatifi ise kısa adı **Bonsucro** olan Better Sugarcane Initiative (Daha İyi Şekerkamışı Girişimi). 2008 yılında Londra'da kurulan inisiyatifin sürdürülebilirlik etkisini ölçen standartları, giderek artan bir biçimde kabul görmeye başlamış durumda. Sıkı prensiplere sahip olan Bonsucro, bütün tarım ve endüstri girişimcilerine, sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel faktörlerinin iyileştirilmesini de şart koşuyor. Birlik için, enerji kullanımı, üretim verimliliği, sarfiyatın elenmesi, dünyadaki iklim değişikliğinin etkileri de, gözden kaçırılmaması gereken konular.

<http://www.bonsucro.com/>

Kokusunda Sürdürülebilirlik Var:

Common Code for Coffee Community Association

Kahve sektöründeki üreticileri aynı platformda toplayan en önemli birlik, kısa adı **4C** olan Common Code for Coffee Community Association (Kahve Topluluğu için Ortak Davranış Usulleri) adını taşıyor. Birlik, Alman ve Avrupa

Kahve Birlikleri'nin öncülüğünde, çoğunluğu kahve üreticilerinden oluşan 20'den fazla ülkeden 70 temsilcinin 2003 yılında Almanya'da bir araya gelişiyle kuruldu. 4C Birliği, dünya üzerinde 230'un üzerindeki üyesiyle, rekabetçi olmayan bir tarzda sürdürülebilirliği hedefliyor. Üyeleri arasında kahve çiftçileri örgütleri, ithalat ve ihracat yapan işadamları, kavrulmuş kahve endüstrisindeki perakendeciler ve sivil toplum örgütleri yer alıyor. Bütün üyelerin ortak amacı ise geçimini kahveden sağlayanların ekonomik, sosyal ve çevresel şartlarını daha iyi hale getirmeye yoğunlaşıyor. Birlik, sürdürülebilirlik yöntemlerini ve inisiyatiflerini de aktif olarak destekleyerek, piyasada onaylı ve sertifikalı kahvelerin hak ettiği değeri kazanmalarını da sağlamaya çalışıyor.

<http://www.4c-coffeeassociation.org>

Ormanlara Sıkı Koruma: The Forest Stewardship Council

Dünya ormanlarının yarısından çoğu bozulmuş ve yok edilmiş durumda. Ormansızlaşmayı durdurmak için yürütülen çabalar çok eskilere dayanmakla beraber, uluslararası anlamda ilk girişim, ancak 10 ülkeden temsilcilerle 1993 yılında kurulabildi. Kısa adı **FSC** (The Forest Stewardship Council) Orman İdare Konseyi olan ve genel merkezi Almanya'nın **Bonn** kentinde bulunan inisiyatif, orman arazilerinin düzgün yönetimi ve ormansızlaşmanın önüne geçmek amacıyla, orman sahipleri, kereste-ağaç endüstrisi, sivil toplum kuruluşları ve çevreci örgütlerle el ele vererek orman işletmeciliği konusunda yapılan yanlışlara karşı çözümler arıyor.

Konsey, küresel ormansızlaşmaya karşı çözüm aramanın dışında, orman ve orman ürünleriyle ilgili dünya çapında bir sertifikalandırma sistemi de geliştiriyor. Başlıca misyonu ise yeryüzünde kalan orman alanlarının mevcudiyetini tehdit eden durumlarla savaşarak bir anlamda sorumluluk sahibi ve ağacı koruyan bir orman işletmeciliğini de sağlamak. Kısacası herhangi bir orman ürününün üzerinde gördüğünüz FSC logosu, o ürünün çevresel, sosyal ve ekonomik anlamda hem uygun hem de yararlı olduğunun bir garantisi aslında.

<http://ic.fsc.org>

Doğu Karadeniz'de de İşbaşında Rainforest Alliance

Tarımsal büyüme hepimizin malumu olduğu üzere, küresel ormansızlaşmanın yüzde 70'inden sorumlu. Tabii yağmur ormanları da bu süreçten nasibini fazlasıyla alıyor. Uluslararası bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olan Rainforest Alliance, yani Yağmur Ormanları Birliği'nin en önemli hedeflerinden biri de bu ormanlık alanları sürdürülebilir tarım yöntemleriyle korumak. Birlik, ABD'li çevre aktivisti ve yazar **Daniel Katz**'ın öncülüğünde 1987'de kuruldu. Birlik bir süre sonra kendi oluşturduğu sürdürülebilirlik standartlarına uyan ormanlara ve tarım arazilerine sertifika vermeye başladı. Yağmur Ormanları Birliği zamanla sertifika verdiği ürün çeşidini de artırdı. Bunlardan biri de çay. Birlik, üreticilere çay konusunda tüm dünyaca kabul edilen en önemli sertifikayı veriyor. Tabii sertifika verilirken, üreticinin hem çayın, hem de tarımın yapıldığı bölgenin kendisiyle ilgili sürdürülebilirlik kriterlerinin ne kadarını yerine getirdiğine bakılıyor. Unilever'in Lipton markasının, Doğu Karadeniz'deki sürdürülebilir çay üretimi çalışmasının, bu birliğin çatısı altında devam ettiğini de hatırlatalım.

<http://www.rainforest-alliance.org>

Türkiye Enerjisini Topladı

Profilo Dayanıklı Ev Aletleri, 2010 yılından beri sessiz sedasız, Türkiye Enerjisini Topluyor (TET) kampanyası çerçevesinde ev kadınlarıyla doğrudan iletişim kurarak, enerji ve su tasarrufu üzerine eğitimler yapıyor. 2012 yılında bu kampanya sayesinde Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği (TKSSD) tarafından düzenlenen “Pazaryeri” organizasyonunda Eğitim dalında ödül alan Profilo Dayanıklı Ev Aletleri’nin Pazarlama Müdürü Bahriye Bayraklı Tavukçuoğlu, 2013’te paydaş ağını genişletmeyi hedeflediklerini belirtiyor ve ekliyor: “En büyük ilham kaynağımız, eğitmeye gittiğimiz kadınlar.”

 Balkan TALU

 Volkan MERT

Türkiye Enerjisini Topluyor (TET) ismini verdiği kampanya vasıtasıyla ev kadınlarına enerji tasarrufu eğitimi veren Profilo Dayanıklı Ev Aletleri, 2010 yılından beri Anadolu’da hane hane dolaşarak her türlü ev aletinde enerji ve su tasarrufu yapmanın püf noktalarını anlatıyor. Üçüncü yılına giren projede şimdiye kadar 70 kente gidildi ve 1000’in üzerinde hane ziyaret edildi. Hane ziyaretleri ve Halk Eğitim Merkezi eğitimlerinde 12 binin üzerinde kadın ile doğrudan temas kuruldu. Profilo Dayanıklı Ev Aletleri, 2012 yılında bu kampanya sayesinde **Türkiye**

Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği (TKSSD) tarafından düzenlenen “Pazaryeri” organizasyonu kapsamında düzenlenen Pazaryeri Ödüllerinde eğitim dalında ödül aldı. Biz de, Profilo Dayanıklı Ev Aletleri Pazarlama Müdürü Bahriye Bayraklı Tavukçuoğlu’yla kampanya sürecini konuşmanın tam sırası dedik.

Türkiye Enerjisini Topluyor kampanyası ile ilgili en kritik püf noktalarından biri insanlarla doğrudan iletişim kuruluyor olması. Kampanya tam olarak ne zaman başladı?

Türkiye Enerjisini Topluyor (TET) kampanyasının ilk lansmanı 2010 yılının Mayıs ayında yapıldı. Hemen arkasından da hane ziyaretlerine başladık.

Hane ziyaretlerinde yedi bölgeye de dolaştınız mı?

Evet, yedi bölgeye de gittik. Yetmiş tane il dolaştık. 2013 yılında şimdiye kadar gitmediğimiz şehirlere de ulaşmaya çalışacağız. Mülakat yaptığımız ev kadınlarını, arada kopukluk yaşanmasın diye, bizim markaları kullananlar arasından seçiyoruz. Haneleri arayıp randevu aldıktan sonra nasıl enerji tasarrufu

yapabileceklerini anlatıyoruz. Onlardan tek isteğimiz de, etraflarındaki eş, dost ve akrabalarına haber verip davet etmeleri. Özellikle kadın günlerinin yaygın olduğu ortamda böyle bir talep de yadırganmıyor. Biz de kendi ikramlarımızı alıp evlere gidiyoruz. Sonrasında da ev kadımları hem sertifikalarını hem de “Enerji Tasarrufu Kitapçığı”nı alıyorlar. Geçen seneden beri bir ek yaptık. Sadece hanelere değil, halk eğitim merkezlerine de gittik. Hatta bazı yerlerde talep ettikleri takdirde belediyelerin çatısı altında da eğitim verdiğimiz oldu. Hedefimiz, hanelerin dışında da mümkün olduğunca çok insana ulaşmaktı. Sonuçta enerji verimliliği sadece ev ekonomisine katkıda bulunduğu için önemli değil. Onun dışında ülke ekonomisine ve dünyaya katkıda bulunabilmek de insana bir manevi tatmin hissi veriyor.

Peki, seçilen kitlenin demografik altyapısı nedir?

Seçilen denekler CI, C2 olarak nitelendiriliyor. Ekonomik olarak orta sınıf aileler. Eğitim seviyesi olarak da lise ve üniversite mezunu. Üniversitelilerin çoğunluğu açık öğretim ya da iki yıllık okullar ama normal lisans eğitimi almış olanları da var.

Eğitimin en azından başlangıç noktalarında, ev kadınlarının “Bunlar benim işime niye karışıyor” gibi bir savunma mekanizması oluştu mu?

Ben TET projesi ilk başladığında ilk eğitimlerin birkaçına katıldım ve şunu gördüm. Bizler insanlar hakkında çok fazla önyargılıyız. Bu bölgelerdeki ev kadınlarının, “Biz size enerji tasarrufu anlatacağız” dediğimiz zaman bize ilham verdiğini gördük. Bazıları bize öyle ipuçları anlattılar ki... Bir de bu konuyla ilgili inanılmaz açık fikirliler, çünkü tasarruf yapmayı başardıktan sonra aileleri için başka iyi şeyler de yapabileceklerini biliyorlar. Biriktirebildikleri parayla, çocuklarına bir çift daha ayakkabı alabileceklerini biliyorlar mesela. Öte yandan dünya ve ülkesi için iyi bir şey yapabilmeyi de istiyorlar. Bu yüzden hiçbir hanede olumsuz karşılanmadık.

“Enerji verimliliği sadece ev ekonomisine katkıda bulunduğu için önemli değil. Onun dışında ülke ekonomisine ve dünyaya katkıda bulunabilmek de insana manevi bir tatmin hissi veriyor”

İlham verici örnek derken nelerden bahsedebiliriz mesela?
Mesela 1,5 litrelik pet şişeye su koyup rezervuara atan vardı. Bu bizim üç sene önce duyduğumuz, o zaman çok da bilinmeyen bir yöntemdi. Bir başkası damlayan suyu damlar halde bırakıp alta kova koyuyordu, çünkü damlayan su bir şekilde faturada görünmüyormuş. Bazıları da bulaşıktaki kullandığı durulama suyunu çiçek sulamakta kullanıyor.

İlham verici örnek derken nelerden bahsedebiliriz mesela?

Tamamen manuel bir gri su sistemi yani... Peki, Anadolu’da, özellikle Karadeniz’de, kendi çapında küçük inovasyonlar yapan insanlar çıkar haberlerde. Hiç böylesine denk geldiniz mi?

likle Karadeniz’de, kendi çapında küçük inovasyonlar yapan insanlar çıkar haberlerde. Hiç böylesine denk geldiniz mi?

Evet, var ama onları bizimle pek paylaşmadılar fakat en son Üsküdar’da bir ev beni çok etkilemişti. Gittiğimiz kadın bir apartmanın dördüncü katında oturuyordu. Bizim eğitimde anlattığımız ne varsa bu hanımefendi harfiyen uyguluyordu. Mesela çalıştırılmayacak hiçbir şey prizde bırakılmamıştı. Aktif çalışmayan aletler eko modundaydı. Biz mesela ısı kaybını önlemek için kaloriferlerin arkasına reflektör koymalarını öneriyorduk. Onu bile yapmıştı.

Enerji tasarrufu kitapçığımıza gözetdiğimizde bütün kategorilerde doğal olarak A sınıfı ve üstü ürün alınmasını öneriyorsunuz. Tüketicilerde ise “o daha pahalı” önyargısı var. Hatta artık tüketici hem A+ sınıfı ürün istiyor ama diğer tarafta da konvansiyonel ürün fiyatı istiyor. Siz böyle bir dirençle karşılaştınız mı?

Bizim zaten bütün ürün gamımız A sınıfı ve üstü ürünlerden oluşuyor.

Tüketici artık beyaz eşyada enerji tasarrufu özelliğini dayanıklılıkla eşdeğer görüyor. Aldığı eşyada iki özelliği de aynı anda istiyor. Enerji tasarrufu artık kabul görmüş olan genel bir başlık. Bizim burada avantajımız ne? Her geçen gün daha fazla enerji tasarruflu ürünler üretmenin ve bu ürünleri kullanıyor olmanın getirdiği bir maliyet var. O maliyeti mutlaka geri kazanmak zorundayız. Ben bu noktada biliyorum ki Profilo'nun ürünleri, aynı skalada diğer markalarla karşılaştırıldığında, tüketicinin en uygun fiyata ulaşabildiği ürün olma özelliğini taşıyor. Bunun dışında, Aralık ayından beri, enerji tasarruflu ürünlere yönelik özel bir kampanyamız var. Ürünleri daha uygun hale getirerek, daha cazip banka ödeme koşulları sunarak, kredi kartlarıyla ortak çalışıp, ürünleri daha cazip kılmaya çalışıyoruz. Bu koşullar enerji tasarrufunun kendisinden de kaynaklanan kazançla birleşince bizim ürünlerimizin pahalı olmadığı ortaya çıkıyor.

Gene kitapçığa baktığımızda verilen tavsiyelerin yüzde 80'i çoğumuzun bildiği şeyler. Tüketici TET eğitimine katılmadan önce ne tür hatalar yapıyordu?

Evet, aslında hiçbirimiz Amerika'ya yeniden keşfetmiyoruz. Bizim en büyük problemimiz, aldığımız ürünlerin kullanma kılavuzlarını okumamamız. Tasarrufla ilgili bilgileri de okumadığımız için biz bu eğitim kapsamında bütün bu bilgileri kompakt bir şekilde toparlayıp interaktif bir şekilde insanlara sunduk. Eğitimler sırasında ise katılımcılardan hep "Aa biz bunları ilk defa duyuyoruz" gibi tepkiler aldık. Onun için sonradan dedik ki, "İyi ki bu kitapçığı hazırlamışız". Peki, insanlar ne tür hatalar yapıyorlar? Esas olarak aldıkları üründe enerji ve su tasarrufu yapabilecekleri bir sürü özellikler var ama tüketiciler ya

"Aslında hiçbirimiz Amerika'ya yeniden keşfetmiyoruz. En büyük problemimiz, ürünlerin kullanma kılavuzlarını okumamamız. Bu eğitim kapsamında, bütün bu bilgileri kompakt bir şekilde insanlara sunuyoruz"

kullanmayı bilmediklerinden ya da tek bir programa takıldıklarından o makineyi hak ettiği gibi kullanmamış oluyorlar. Bulaşık makinesi tam dolmamış oluyor. Makinenin yarı dolu program özelliği var, onu kullanmıyor. Jet plus özellikli (kısa programlı) çamaşır makinesi alıyor, ama gene iki saat süren programı seçiyor.

TET Kampanyası çerçevesinde 2013 yılında geçmişten farklı olarak nelere yönelmeyi planlıyorsunuz?

2013 yılında paydaşlarımızın sayısını artırmayı planlıyoruz. Ev kadınlarının dışında daha çok çocuklara ve okullara ulaşmaya çalışacağız. Çalışanlarımızı, ailelerimizi ve idari teşkilatımızı kampanyaya daha fazla angaje edeceğiz. ○

"20 Sene Önceki Ürünlerin Enerji Sarfiyatını Düşünemiyorum"

Ben çok dayanıklı ürünü çok doğru bulmuyorum. Bunun çok basit bir sebebi var. Bizim ürünlerimizin garanti süresi üç yıldır. Artı dört yıllık bir garanti süresini ayrıca satın alabiliyorsunuz. Tamam, aldığınız ürün yedi yıl dayanabiliyor ama tasarım açısından bakıldığında bir ürünün ömrü beş yıl. On yıldan sonra cihazlarda jenerasyon değişimi söz konusu. On sene önce A sınıfı makineler yoktu. Çamaşır makinelerinde 15 dakikada yıkayabilme özelliği yoktu. Ben 14 yıllık evliyim. Evimdeki bütün beyaz eşyaları değiştirdim, bazılarını iki defa değiştirdim. Çünkü ben 1998'de evlendim 1997'de eşya almaya başladım. Zaman içinde "o özellik olmalı" diye düşünmeye başladım. 2005'te de mesela "bana bunun ankastresi lazım" diye düşünüyordum ben. Yoksa evet, birçok ürünümüz epey dayanıklı. Hatta bazı ürünlerde diğer markalarda olmayan garantiler var. Bizim bulaşık makinelerinde on yıllık anti-korozyon garantisi var. Çamaşır makinelerinin "Silent Plus" adıyla bilinen hem sessizlik hem de verimlilik sağlayan modunun garanti süresi on yıl. Bu anlamda biz ürünlerimizin arkasındayız zaten. Nitekim tüketicilerden de, "20-30 yıldır sizin makinenizi kullanıyorum" şeklinde mektuplar alıyorum. İlk önce seviniyorum, "ne güzel ürün yapmışız" diyorum. Sonra üzülüyorum, diyorum ki "Eyvah, Allah bilir o makine ne kadar fazla elektrik, su harcıyordur". Tabii bir de, bir sürü ev kadını çamaşır veya bulaşık makinesinin programı bitene kadar evden çıkamıyor. Ya aleti kapatmadan gitmek istemiyor, ya da çamaşırını asması gerekiyor vs. Halbuki, bunları çok kısa sürede yapan programlar var ve insanların zamanı da artık çok kıymetli.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İÇİN KURUMSAL SORUMLULUK SERTİFİKA PROGRAMI

14-15-16 Şubat 2013

Program Kapsamı

İstanbul Kadirhas Üniversitesi KSS Akademisi, MİKADO Danışmanlık ve DEMİR Enerji'nin düzenlediği eğitimde, şirketlerin günümüzün gelişen dünyasına "sorumlu vatandaşlar" olarak uyum sağlamaları ve rekabet avantajı yaratmalarının yolları hakkında gelişmiş yaklaşımlar ve içerikler sunulmaktadır.

3 günlük eğitim süresince sürdürülebilirlik yaklaşımının, iklim değişikliği ve kurumsal sorumluluğun şirketin iş süreçlerine entegre edilmesinde izlenebilecek yöntemlerin yanı sıra, birebir uygulamaya yönelik araçlar ve deneyimler aktarılmaktadır.

Eğitmen

Serra Titiz: Kurucu, Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Dan.
Dr. Baha Kuban: Kurucu Ortak, Cleanglobe
Caner Demir: Yönetici Danışman, Demir Enerji Danışmanlık

Konuk konuşmacı

Salim Kadıbeşgil: Kurucu, Orsa İletişim

Başvuru için :

www.khas.edu.tr/egitim/yasam-boyu-egitim-merkezi

Program İçeriği

Değişen Dünyamız

- Anthropocene Çağı
- Sürdürülebilirliğin Tarihsel Gelişimi
- İklim Değişikliğine kavramsal bir bakış ve Kurumsal Davranış
- Gelecek 100 Yıl

Kurumlarda Etkin Sürdürülebilirlik Yönetimi

- Sürdürülebilirlik Göstergeleri
- 3 boyutlu Kurumsal Sorumluluk
- Sürdürülebilirlik Stratejisi Geliştirme
- Sektörel Riskler ve Fırsatlar
- Liderlik
- Paydaş Katılımı
- Tedarik Zinciri Yönetimi
- Yenilik Yönetimi ve Eko-inovasyon
- Türkiye ve Dünyadan Örnek Uygulamalar
- Kurumsal Sorumluluğun Kurumlara Getirileri
- Kurumsal Sorumluluk ve İtibar

Enerji ve Karbon Yönetimi

- Sera Gazı emisyonlarının Hesaplanması
- Sürdürülebilir Enerji Yönetimi
- Karbon piyasaları
- Raporlama ve Doğrulama

Etkin Kurumsal Sorumluluk Raporlaması

- GRI Raporlama Esasları ve Uygulamaları
- Türkiye ve Dünyadan Karşılaştırmalı Rapor Analizleri

İçindeymişik, Yeşilmişik...

EKOIQ'nun çok sağlam bir okuyucusu var: Redaktörümüz Şöhret Baltaş, derginin her kelimesini okuyor, düzeltiyor, uyarılarda bulunuyor. Bu ayrıntılı okuma serüveninin sonuçlarını bizimle paylaşan Baltaş, “başına açtığımız işlerin” de küçük bir bilançosunu çıkarıyor.

Buğday Derneği arşivinden.

 Şöhret BALTAŞ

EKOIQ ile tanışmam, derginin son okumasını üstlenmemle başladı. Dergide yer alan yazıların “son ütücü”sü olarak zaman zaman odaklanma zorluğu yaşadığımı itiraf edeyim. Zorluk şuradaydı: Düzelti işi, içeriğe çok dalmadan, metinle ara da bir mesafe bırakarak teknik bir gözle bakmayı gerektirir; ama ben çoğu kez, EKOIQ'daki yazıların içeriğine kapılıp gidiyordum. Bilmediğim öyle çok şey öğrendim ki bu süreçte, adeta ben harflerle oynarken dergi de beni dönüştürdü. Dünya halleriyle ilgili, okuyan yazan biri olarak “**yeşil bir hayat**” hakkında ne kadar az bilgim olduğunu şaşkınlıkla ve çoğu kez mahcubiyetle fark ettim.

Bizler; okuyup yazan ve kendini dünyadan haberli sayan bizler, ekoloji vurgusunu çevresel yıkıma karşı çıkmaktan ibaret sanıyorduk.

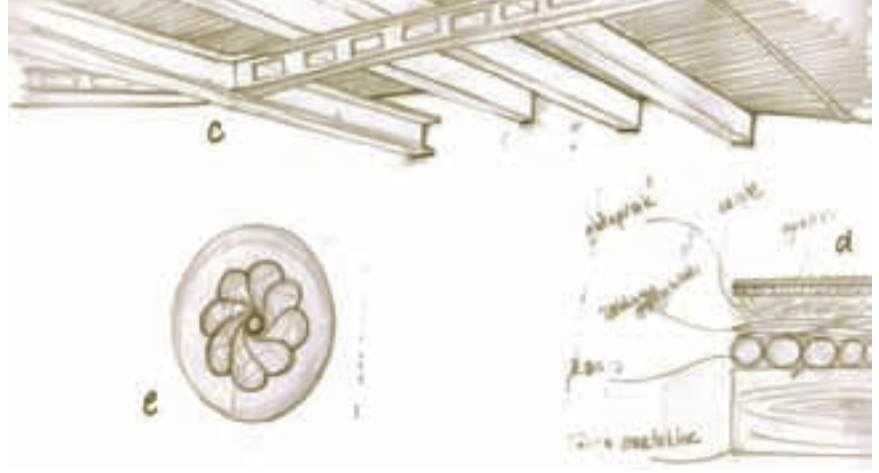
Bu doğruydu elbet ama işin A'sıydı sadece. Geride bütün bir alfabenin harfleriyle ortaya çıkarılan kocaman bir yazınsal birikim vardı. Dünyanın çeşitli ülkelerinden çok sayıda yazar ve aktivistin gözlerimizin önüne serdiği bu “yeşil yaşam”, okul şiiirlerindeki “**ağaç dikelim, çöp atmayalım**” özetlerine sığacak gibi değildi. Yerel gıda üreticiliğinden alternatif enerji deneylerine, tekstilde organik atımlardan küresel su sorununa, dünyanın büyük bir bölümünün maruz kaldığı açlık tehdidinden alternatif ulaşım ve mimarlık biçimlerine kadar aslında yaşamın her alanında örülmesi gereken ağlar, bugünden yarına mutlaka değişmesi gereken anlayış ve tutumlar vardı.

İşte ben de farkında olmadan kendi yaşam alanlarımı ekolojik açıdan değerlendirmeye, doğaya uygun olmayan alışkanlıklardan yapabil-

diğim ölçüde kaçınmaya başladım. Çabalarımı sürdürürken ilginç bir noktayı da fark ettim; kadınlar yaşamın doğal olmayan alışkanlıklarından uzaklaşmaya daha eğilimli ve daha özenliydi. Deterjanlar yerine doğal temizlik, katkılı gıdalar yerine ev yapımı ürünlere yönelim, atıkların ayrıştırılması gibi konularda çözüm arayışları, tanıdığım pek çok erkekte daha fazlaydı kadınlarda. Belki de gündelik hayatı bizzat onlar “yaptığı” için, ne yiyeceğimiz, ne giyeceğimiz, ne kullanacağımız, hastalıklardan nasıl korunacağımız ve çocuklarımıza nasıl bir gelecek bırakacağımız öncelikle onları ilgilendiriyordu. Bu noktadan bilgilerimizi paylaşmaya başladık; evde yoğurt yapma, mevsimi dışında sebze meyve almaya karşı kesin tutum, hormonlu sebze tanıma pratikleri, deterjan yerine doğal temizleme çö-

zümeleri, homojenize ve pastörize ne demek bilgileri, bu alerjik çocukların nereden çıktığına dair paylaşımlar, antibiyotikler ve ninelerimizin tedavi yöntemleri... Yaşamın içindeki bu pratik, medyaya da birebir yansdı; doğal çözümlere dair bilgiler önce kadın programlarında yer buldu. Aynen bizim mutfaklarımızda olduğu gibi, kadın programlarındaki stüdyo-mutfaklarının raflarını da adaçayı, biberiye, kişniş, safran, fesleğen ve binbir otlarla dolu kavanozlar doldurmaya başladı. Bir zamanlar eve alınan hazır gıdalardan hızla uzaklaşıldı ve bunun sonucunda marketlerdeki birçok ürün, etiketine “katkısızdır” ibaresi koymak zorunda kaldı.

Birçok alanda doğaya yaklaşmak, sağlıklı olduğu kadar ekonomik de. Bin çeşidi çıkan deterjanlar yerine arapsabunu kullanmak, hazır soslar yerine evdeki malzemeye sos yapmak, mevsim dışı sebzelerden vazgeçmek kolay, sağlıklı ve ekonomik. Ancak bazı alanlarda ekolojik bütünlüğe uygun yaşamak, gelir düzeyi yüksek olmayanlar için hâlâ çok zor.

Tahta mertekler, kamış, okalıptüs, mersin ve zakkum yaprakları, erişte ve aktoprak kullanılarak yapılan “Geren Dam”, Victor Ananias’ın anısını yaşatan, Çanakkale Küçükkuşu’daki Çamtepe Yaşam Kültür Merkezi’nde de uygulanmış.

Geren Damlı bir Evim Olsa...

Bunlardan birinin inşaat alanı olduğunu, bir vesileyle öğrenmiş bulunuyorum. Doğup büyüdüğüm Ege’nin bir köyünde, hazır evlere paramız yetmediği için bir arsa aldık geçtiğimiz yaz. Tabii arsa olunca, “nasıl bir ev” sorusu gündeme geldi. İki kat betonu atarsın, oldu sana bir ev işte... Herkesin aklına gelen ilk çözüm bu, üstelik en ekonomik olan da bu. Ama biz, -hani EKOIQ da okuyoruz ya- yazılarımızı geçireceğimiz bu küçük evin şehir

evlerinden daha farklı, içinde yer aldığı doğaya daha uyumlu bir ev olmasını arzu ettik. Ettik ama araştırmaya başlayınca konunun derya deniz olduğunu gördük. İnternette arama motorunuza “köy evi”, “yeşil ev”, “ekolojik ev” gibi şeyler yazın da, ne demek istediğimi anlayın. Ama hakkını yemeyeyim, karşıma çıkan her web sitesinden birçok şey öğrendim, öğrenmeye devam ediyorum.

Mesela iç mimarlık yapan bir arkadaşım, öncelikle yörenin geleneksel mimarisine bakmamı önerdi. Çünkü yüzyıllardır orada yaşayan insanlar, hangi teknik donanımına sahip olursak olalım, yörenin coğrafyasına, iklimine uyumlu evler yapmayı bizden iyi biliyorlar. Böyle olunca geleneksel köy evlerinin mimari yapısına bakmakla işe başladım. Ege evleri, küçük pencereleriyle iç mekânı, bitişik nizam dizilerek de daracık sokakları güneşin yakıcı sıcağından korumayı seçmiş. Arka bahçe ya da avlular ise masası, tahta sedirleri, kuyusu, tulumbası, çiçek saksıları, tel dolaplarıyla tam bir yaşama alanı. Evler genellikle kâgir veya yığma taş. Geleneksel mimariye ilişkin araştırmalarımda gördüm ki, şu “teknoloji çağı” diye övmelere doymadığımız zamandan çok önceleri, insanlar yaşadıkları sorunlara dünyaya uyumlu çözümler üretirken pek çok alanda bizi geride bırakmışlar. Evet, gerçek bu.

Buğday Derneği arşivinden.

Zeynep Bilgi Buluş,
“Küçük evimin güncesi”
adlı blog’unda, adından da
anlaşılabileceği gibi doğaya
dost bir evin kuruluş
sürecine dair bir günlük
tutmuş ve deneyimlerini
paylaşmış.

Mesela “**geren dam**” geleneksel Ege mimarisinde çokça kullanılan bir yöntem. Çatıyı yaparken sırasıyla tahta mertekler, kamaş, okalıptüs, mersin ve zakkum yaprakları, erişte, aktoprak kullanılmış, en üste de geren adı verilen kuruyunca çatlayan, verimsiz, killi toprak konuyor. Bu damın ömrü, uzun süre bakım-sız bırakmazsanız asırlık... Ayrıca Ege’nin kuru sıcağında evin nefes almasını sağlıyor, yükselen ısıyı dışa vererek mekânı soğutuyor; kışları ise yağmuru hiç bitmeyen Ege’nin nemli ayazına karşı ısıyı içeride saklıyor. Şu anda “çağdaş” tekniklerle bunu sağlayan bir yöntem yok. Dört duvar beton, içine de klimadan başka çözüm üretilmiyor.

Ama sevgili küçük hayalim vesilesiyle araştırmaya başladığımda bir şeyi fark ediyorum ki; çağın yeniliklerini gözü kapalı kabul etmeyip sorgulayan, tarihin deneyimlerine kıymet vererek yaşamını dünyaya dost bir noktadan kurmaya çalışan ne çok insan varmış meğer... Benden çok daha önce yola çıkmış, hatta epey

yol almış birçok insan kendilerine bu yaşamı kurmakla kalmamış, ardından gelenlerin yoluna izler bırakmak için deneyimlerini paylaşmışlar.

Öncelikle ekolojik yaşam felsefesinin unutulmaz ismi **Victor Ananias**’ın anısını yaşatan, Çanakkale Küçükkuşu’daki **Çamtepe Yaşam Kültür Merkezi**’nin web sitesini anmam gerekiyor. <http://camtepe.org> adresine tıkladığımda Merkez’in binasının yapılma aşamalarından, kendine yeterli bir doğal döngünün nasıl kurulabileceğine kadar pek çok deneyim paylaşımı çıktı karşıma. Bir göz isterken iki göz bulmuş gibi oldum doğrusu...

Binanın yapımında, geleneksel mimarinin vazgeçilmezi olan **kireç** kullanılmış. Pencereler gün ışığını içeri alacak kadar büyük ama ısıyı kesmek üzere kepenklerle korunmuş. Kepenkler alışılanın tersine dışarı değil, içeri konmuş ve hem daha uzun ömürlü olması sağlanmış hem de kullanım alanı oluşturulan nişler yaratılmış.

Odundan yanan şöminenin içinde sürekli kaynayan bir kazan var, ısınan su devridaim pompasıyla kaloriferlere gönderilmiş ve merkezi ısınma sağlanmış. Ege güneşinden yararlanmamak olmaz tabii, çatıda da **güneş panelleri** var.

Daha ilk adımda birçok şey öğrendim ama ben Çamtepe’liler gibi bilgi ve deneyim sahibi değilim, üstelik kolektif değil, bireysel bir süreç bekliyorum beni. Bunu düşünmek biraz korkutuyor ama internetteki eko-mimarlık turuma devam etmekten de geri durmuyorum. Ekolojik mimarlık hakkında bilgiler, eko-köy şeklinde inşa edilmiş yazlık “siteler” ve buralara çağırılan inşaat firmaları... Derken işte, sonunda bana cesaret verecek, en azından korkumu azaltacak şeylere ulaşıyorum galiba. Tıpkı benim gibi, sadece bir iyi niyetle, bilgi ve deneyimi olmadan yola koyulan insanlarla tanışmaya başlıyorum. Bana en gereken şey, böyle tanışıklıklar işte... Acaba onlar nereden başladı, nasıl yol aldı, onca detayın altından nasıl kalktı?

“İşte benim de hikâyem başladı. Bakalım, doğaya yaklaşarak yaşama niyetim, nasıl bir hikâyeye olacak? Tanımadığım dostlarımın deneyimlerini anlatarak, kendi deneyimlerimi de katarak bu hikâyeyi sizlerle paylaşmak istiyorum”

Buğday Derneği arşivinden.

Yüzünü görmem gerekmiyor, onlar şu anda benim elimden tutacak arkadaşlarım...

İlk arkadaşım, **Zeynep Bilgi Buluş**. “Küçük evimin güncesi” adlı blog’unda, adından da anlaşılacağı gibi doğaya dost bir evin kuruluş sürecine dair günlük tutmuş: <http://kucukevim.wordpress.com> Eylül 2008’de, eşiyile birlikte Ankara’daki yaşamlarını bırakarak, **Samsun Bafra’nın Koşu Köyü’ne** göçmüşler. Bir çiftlik evi ve doğayla iç içe bir yaşam hayaliyle... Hayal güzel ama gerçekler her zaman güzel değil... Hele bilgi ve deneyimle donanmış değilseniz...

Zeynep Bilgi Buluş, kendi yaşadığı deneyimi aynı yola düşmeye niyet-

lenen başkalarıyla paylaşma isteğini şöyle anlatıyor: “Evimizin tasarım, projelendirme, inşaat sürecinde karşılaştığımız güzellikler, zorluklar, destekçilere ilişkin olacak. İstiyorum ki, bizim gibi yola çıkanlar, bu sayfalardan faydalansın, ilham alsın veya yeri geldiğinde hatalarımızdan ders alsın.”

Arkadaşlık, bu değil de nedir ki? Blog’da, yapı malzemesinden yalıtımına, bahçesinden güneş mimarisine kadar günbegün bir evin ayağa dikilmesine tanık oluyorum. Heyecanlanıyorum, seviyorum. Bu dünyada, sizi ürküten bir şeyle başa çıkmanın en iyi yolu, sizden

önce deneyip başarmış olanları hep akılda tutmanızdır. Bir kişinin, sadece bir kişinin bile bunu yapabildiği olması, sizin de yapabileceğinizin kanıtıdır çünkü.

İşte benim de hikâyem başladı. Bakalım, doğaya yaklaşarak yaşama niyetim, nasıl bir hikâyeye olacak? Tanımadığım dostlarımın deneyimlerini anlatarak, kendi deneyimlerimi de buna katarak bu hikâyeyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Katkıda bulunmak isterseniz, bu hikâyeyi birlikte de yazabiliriz. Görüşmek üzere... ◉

sohretbaltas@gmail.com

İsta Genel Müdürü Zafer Yavuztürk: “Isı Pay Ölçer, Emniyet Kemeri Gibidir”

Ölçmediğinizi bilmezsiniz, bilmediğinizi de yönetemezsiniz. Yönetemediğinizse gelir, bir gün ayağınıza dolanırverir. Bunlar genel sözler ama iş enerji kullanımına gelince, ülke çapında boşa harcanan para ve fosil yakıt anlamına geliyor. İşte tam da bu noktadan ve yaşamımıza yeni yeni giren bir cihazdan söz ediyoruz: Isı Pay Ölçer. 110 yıllık bir Alman firması olan ve 2008’den beri Türkiye’de faaliyet gösteren İsta’nın Genel Müdürü Zafer Yavuztürk, şaka değil, 1 Milyar TL civarında bir rakamı yakıt giderinden tasarruf edebileceğimizi söylüyor. İşin sırrı ise, bilginin o gizemli gücünde yatıyor.

Öncelikle ısı pay ölçer genel kamuoyu için yeni bir cihaz. Bu nedenle sistem hakkında biraz bilgi verebilir misiniz? Enerji tasarrufuna nasıl bir katkıda bulunuyor?

Isı pay ölçer sistemi enerji tasarrufu sağlayan bir sistem. Eskiden pay ölçer diye bir şey yoktu. Merkezi sistemle ısıtılan binalarda insanlardan dairelerinin metrekaresine göre ortalama bir bedel toplanırdı. Örneğin, yönetici aylık 400 TL hesaplıyordu ve her ay 400 TL alıyordu veya kışın 600 TL alıyordu, yazın hiç almıyordu. Yani tükettiğinizden bağımsız sabit bir bedel ödüydünüz. Daireler çok sıcak olursa camı açıyordunuz. O zaman da dışarıyı ısıtıyordunuz. Bakanlığın bu

konuda enerji verimliliği yasası ile hedeflediği de pay ölçer satılması değil; enerji tasarrufudur. Termostatik radyatör vanaları yardımıyla çok sıcak olduğunda radyatörün sıcaklığı kısıyor. Cihazların üzerine tüketimi ölçen sayaçlar takıldığı için de herkes tükettiği kadar ödüyor. Böylece enerji tasarrufu da yapılıyor. Bizim yaptığımız iş, sayaçlar vasıtasıyla her bir radyatörün ne kadar ısı tükettiğini ölçmek. Bu radyatör tüketimlerini bir araya getirerek dairenin ne kadar ısı tükettiğini hesaplıyoruz. Daireleri bir araya getirerek de binanın ne kadar tükettiğine ulaşıyoruz. Böylece tüketim değerlerine ulaşarak faturayı dağıtabiliyoruz.

Peki, ısı pay ölçerlerin fiyatları hangi aralıkta seyrediyor ve kendini ne kadar sürede amorti ediyor?
Cihazın fiyatı 30 Euro, termostatik radyatör vanası 15 Euro. Toplamda 45 Euro maliyeti var. Rakiple-
rimizin fiyatları da bu seviyelerde.

Bizi farklı yapan ‘memonic’ cihazımızdır. Bunun fiyatı da 250 Euro. Bu binaya takılıyor. Cihaz maliyeti apartmandaki daire sayısına bölündüğünde bu miktar fazla olmuyor. Bu sistemi kurduktan sonra servis ihtiyacınız yok. Biz bilgileri zaten bilgisayardan ‘memonic’ cihazına talimat göndererek topluyoruz. Eğer bilgiyi okuyamazsak, oraya gidip okuma yapıyoruz. Aylık raporlama hizmetinin bedeli de daire başına 5TL+KDV’dir. Raporu e-posta ile alırlarsa bu fiyatı 4 TL+KDV’ye indiriyoruz. Sistem 1,5 yıl, en geç 2 yılda kendini amorti ediyor.

“Bu sisteme geçmeyen konutlarda oturan daire sakinleri, eski sisteme göre ısı gider paylaşımı yapmakta ısrar eden ve tüketime göre değil m²’ye göre sabit bedel alan yöneticilerini şikâyet etme hakkına sahip”

Enerji Verimliliği Kanunu’nun merkezi ısıtılı binalarda ısı pay ölçer hakkında ne gibi yaptırımları var? Bu yaptırımlar uygulanıyor mu? Ya da ne zaman uygulanmaya başlayacak?

Cezası yok ama emniyet kemerini cezası olduğu için mi takıyoruz? Hayır, hayatta kalmak için takıyoruz. İnsanların bu sistemleri zorunlu olduğu için değil, tasarruf etmek için kullanması lazım. Diğer taraftan bu sisteme geçmeyen konutlarda oturan daire sakinleri, eski sisteme göre ısı gider paylaşımı yapmakta ısrar eden ve tüketime göre değil m²’ye göre sabit bedel alan yöneticilerini şikâyet etme hakkına sahip. Üstelik yeni yasaya göre bölüştürül-
meyen ısı giderlerini ödememe hakkına da sahipler.

Tüketici ısı pay ölçer alırken, nelere dikkat etmeli ve tercihini nasıl yapmalı?

Tavsiyem, şirketlerin referanslarını araştırmalarıdır. Ben olsam üretici

şirketleri tercih ederim. Yetkili makamlara sorduğunuzda zaten yetkinlik belgesi olan şirketlerin listesi veriliyor. Ürünün nereden geldiğine bakmak lazım. Cihazı aldınız, radyatörünüze koydunuz, raporlamaya da başladınız. 5-10 yıllık kontrat imzalıyorsunuz. Asıl süreç ondan sonra başlıyor. Cihazı almak mesele değil. Bu şirket üç sene sonra “Ben bu işi kârlı bulmuyorum, artık yapmayacağım” derse ne yapacaksınız? O cihazlar çöpe gidecek. O yüzden başka bir şirket ile anlaşıp, yeni cihazlar takmak zorunda kalacaksınız. Dolayısıyla uzun yıllar ayakta kalabilecek görüntüsü veren şirketler seçilmelidir.

Türkiye’de merkezi ısıtma sistemi kullanan binalarda enerji kaybı ne boyutta? Bu konu hakkında yaklaşık bir hesap var mı? Sistem yaygınlaşırsa toplamda ne kadar bir enerji tasarrufu sağlanabileceğini hesaplıyorsunuz?

Bir konutun ortalama yıllık ısınma gideri 1500 TL olarak tahmin ediliyor. Türkiye’de merkezi sistemle ısınan 2 milyon konut olduğu kabul edilirse, yıllık yaklaşık 3 milyar TL yakıt giderimiz olduğu hesaplanabilir. Bunun ortalama yüzde 30-35’i bu sistemin yaygınlaşmasıyla tasarruf edilecektir. Özetle yıllık 1 milyar TL civarında bir rakamı yakıt giderinden tasarruf edebiliriz.

Isı pay ölçerde çıkan sonuçlar nasıl okunuyor? Isı bilgileri bir merkezde mi toplanıyor yoksa evlerde sayım mı yapılıyor?

Klasik sistemlere göre teknolojinin farkı, tüketimlerin tamamının uzaktan okunması. Radyo frekanslı yayan okuyucular vasıtasıyla cihazlardaki sayaç rakamları alınıyor ve mnemonic adını verdiğimiz GSM modülüne aktarılıyor; oradan da bizim Almanya’daki sunucumuz üzerinden uydu teknolojisi ile buradaki ofislerimize saniyeler içerisinde tüketim bilgileri geliyor. Eğer bilgiyi okuyamazsak, oraya gidip okuma ve raporlama yapıyoruz.

Dünyada bu sistem şu an ne kadar yaygın?

ista 110 yıllık bir firma. Avrupa ülkeleri yaklaşık 50 yıldır benzer sistemleri kullanıyorlar. Bu açıdan

“Türkiye’de merkezi sistemle ısınan 2 milyon konut olduğu kabul edilirse, yıllık yaklaşık 3 milyar TL yakıt giderimiz olduğu hesaplanabilir. Bunun ortalama yüzde 30-35’i bu sistemin yaygınlaşmasıyla tasarruf edilecektir”

bakıldığında aslında ülke olarak bu sistemlere geçmekte çok geç kaldığımız ortaya çıkıyor. Diğer taraftan çoğu Avrupa ülkesinde halen ağırlıklı olarak buharlaşma prensibine dayanan eski tip pay ölçüm cihazları vardır. Türkiye de ise bu sisteme geç girilmesine rağmen son teknoloji ürünü radyo frekanslı cihazlar kullanıldığı için aslında avantajlı bir konumda.

Bize biraz ista Enerji’nin tarihi ve Türkiye’deki faaliyetlerinin geçmişi hakkında bilgi verebilir misiniz?

ista, 26 ülkede faaliyet gösteren, sektöründe lider bir Alman şirkettir. Türkiye’de de 2008 yılının Mayıs ayından itibaren aktif olarak faaliyet gösteriyor. Sayaç sektöründe faaliyet gösteren şirketimiz; gaz, elektrik, su, ısı tüketiminin raporlanması hizmetlerini veriyor. Bizim Türkiye’de ağırlıklı olarak ilgilendığımız konu ise ısı ve su tüketimi.

Son olarak eklemek istedikleriniz?

İlk yatırım maliyetini yapacağınız tasarrufla kolayca ödeyebilirsiniz. Sistem 1,5 yıl, en geç 2 yıl içerisinde kendini amorti ediyor ve ondan sonra hem siz hem ülke tasarruf ediyor. İnsanların bu sistemleri zorunlu olduğu için değil, yakıt giderlerinden yüzde 40’a varan tasarruf etmek için kullanması lazım. Türkiye’de 3-5 senelik başarılı bir uygulama gerçekleştirilirse önemli miktarda petrol ve doğalgaz ithalatından kurtulabileceğiz. ○

YEŞİL İŞ
GREEN BUSINESS
SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

Türkiye'nin
“Sürdürülebilir İş”
Buluşması
5. Yılında!
Siz de yerinizi alın...

EKİM 2013

swissôtel **THE BOSPHORUS**
İSTANBUL

5. Yılında da
Stratejik
Çözüm Ortağı

Schneider
Electric

SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

www.yesilis2013.com www.greenbusinesscentertrkey.com
info@surdurulebiliriskakademisi.com

Sürdürülebilir Toplumsal Kalkınmaya Destek Endüstriyel Mutualizm

Simbiyoz biyolojik bir terim olarak, iki veya daha çok organizma arasındaki ortak yaşama dayalı ilişki çeşitlerinin genel adıdır. İki ve daha fazla organizmanın karşılıklı yarar sağladığı simbiyotik ilişki ise “mutualizm” olarak adlandırılır. Endüstriyel Simbiyoz’da olduğu gibi, iki ya da daha çok işletmenin birbirlerine, kaynaklarını dönüştürerek fayda sağlayacak şekilde oluşturdukları çalışma modelleri aslında çok önemli birer, mutualizm örneği ve sürdürülebilirlik çalışmaları için de son derece önemli olanaklar içeriyor...

 Zeynep YURTKURAN

Enerji verimliliği, atık yönetimi, yaşam döngüsü yaklaşımıyla ayakizi sıfır üretim konularında en doğru bilgi kaynağının doğada var olduğu, dünya genelinde bilim insanlarının, sanayicilerin, ekonomistlerin benimsediği ve uyguladığı bir yaklaşım halini aldı. Doğada var olan düzeni endüstriye uyarladıkça, ister istemez biyolojiyle endüstriyel terimleri kapsayan kavramlar oluşuyor. “Endüstriyel Simbiyoz”, bizim adımı revize ettiğimiz haliyle “Endüstriyel Mutualizm” de Endüstriyel Ekoloji altında incelenen temel kavramlardan bir tanesi.

Asnaes termik santral tesisi

“Simbiyoz” biyolojik bir terim olarak iki veya daha fazla sayıda organizmanın birbirleriyle ortak yaşamlarını ifade ederken, **Endüstriyel Simbiyoz** konum olarak yakın lokasyonlarda ve birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla endüstriyel işletmenin çevresel performanslarını ve rekabet gücünü artıracak uzun süreli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışan sistemler olarak adlandırılıyor. Bağımsız işletmeleri, **daha sürdürülebilir ve yenilikçi kaynak kullanımını** çerçevesinde bir araya getiren endüstriyel simbiyoz yaklaşımı, malzeme, yapı, enerji, su ve yan ürünlerin fiziksel değişimi de dahil olmak üzere, her türlü girdi ve çıktının lojistik ve uzmanlık kaynaklarının paylaşımı sayesinde, çevresel ve üretime dayalı problemlerin önüne geçilmesinde önemli oranlarda ekonomik verimlilik sağlıyor.

Endüstriyel Simbiyoz teriminin doğuşu, ilk olarak 1970’li yıllarda **Danimarka Kopenhag’a** 100 km uzaklıkta bulunan **Kalundborg** sanayi bölgesinde uygulanan işbirliği modelinin ardından gerçekleşmiştir. Kalundborg’un en belirgin özelliği, **endüstriyel ekolojinin** tamamen işletmeler arasındaki ikili işbirliklerinin kurulmasıyla yıllar içinde kendiliğinden oluşmuş olması. Bu bölgedeki oluşum **Asnaes termik santral** tesisi için problem olan atık uçucu külün,

aynı bölgedeki **çimento üreticisine** verilerek değerlendirilmesiyle başlamış. Enerji alanındaki en önemli adım ise Kallundborg Belediyesi'nin bölgede enerji verimliliğini sağlamak amacıyla termik santraldan çıkan atık ısıyı kullanarak merkezi bir ısınma sistemi ve dağıtım ağını kurması sayesinde atılmış. Belediyenin böyle bir tesis kurmasıyla, 1982 yılında bölgede bulunan **Novo Nordisk** ve **Statoil** rafinerisi kendi verimsiz buhar sistemlerini kapatıp, Asnaes termik santralından proses buharı satın almaya başlıyor. Devam eden süreçte Statoil petrol rafinerisi soğutma suyu atığını kazan besleme suyu olarak ve rafineri gazı ile biyolojik olarak arıttığı rafineri atık suyunu, uçucu kül stabilizasyonu için Asneas termik santralına veriyor. Bu hammadde, atık, enerji döngüsünün sağlanmasının ardından sanayi bölgelerinin en önemli çevresel problemlerinden birisi olan **sülfür atıklarının geridönüşümü** ve bertarafı amacıyla 1990 yılında Statoil petrol rafinerisi, sülfür geri kazanım tesisini, Asneas termik santrali ise baca gazı arıtma (desülfürizasyon) sistemini kurarak dö-

Endüstriyel simbiyozun öncülüğünü Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Şirketi'nin "sürdürülebilir toplumsal kalkınmaya" destek sağlamak amacıyla başlattığı "İskenderun Körfezi'nde Endüstriyel Simbiyoz Projesi"yle yapıyor.

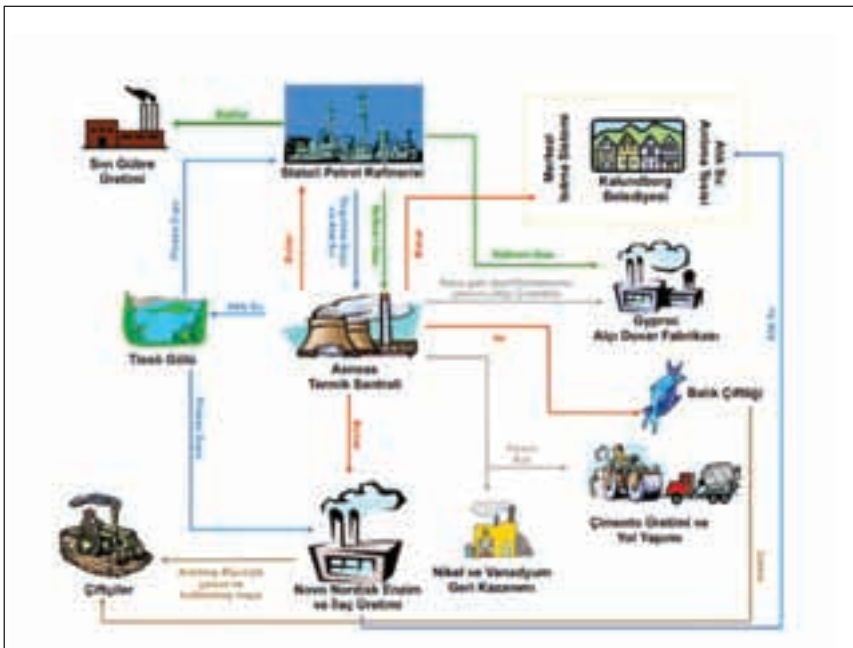

nüştürdüğü atık sülfürü hammadde olarak satmaya başlıyor. 2008 yılı verilerine göre Kallundborg endüstri bölgesinin endüstriyel simbiyoz çalışma sistemi sayesinde ekolojik ve ekonomik kazanımı, yılda 265 bin ton CO₂ emisyon azaltımı, 3 milyon m³ suyun geri kazanımı, 15 milyon GJ enerji değerinde proses buharı (75 bin evin yıllık elektrik tüketimine denk), 15 milyon m² alçı duvarına denk gelen alçı taşı kazanımı, bölgede toplam gübre ihtiyacının yüzde 60'ını sağlayacak orana tekabül eden 150 bin ton gübre eldesi olarak özetleniyor. Bölgenin endüstriyel simbiyoz uygulamaları sayesinde yılda toplam olarak 250 milyon USD kazandığını da belirtmekte fayda var.

(Bu konuda, Ulutaş, F., **Endüstriyel Ekoloji, Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Yayınları - VI, Bölgesel Çevre Merkezi (REC) ve Demirer, G. N., 2011, Endüstriyel Simbiyoz Kavramı ve Uygulama Örnekleri, İskenderun Körfezi'nde Endüstriyel Simbiyoz Projesi Bilgilendirme Toplantı ve Çalıştay kaynaklarından daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.**)

Bir Merkez, 12 Bölge, Büyük Tasarruf

Endüstriyel Simbiyoz konusunda dünyada başarılı sonuç elde etmiş bir başka ülke ise, sanayi devriminin öncülerinden **İngiltere**. 2005 yılında İngiltere Çevre, Gıda ve Köyşleri Bakanlığı'nın (DEFRA) bir programı olarak başlatılan "Ulusal Endüstriyel Simbiyoz Programı" (NISP), endüstriyel simbiyozun dünyadaki en başarılı örneklerden biri olarak kabul ediliyor. Bir merkeze bağlı 12 bölgenin programının yönetildiği sistemde hammadde, enerji, su, insan kaynakları, uzmanlık, lojistik vb alanlarda kaynak tüketiminin optimizasyonu ve yenilikçi çözümler üretebilmek amacıyla, çeşitli ağlar kurularak çok önemli bir veri tabanı ve uzman altyapısı oluşturulmuş

durumda. DEFRA adına programı yürüten International Synergies Ltd. (ISL) şirketi tarafından verilen bilgilere göre, son beş yılda toplam olarak işletmelerde 780 milyon £ maddi tasarruf, 880 Milyon £ ilave satış kazançları, 35 milyon ton yertaltına gömülen katı atık azaltımı, 30 milyon ton CO₂ salınımda azalma, 49 milyon ton hammadde tasarrufu, 1,8 milyon ton tehlikeli atık azaltımı, 48 milyon ton su tasarrufu ve 53.000 kişilik istihdam oluşumu sağlandığı belirtiliyor. (Kaynak: TTGV, <http://www.endustriyelsimbiyoz.org/endustriyel-simbiyoz-ve-uygulama-orneklere/dunyada-endustriyel-simbiyoz/ingiltere/>)

Türkiye’de ise enerji verimliliği, atık yönetimi ve verimli kaynak kullanımı konularının giderek daha ön planda olması sayesinde, endüstriyel simbiyozun ilk uygulama örneğinin öncülüğünü **Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)** yaptı. Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hatı Şirketi’nin (BTC), **sürdürülebilir toplumsal kalkınmaya** destek sağlamak amacıyla başlattığı “**İskenderun Körfezi’nde Endüstriyel Simbiyoz Projesi**” sonucu, bölgenin endüstriyel simbiyoz potansiyelini ortaya koymaya yönelik detaylı çalışmalar sayesinde, 2011 yılında TTGV ve BTC Şirketi arasında imzalanan sözleşmeyle “İskenderun Bölgesi’nde Endüstriyel Simbiyoz Projesi - Uygulama Aşaması” devam ediyor. International Synergies Ltd. (İngiltere) ve ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü ile işbirliği içinde yürütülen projenin amacı endüstriyel simbiyoz yaklaşımının, firmalar arası işbirliği ve dayanışmayı artırarak hem çevresel hem ekonomik getiriler sağlayan bir mekanizma olarak İskenderun Körfezi’nde hayata geçirilmesi ve aynı zamanda ulusal bir program için altyapının oluşturulması. İskenderun Bölgesi’nde Endüstriyel Simbiyoz Projesi kapsamında bir veri tabanı ve iletişim

Endüstriyel Simbiyoz teriminin doğuşu, 1970’li yıllarda, Kopenhag’a 100 km uzaklıkta bulunan Kalundborg sanayi bölgesinde uygulanan işbirliği modelinin ardından gerçekleşti.

ağı oluşturularak bölgede gerçekleştirilecek endüstriyel simbiyoz uygulama olanaklarının tespiti ve pilot uygulamalar için modellemeler oluşturulup, proje paydaşları arasındaki iletişim güçlendiriliyor ve uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam ediyor. Bu projenin en önemli yanı ise ülkemizde ulusal bir endüstriyel simbiyoz programına yönelik uygulama ve planının geliştirilmesi için ilk örnek uygulamayı teşkil ediyor olması.

Şu an dünyanın belli başlı sanayileşmiş ülkelerinde (**Avustralya, Çin, Danimarka, Güney Kore, İsveç, İngiltere, İsviçre, Kanada, Portekiz, ABD vb**) başarılı endüstriyel simbiyoz örnekleri, tehlikeli atıklar, kimyasal, metal, tekstil ve inşaat atıkları gibi geridönüşümü zor atıklar da dahil olmak üzere, birçok endüstri bölgesinde başarıyla uygulanıyor.

Dünyadaki sınırlı kaynakların sıfır atık ve maksimum kaynak verimliliği çerçevesinde kullanımı sayesinde endüstriyel simbiyoz gelecek yüzyılın ekonomik ve endüstriyel kalkınma modellerinde düşük karbon ekonomisi, çevre teknolojileri, eko-inovasyon gibi ilgili politika ve stratejileri doğrudan destekleyen bir olgu olarak ön plana çıkıyor. Ocak 2011’de **Avrupa Komisyonu** tarafından yayınlanan **Kaynak Verimliliği Avrupa Girişimi Avrupa 2020 Stratejisi** kapsamında 2050 yılı projeksiyonlarında da kaynak verimliliği konusunda ön plana çıkarılan endüstriyel simbiyoz kavramı umarız, ülkemizdeki BTC projesi sayesinde önemli bir uygulama örneği oluşturularak tüm büyük endüstri bölgelerinde uygulanabilecek modeller ve stratejilerin hayata geçirilmesini sağlar. ○

“Yeşil Kasko ile Sınırlı Kalmaya Niyetimiz Yok”

İklim Değişikliği, tüm hayatımızı kuşatan en önemli küresel tehdit. Birçok sektör de, bu büyük tehdide karşı aksiyon almaya çalışıyor. Biz çok fark etmesek de, aslında gündelik hayatımızın her alanında iç içe olduğumuz sigorta sektörü de, bu konuda ilk harekete geçen alanlardan biri. Ülkemizde de bu işin öncülüğünü Güneş Sigorta'nın yaptığını söyleyebiliriz. Televizyonlarda güneş ve yenilenebilir enerjiler alanında önemli bir iletişim çalışması yürüten Güneş Sigorta, yakın zamanda elektrikli araçlara yönelik hazırladıkları Yeşil Kasko ürünü ile de dikkat çekiyor. Güneş Sigorta'nın Genel Müdürü Serhat Süreyya Çetin'in EKOIQ'nun sorularına verdiği yanıtlar, bu faaliyetlerin arkasında ciddi bir çalışma ve kararlılığın olduğunu gösteriyor.

Güneş Sigorta'nın, yenilenebilir enerji ve özel olarak da güneş enerjisiyle ilgili reklamlarını görüyoruz bir süredir televizyonda. Bilgi verici, eğitici, neredeyse bir sosyal reklam gibi kurgulanan bu iletişim çalışması dikkatimizi tabii ki çekti. Neden böyle bir iletişim stratejisi uyguluyor Güneş Sigorta?

Hepimizin bildiği üzere küresel ısınma ve iklim değişiklikleri tüm dünyanın gündeminden düşmeyen evrensel bir sorun ve aslında sigorta şirketlerini de doğrudan ilgilendiren bir konu. Çünkü küresel ısınma büyük hasarlara neden olan sel veya aşırı kuraklık benzeri doğal afetleri de beraberinde getiriyor. Küresel ısınma nedeniyle alternatif enerji kaynaklarına duyulan gereksinim günden güne artıyor. Hem gerçekleştirdiğimiz sosyal sorumluluk projeleri hem de çevreci ürünümüz **Yeşil Kasko**, bizi böyle bir çalışma yapmaya yönlendirdi. Bir özel TV kanalı ile birlikte bilgilendirici spotlar yayınlamaya başladık. Bu çalışmamız yaklaşık 2,5 ay sürdü. Onların **Yeşil Ekran** formatı ile de son derece uyumlu olduğu için büyük ilgi gördü. Tıpkı Yeşil Kasko'yu geliştirirken sahip olduğumuz düşünce gibi, bu çalışmada da bize sağlayacağı maddi getirilerden çok, dolaylı da olsa çevreye, çevre korumaya sağladığı pozitif etkileri göz önünde bulundurduk.

Bu arada bildiğimiz kadarıyla, güneş enerjisiyle ilgili başka KSS projeleriniz de var. Biraz da bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Güneş Sigorta olarak, **Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi**'ni (Global Compact) imzalayan ilk hayat dışı sigorta şirketi olmamızdan da yola çıkarak hem sektörümüzle ilgili farkındalık yaratacak, hem de güneş ışığından bu kadar nasibini alan bir ülkenin olanaklarını değerlendirerek örnek olabileceğimiz bir projeyi başlattık.

“Genel Müdürlük binamıza 2009 yılında bir güneş enerjisi santrali kurduk. Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulan Güneş Arabası Ekibi'ne de destek veriyoruz”

Genel Müdürlük binamıza 2009 yılında bir **Güneş Enerjisi Santrali** kurduk. Üç yıldır binamızın ihtiyaç duyduğu elektriğin bir bölümünü bu santraldan karşılıyoruz. Sosyal sorumluluk ve çevre bilinci ile oluşturduğumuz bu projemizle özel sektörde “kendi elektriğini kendin üret” anlayışının Türkiye'deki ilk uygulayıcısı durumuna geldik ve bundan da büyük gurur duyuyoruz. Santralımız sayesinde üç yılda **27 bin kWh enerji tasarrufu** elde ettik; engellediğimiz karbondioksit emisyonu ise yaklaşık 20 ton. Biraz daha detaylı bahsetmek gerekirse, santral sayesinde yılda 6 tondan fazla karbondioksit emisyon salımını engelliyoruz. Bu da, fosil bazlı yakıt kullanarak yaklaşık 10.000 kilometre yol katetmeye denk geliyor. Böylesine bir karbondioksit seviyesi, bir yıl boyunca ancak 547 ağacın absorpsiyonu ile telafi edile-

biliyor. Bu veriler de bize yaptığımız projenin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor.

Ayrıca güneş enerjisi santralımızın bir yansıması olarak **İstanbul Teknik Üniversitesi** bünyesinde 2004 yılında kurulan **Güneş Arabası Ekibi**'ne (İTÜ-GAE) destek veriyoruz. Güneş Sigorta olarak alternatif enerji kaynaklarının önemini vurgulayarak güneş enerjisine dikkat çekmeyi, ülke içindeki ve dışındaki yarışmalar için geliştirdiği araçlar sayesinde edindiği tecrübeleri ülke endüstrisini kalkındırarak çalışmalarına yansıtmayı ve çalışmalarını mühendislik tabanında genişletmeyi hedefleyen İTÜ Güneş Arabası Ekibi'nin 2009 yılından bu yana sponsorları arasında bulunuyoruz. Takımımız, 2009 yılında **Avustralya**'da gerçekleştirilen **World Solar Challenge**'da yarıştı ve İTÜ-GAE, “**Best New Comer**” ödülünü alarak bu alanda

Türkiye'nin adını uluslararası arenaya taşımayı başardı. Ayrıca "TÜ-BİTAK Formula-G Güneş Arabaları Yarışı"nda önemli başarılarla imza atıyorlar.

Sürdürülebilirlik çalışmaları, çok farklı sektörlerde yeni ürün ve hizmetlerin ortaya çıkmasını da sağlıyor. Sizin de bu alanda ürünleriniz ortaya çıkmaya başladı sanırım. Elektrikli araçlara özel olarak geliştirdiğiniz Yeşil Kasko ürününüz tekil bir çalışma mı, yoksa çevre dostu-yeşil ürünlerle ilgili yeni hizmetleriniz de olacak mı?

Güneş Sigorta olarak doğal kaynakların doğru kullanılması ve çevrenin korunması konularına duyarlılıkla yaklaşıyor, çalışmalarımızı bu yönde şekillendiriyoruz. Bu duyarlılığı da ürünlerimizden çalışanlarımız ve binamıza kadar her yerde yaşatmaya çalışıyoruz. Geçtiğimiz aylarda çevreye verdiğimiz değer bir göstergesi olarak sigorta sektöründe bir ilk olan **Yeşil Kasko**'yu pazara sunduk. Elektrikli araçlara yüzde 100 güvence sunduğumuz Yeşil Kasko ile elektrikli araçları, bataryaları ile birlikte sigortalıyor ve çarpmadan çalınmaya, terör olaylarından sele kadar birçok riske karşı teminat altına alıyoruz. Daha yeşil bir gelecek için elektrikli araç kullanmanın büyük önem taşıdığının bilinciyle geliştirdiğimiz üründe amacımız, bu araçları tercih ederek çevre bilincini gösterenlerin yanlarında yer almak, önemine vurgu yapmak ve gösterilen ilginin artması için farkındalık yaratmaktır. Gerek geliştirdiğimiz ürünler, gerek gerçekleştirdiğimiz projelerle geleceğe yatırım yapmaya, daha güvenli yarınlar yaratılması için çalışmaya devam edeceğiz.

Sigorta alanı, dünyada iklim değişikliği nedeniyle kritik bir yerde duruyor. Değişen iklim koşulları, hem tarım alanlarında hem de kentsel yapıda çok ciddi zararlara

"Daha yeşil bir gelecek için elektrikli araç kullanmanın büyük önem taşıdığının bilinciyle geliştirdiğimiz üründe amacımız, bu araçları tercih ederek çevre bilincini gösterenlerin yanlarında yer almaktır"

yol açıyor. Zaten dünya çapında çok sayıda sigorta şirketinin de bu konuda aksiyon aldığını görüyoruz. Güneş Sigorta'nın bu konudaki tutumu ne?

Dünyaya baktığımızda sektörün, çevre korumaya yönelik uygulamalarda, Türk sigorta sektörüne göre bir adım önde olduğunu görüyoruz. Dünyada 5-6 yıldır çevre dostu uygulamalar, teminatlar vb. olduğunu biliyoruz. Örneğin, bir şirket, kasko-

ladığı tüm araçların ve sigortaladığı konutların ürettiği CO₂ emisyonunun birer tonunu absorbe edecek kadar ağaç dikiyor. Başka bir şirket, çevre dostu araba ve **LEED kriterlerine** uygun konut ve işyerlerine ekstra indirimler uyguluyor. Başka bir firma ise sigorta ödemelerinin belirli bir oranı kadar, çevreye ilgili çalışan STK'lara bağışta bulunuyor. Hong Kong'da bir firma, konut sigortası yaptığı bir evde buzdolabı, bulaşık makinesi ya da kurutma makinesi gibi bir ev aleti sebebiyle çıkan kaza durumunda, sigortalı-sından ekstra bir ücret talep etmeden enerji tasarrufu yapan yeşil bir ürünle yenileme yapıyor. Ayrıca çeşitli KSS projeleri de yürütüyor, araştırmalar gerçekleştiriyorlar.

Biz de Güneş Sigorta olarak gerek sosyal sorumluluk projelerimiz, gerek geliştirdiğimiz Yeşil Kasko ürünümüz ve gerçekleştirdiğimiz iletişim çalışmaları ile gerekli aksiyonları almaya, bilgi vermeye ve bilinç geliştirmeye çalışıyoruz.

Şirketlerin sürdürülebilirlik politikaları giderek daha önem kazanıyor. İletişim haricinde, iş süreçlerinde ne gibi çalışmalar veya hazırlıklarınız var?

Birleşmiş Milletler Küresel İkleler Sözleşmesi'ne attığımız imza ile bu sözleşmede yer alan ilkeleri, kurumumuzun değerleri ve kültürünün yanı sıra iş süreçlerine de en iyi şekilde uyarlayacağımıza ve bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da çalışanlarımızla, tüm paydaşlarımızla ve topluma karşı sorumluluklarımızı yerine getireceğimize söz verdik. Bu doğrultuda geçtiğimiz dönemde basılı malzemelerimizi de gözden geçirerek mümkün olan tüm dokümanlarımızı dijital olarak erişilebilir ve saklanabilir hale getirdik. Buna önümüzdeki dönemde de devam edecek, mevzuatlar uyarınca yapabileceğimiz tüm değişiklikleri gerçekleştireceğiz. ○

11-13 Nisan 2013
İSTANBUL FUAR MERKEZİ
www.solarexistanbul.com

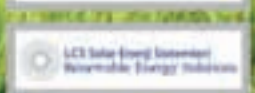
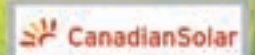
6. ULUSLARARASI **Güneş Enerjisi** **& Teknolojileri Fuarı**

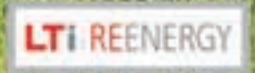
PLATINUM SPONSOR

GOLD SPONSOR

SILVER SPONSOR

SOLAREX

İSTANBUL

GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

İhlas
Fuarcılık

0212 454 25 03
info@solarexistanbul.com

KOSGEB

BU FUAR BİTİŞ SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE İHİSALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

Enerjimiz Çocuklar İçin “Her Şey Bir Kitapla Başladı”

2010 yılından beri “Enerjimiz Çocuklar İçin” adıyla bir sosyal sorumluluk projesi yürüten Zorlu Enerji Grubu, çalışmayı bir üst seviyeye taşıyarak, Şişli Bilim Merkezi’nde “Zorlu ile Temiz Enerji Alanı” isimli bir sergi ünitesine dönüştürdü. Çocukların büyük ilgi gösterdiği çalışmayla ilgili olarak, Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Müdürü Şebnem Erverdi ile konuştuk.

 Balkan TALU

 Özgür GÜVENÇ

Söze başlamadan önce ilk olarak **Şişli Bilim Merkezi** çalışanlarına gönülden bir bravo demek gerekiyor herhalde. Şişli Bilim Merkezi, özellikle çocuk ziyaretçilerine bilimi sevdirmek, bilimsel düşünce becerisini yaygınlaştırmak ve onların merak duygusunu harekete geçirmek için muhtelif üniteler, deneyler ve eğitim atölyeleri oluşturmuş durumda. Üstelik bu eğlenceli birimlerin en iyi özelliklerinden biri, bizim zamanında çok muzdarip olduğumuz “dokunma evladım bozacak” söylemi içinde olmamaları. Bizim burada en çok ilgimizi çeken birimlerden biri de **Zorlu Enerji Grubu** tarafından geliştirilen “**Zorlu ile Temiz Enerji Alanı**” adıyla oluşturulmuş sergi ünitesi oldu. Zorlu Enerji’nin uzman bir ekip oluşturduğu interaktif makette doğalgaz, hidroelektrik, rüzgâr ve doğalgaz gibi kaynakların çalışma prensibi anlatılıyor. 2010 yılından beri “**Enerjimiz Çocuklar İçin**” adıyla bir sosyal sorumluluk projesi yürüten Zorlu Enerji Grubu’nun Kurumsal İletişim Müdürü **Şebnem Erverdi**’yle kampanyayı ve gelinen son süreci konuştuk.

Enerjimiz Çocuklar İçin Projesi 2010’da başladı. Süreç nasıl ilerledi?

İlk olarak 2010 yılında eğitim konusunda uzman bir ekip olan **Söz Danışmanlık**’la başladık. İlk çocuklara yönelik kitaplar yapalım dedik, sonradan da eğitimlere geçtik. Bunları yaparken bir maskotumuz olsun istedik ve çocuklarla beraber bir fokus grubu oluşturduk. Projenin maskotu **Yeşil Ejderha** böyle ortaya çıktı. Eğitimler başlayınca Söz Danışmanlık’la beraber işletmelerin olduğu bölgelere gittik. Bir adım sonrasında da STK’larla ilişki kurmaya, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (**TEGV**) ve **LÖSEV**’le çalışmaya başladık. Her yıl bunu biraz daha yaygın-

“Enerji kaynaklarının çocuklara doğru anlatılması gerektiğine inanıyoruz. Bize çok cazip gelen rüzgârın bile doğaya bazı etkileri var. Bunları iyi bilmek lazım ve yapılan tesisleri de iyi ve düzgün yapmak lazım”

laştırmanın yollarını aradık. Hem Şişli Bilim Merkezi, hem de TÜVA-NA Okumaya İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (**TOÇEV**) ile yaptığımız işbirliği sayesinde ulaştığımız çocuk sayısını artırdık. 2013 Mart ayına kadar 120 binin üstünde çocuğa ulaşmayı planlıyoruz.

Bu çalışma kapsamında Anadolu’nun birçok yöresini dolaştığımızı biliyoruz. Oralardaki öğretmen ve velilerin projeye yaklaşımı nasıl?

Evet, biz özellikle kendi işletmelerimizin olduğu bölgelere gittik. Oradaki öğretmenlerin de, velilerin de yaklaşımı çok olumlu. Rüzgâr santrali kurduğumuz Adana Osmaniye’de katıldığım bir etkinlikte, insanların

bilinç ve ilgi düzeyinin beklediğimizden de fazla olduğunu fark ettim. Ben çıkış noktamızı çok anlamlı ve doğru buluyorum. Örneğin enerji tasarrufuyla alakalı etkinliklerde bir isteksizlik, gönülsüzlük görülebiliyor. Onun için biz başka bir noktadan giriyoruz işe. Enerji kaynaklarının kişilere, çocuklara doğru anlatılması gerektiğine inanıyoruz. Bize çok cazip gelen rüzgârın bile doğaya bazı etkileri var. Bunları iyi bilmek lazım ve yapılan tesisleri de iyi ve düzgün yapmak lazım. Bu dediğim HES’ler için de geçerli. Bir santral sadece rüzgâr kaynaklı diye alkışlayamazsınız ya da sadece HES diye yargılayamazsınız. Çocuklara artısıyla, eksisiyle anlatmaya çalıştığımız şey

“Bir santralî sadece rüzgâr kaynaklı diye alkışlayamazsınız ya da sadece HES diye yargılayamazsınız”

de bu aslında. Bu, çocuklara bir kıyaslama yapma imkânı da tanıyor. Bir de şu var, yöre halkı bulunduğu yere bizzat kendisi o kadar ciddi zararlar veriyor ki. Mesela normalde HES'lere ne tepki verilir? Derenin akışı bozuldu, falan denir değil mi? Şunu diyorlar: “Derenin suyu azaldı çöpümüz denize gitmiyor.”

Peki, Şişli Bilim Merkezi'yle nasıl bir araya geldiniz?

Biz işletmelerin olduğu noktalara gidiyoruz ama büyük şehirlerde de bu tür eğitimler yapılmasına ihtiyaç var. Biz birtakım elektronik mecralar oluşturduk. Yeşil ejderhanın bir facebook sayfası var. Gene çocuklara yönelik *enerjisitemiz.com* adıyla bir site oluşturduk. Özellikle okullardan, öğretmenlerden o kadar çok talep gelmeye başladı ki, büyük şehirlere yönelik ihtiyaç daha da fazla ortaya çıktı. Tabii öte yandan, İstanbul'da tek tek okul gezmek mümkün değil. Dedik ki, merkezi

bir yere odaklanalım. Şişli Bilim Merkezi'ne yönelik, çocuklardan da yoğun talep olduğunu fark edince, bu ayrıca hoşumuza gitti. Uzman arkadaşlarla, pedagoglarla bir araya gelerek Bilim Merkezi'nde kullandığımız maketi ortaya çıkardık.

Siz şimdi bir yandan STK'larla, bir yandan da yaptığınız eğitimlerle ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı'yla (MEB) çalışıyorsunuz. Yani hem kamu hem de

STK'ları işin içine katan işbirliği köprüleri kuruyorsunuz.

Biz bir süredir STK olarak TOÇEV'le daha yoğun bir teşriki mesai içindeyiz. TOÇEV bizim için bir interaktif drama performansı hazırladı. Bu projede yanımıza MEB'i de aldık. MEB de bu tür eğitimlere çok sıcak yaklaşıyor. Bu tür projeler genel olarak çoğaldığı için de artık biraz daha fazla kalite gözetir hale geliyor. Yapılan doğru işlere her türlü desteği sunuyorlar, hatta yapılan işe desteğin ötesinde ayrıca davetler alıyorsunuz. Yanımıza bir STK almak çok isabetli bir adım. Doğru STK'yla çalıştığımız zaman da hem ufkunuz açılıyor hem de sizin bilimsel alandaki eksiklikleriniz tamamlanabiliyor.

Sizin eklemek istedikleriniz?

Bizim için aslında her şey bir kitapla başladı. Yeşil Ejderha'yı yarattıktan sonra “Zorlu ile Rüzgâr Enerjisi”, Su Enerjisi derken listeye jeotermal de ekledik. Çok yakında beşinci kitabımızı da çıkaracağız. Çocuklara yavaş yavaş karbon ayakizi ve iklim değişikliğini de anlatmak istiyoruz. Bu kitaplar internet ortamından da açık kaynak olarak indirilebiliyor. ○

Program destekçisi olmak için:
0212 343 41 41
www.acikradyo.com.tr

—“Açık Radyo.”
94.9

Gezegende **Alarm!**

“Bir zaman gelir, çocuklarımızın geleceği ve yeryüzündeki tüm canlılar adına direnmek gerekir. O zaman işte burada. O zaman işte şimdi.”

Ekoloji Evden Başlar

EKOIQ ile Sinerji'mizin ikinci ayını bizlerin hiç de uzak olmadığı bir konuya ayırmaya karar verdik: **Ekolojik evler.**

Peri Bacaları'nı hepimiz biliriz. Ya da Karadeniz **Serender**'lerini. Doğayla iç içe yaşayan Anadolu insanı, ona rağmen ve ona zarar veren değil, onunla bütünleşmiş ve uyum içinde evler inşa etmiş. Günümüze baktığımız zaman ise, hem estetik hem de ekolojik olarak son derece başarısız ve kalitesiz binalarda yaşamayı kendimize yakıştırıyoruz. Elbette şehir yaşamı herkesin taş evlerde yaşamasını mümkün kılmıyor ama kendi öz kültürümüzden gelen, genetik kodlarımızda yer alan bazı şeylere sırtımızı dönmemiz bence gerçekten de acı.

Bu yazıda derseniz için felsefi yanını bir tarafa bırakalım ve özellikle büyük şehir insanının odaklandığı konu üzerinden ekolojik evlerin faydalarına bakalım: Ekonomi. Enerji kaynak tüketimleri üzerine yapılan araştırmalar göstermekte ki, elektriğin yaklaşık yüzde 60'ı, kullanılan içme suyunun yaklaşık yüzde 15'i binalarda tüketilmekte olup, binalardan kaynaklı sera gazı emisyonlarının potansiyeli ise yaklaşık yüzde 30 oranında. Bu açıdan bakıldığında, binaların enerji kaynak tüketim miktarları önemli rakamlara ulaşıyor.

İşte bu tüketimi en aza indirmeyi hedefleyen ekolojik binalar, buldukları yerin seçimi, tasarımı, kullanılan yapı malzemelerinin özellikleri, inşaat sırasında verilen çevresel etkiler ve atıkların yeniden kullanımı konularında belirli kriterlere uymak zorundalar. Bu zorunluluğun bir "yük" değil, bir "borç" olduğunu idrak ettiğimiz zaman, "karbon ayakizi" dediğimiz, dünyaya verdiğimiz zararların çentiklerinin sayısını da

azaltmış olacağız.

Geçtiğimiz dönemlerde maliyeti yüzde 20 oranında artırdığı için "pahalı" bulunan ve çok revaçta olmayan ekolojik binalar, artan enerji maliyetleri ve ucuzlayan teknolojiler sayesinde, artık standart malzeme ve tekniklerle üretilen binalara nazaran sadece yüzde 1-5 arasında değişen ek maliyetler getiriyor. Bununla birlikte ısınma, su ve elektrik tüketimlerinde toplam ortalama yüzde 25-30 arasında tasarruf sağlayan bu binalar, yapılan yatırımı çok kısa zamanda geri döndürebiliyor. Isı izolasyonu olan binalarda yüzde 30, su tüketimini azaltan armatürler kullanıldığında yüzde 20, LED aydınlatma kullanılan iç ve dış mekanlarda ise en az yüzde 50 enerji tasarrufu olduğu bilenen bir gerçek. İstanbul'da ortalama 120 metrekare bir evin, merkezi ısıtma olması durumunda ayda 320 TL civarı yakıt, ortak mekanların aydınlatılması ve asansör için 25 TL elektrik, kendi elektrik faturası için 50 TL ve su için de 30 TL ödediğini düşünelim. Toplam 425 TL ödenen giderlerden yukarıdaki paragrafta bahsettiğimiz tasarrufların gerçekleşmesi durumunda elde edeceğimiz kâr ayda 140 TL, senede 1680 TL'ye denk geliyor. Ve hane başına senede 1700 TL'ye yakın tasarruf oldukça ciddi bir rakam.

Hani derler ya, temizlik evden başlar diye, işte "ekoloji" de ordan başlamalı. Dünyaya verdiği zararı en aza indirgenmiş evler, kendi geleceğimize de en az zararı vermez mi?

Senem Gencer

İlginç Bir Finansman Modeli

Amerika'da büyük destekler almaya başlayan start-up internet projeleri içinde bir tanesi 3,4 milyon USD başlangıç sermayesi bulmayı ve Enerji Bakanlığı'ndan 2 milyon USD hibe kredi almaya başaran bir temiz enerji projesi. **Mosaic** isimli platform sayesinde hem sıradan insanlar, hem de yatırımcılar, nakit ihtiyacı olan temiz enerji projelerine doğrudan finansman sağlayabiliyor. Proje şimdilik **New York** ve **Kaliforniya** bölgelerine hitap ediyor. Proje, üretilen enerjinin şebekeye satılması sayesinde gelir elde ederken, yatırımcıların faiziyle beraber bir gelir elde etmesi de sağlanmış oluyor. Şirketin kurucularından **Billy Parish**'e göre güneş enerjisi yatırımları senede yüzde 4,5 ile 6,38 arasında kazandırıyor, ki bu da **Standart & Poors 500**'e göre gayet iyi bir oran. Örnek bir projede Mosaic aracılığı ile Ekim 2012'de 51 yatırımcı bir araya gelerek 40 bin USD'lik bir fon oluşturarak Oakland'da bir eğitim merkezinin solar projesine 5 yıllık yüzde 6,38 faizle borç verdi. Projeyi detaylı olarak incelemek için : joinmosaic.com

"Görmek İnanmaktır"

Güneş hücresi ve paneli üretiminde dünya devlerinden biri olan **China Sunergy**, Türkiye'de **Seul Enerji** ile birlikte hücre ve panel üretimine başladı. Alternatif Enerji Ekibi olarak CSUN Enerji'nin İstanbul Tuzla'da bulunan tesisini CSUN Eurasia Genel Müdürü Steve Shen ve CEEG Holding'in Yatırım Şirketi COO'su Egemen Seymen ile birlikte gezdik. Şimdilik 22 bin m² kapalı alanda 10 panel üretim hattından oluşan ve 300 MW hücre ve 300 MW panel üretim kapasitesine sahip Türkiye tesisinin yakın hedefi ise 600 MW'a çıkmak. Hücrelerin hammaddesi olan **ingotlar** ve **wafeler** ilk etapta Çin'den gelecek, fakat pazarın dinamiklerine bağlı olarak her şey yavaş yavaş Türkiye'de imal edilecek. Röportajın devamı için www.alternatifenerji.com sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Hanemiz Yeşil Olsun

Sürdürülebilir bir geleceği inşa edecek olan minik bireylerin ilk farkındalığının evde başlaması gerekir ve hiç kuşkusuz ki bu farkındalık ancak bu şekilde sürdürülebilir olabilir. Biz de buradan hareketle yola çıktık ve bir eko-evde yaşamın o kadar da zor olmadığını göstermeye karar verdik. Alternatifenerji.com'un sosyal medya kanallarında iki hafta boyunca bunun örneklerini vermeye çalıştık. İçlerinden ilgi çekici olan bazılarını ise size sunmak istedik. Bir sonraki EKOIQ sayısını eko-evinizde okuyor olmanız dileğiyle...

Evinize Ekolojiyi Davet Edin

Büyük bir çoğunluğumuzun şehirlerde yaşadığını, doğal döngülerle ve mevsimlerle çok az temas kurabildiğini düşündüğümüzde ideal senaryolarda çizilen bir eko-ev modeline ulaşmanın pek de mümkün olmadığı aşikar. Bu gerçekten yola çıkarak aradığımız ulaşılabilir alternatif yaşam modeli örnekleri bizi Avustralyalı bir çevre kuruluşu olan Green Cross Australia'nın Green Building Guide projesine götürdü. Site, ekolojik bir evde yaşamak için evimizi yıkıp yeniden yapmaya ya da yeni bir ev satın almaya gerek olmadan da bir eko-ev yapılabileceğini göstermekte. Evin alt yapısında, bahçesinde, oturma odasında hatta yatak odasında yapacağınız düzenleme ve değişikliklerle daha az enerji tüketen bir eko-eve sahip olmanın püf noktalarını öğrenebilirsiniz. "En temiz enerji, tüketilmeyen enerjidir" mantığından yola çıkan proje, yapabileceklerinizi oda oda ve madde madde özetliyor.

İlk adım için: <http://builditbackgreen.org/bushfires/interactive-green-building-guide.aspx>

Dünyayı Kurtaran Eko-evler

Pasif güneş mimarisi ilkelerinden yararlanılarak, doğal ve geri dönüştürülmüş malzemelerden oluşturulan **Earthshipler** dünyanın her bölgesinde yayılmaya devam ediyor. Araba lastiği, soda şişeleri, kola şişeleri, yumurta kapları, doğal taşlar ve saman gibi aklınıza gelen her türlü malzemeden oluşturulabilen Earthship'lerde temel amaç enerji tüketimini minimize etmek ve doğal malzeme dışında herhangi bir materyal kullanmamak. **Survival Earthshipler** ise özellikle afet sonrasında gerekli olan barınma ihtiyacını hızlı ve ekolojik bir şekilde çözen atık malzemelerden oluşturulmuş eko-ev modelleri. **Haiti Depremi** sonrasında uygulanmış olan bir earthship modelinin Türkçe dublajlı videosunu youtube'dan izleyerek bir Earthship yapım ilkelerini uygulamalı olarak görebilirsiniz. Daha da yakından tanımak ve bir uygulamaya katılmak için Türkiye'de de oluşturulmuş olan Earthship gruplarına katılabilirsiniz.

Türkiye'de Bir Örnek Görmek İsteyenlere

Antalya'nın yeni simgesi "**GüneşEv**", Antalya Büyükşehir Belediyesi, Temiz Dünya Ekolojik Çözümler Platformu, UNDP- GEF/SGP Fonu ve birçok sponsor firmanın desteğiyle hayata geçirilen Türkiye'nin ilk ekolojik yapılarından biri. 2009 yılı Ağustos ayında fikri temelleri atılan GüneşEv şimdiden Antalya'nın simgesi olarak görülüyor. Yaklaşık 11 bin m² araziye kurulu olan GüneşEv, enerjisini güneş ve rüzgârdan; suyunu ise yeraltından, yağmur ve yanındaki dereye sağlıyor. Sebzesi, meyvesi kendi serasından; yemeği güneş fırından elde ediliyor. İnşasında kullanılan yapı malzemelerinin hiçbiri doğaya zarar vermiyor. Karbon salımı yok, fatura yok. Kapıları herkese açık olan bu proje, güneş cenneti Antalya'nın göbeğinde Konyaaltı'nda tüm eko-ev meraklılarını ziyarete bekliyor. Hafta içi her gün gezilip görülecek Antalya GüneşEv'de Antalya Belediyesi'ne bağlı Temiz Enerji Şube Başkanlığı uzmanları rehberlik yaparak sizi gezdiriyor ve bir eko-evde olması gereken tüm ayrıntıları size tek tek uygulamalı olarak gösteriyor. En yakın zamanda ziyaret etmenizi öneririz.

Küresel İklim Politikasında Yeni Döneme Açılan Kapı: Doha Geçidi

Aralık ayında Doha'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 18. Taraflar Konferansı, 1990'da başlayan İklim Rejimi tartışmalarının kapanamadığı, yeni bir dönemin ise tam olarak açılmadığı bir ara yer, deyim yerindeyse Araf olarak ortada duruyor. İklim değişikliği uluslararası müzakereleri Türkiye'de en iyi takip eden isimlerden biri olan Doç. Dr. Semra Cerit Mazlum'un, 18. Taraflar Konferansı'nda aslında ne olduğunu, Doha'da açılan geçidin nerelere gidebileceğini aktardığı kapsamlı değerlendirme yazısının ilk bölümünü okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Doç. Dr. Semra CERİT MAZLUM

iklîm değişikliğine karşı uluslararası işbirliğinin 1990'da BM Genel Kurulu'nun uluslararası bir sözleşme hazırlanması yolundaki kararıyla başlayan yolculuğu, 2012'de bu sözleşmenin Doha'da gerçekleşen 18. Taraflar Konferansı'nda (TK) kritik bir dönemeci daha aldı. 18. Taraflar Konferansı'nın **Doha Geçidi** olarak anılan çıktıları itibariyle, uluslararası iklim politikasının 2012 sonrasına uzanan yolunda önemli bir kavşak olduğu su götürmez. Doha Konferansı'nda kabul edilen pakete de yansıtılan resmi söylemi izleyerek **yol ve yolculukla bağlantılı metaforlar** üzerinden değerlendirmek hem açıklayıcı hem de geleceğe dair kestirimler yapmaya elverişli bir izlek sunuyor.

Doha Geçidi olarak anılan paketteki kararlara bakıldığında, aslında bu kavşağın bir "**döner kavşak**" olduğu söylenebilir. Zira çoğu Arap şehri gibi, trafiğin döner kavşaklarla düzenlendiği Doha'da alınan kararlar iklim rejimini varılacak hedefe uygun çıkışın hangisi olduğu sorusuyla karşı karşıya bırakmış durumda. Sürücüsü olmayan bu aracın iklim rejiminin her biri başka yere varmaya çalışan yolcularının ise kafası oldukça karışık. **Kyoto Protokolü 2. Yükümlülük Dönemi** yolu (AWG-KP) ile **Bali Eylem Planı (BAP)** çerçevesinde Sözleşme altında **Uzun Dönemli İşbirliği** yolunun (AWG-LCA) kapatılmasıyla geriye yalnızca **Durban Platformu** çıkışının kalması müzakereleri kolaylaştırır da, henüz inşa halindeki bu yolun uluslararası süreci nereye götüreceği belli değil. Üstelik devletlerin Doha'dan bu yola taşıdığı bagajın yükü ve çeşitliliği, Durban Platformu'nun zorlu bir geçit olacağını sinyali şimdiden veriyor.

Bütün bu sıkıntılara rağmen, iklim rejimini işler ve yola devam eder halde tutmayı başarmasının Doha Konferansı'nın en önemli çıktısı ol-

duğu söylenebilir. Herkesin aklında olduğu halde dile getirmekten özenle kaçındığı iklim müzakerelerinin Doha Raundu'yla benzer bir kaderi paylaşması olasılığının endişeden gerçeğe dönüşmemiş olması, 18. TK için başlı başına bir sınav olarak görülebilir. Yazıda, ilk defa bir Ortadoğu ülkesinde gerçekleşmesi ve bugüne kadarki en fazla sayı olan yedi organın aynı anda toplanması nedeniyle, iklim rejiminin tarihinde kendine şimdiden bir yer edinen Doha Konferansı'nın sonuçları ana hatlarıyla özetlenmiştir.

"Çoğu Arap şehri gibi, trafiğin döner kavşaklarla düzenlendiği Doha'da alınan kararlar iklim rejimini varılacak hedefe uygun çıkışın hangisi olduğu sorusuyla karşı karşıya bırakmış durumda"

Doha Konferansı: Yeni Rejiminin Şantiyesi

26 Kasım-7 Aralık 2012 tarihleri arasında Katar'ın başkenti Doha'da toplanan BMİDÇS 18. TK ve Kyoto Protokolü 8. Taraflar Toplantısı (TT) olağan hale geldiği üzere planlanan süreyi aşarak 8 Aralık Cumartesi akşamı kapandı. En yoğun taraflar konferansı olarak tarihe geçen Doha'da bu iki karar organı yanında sürekli yan organlar olan **SBI** ve **SBSTA** ile üç geçici çalışma grubunun (**AWG-KP**, **AWG-LCA**, **ADP**) toplantıları yapıldı. Nitekim Doha Konferansı'nı kritik bir kavşak haline getiren de bu geçici çalışma gruplarında alınacak kararların, rejimin 2012-2020 ve ötesine uzanan süreçteki kaderini belirleyecek nitelikte olmasıydı. Doha 2005'te açılan Kyoto'nun 2012 sonrasını düzenleyen AWG-KP ile 2007'de açılan fakat Sözleşme altında yeni bir anlaşma oluşturulması amacını gerçekleştiremeyen AWG-LCA'nin son durağı olarak planlanmıştı. Rejimin 2012 sonrasında nasıl bir yapıya sahip olacağını belirleme görevini tamamlayan bu iki çalışma grubu Doha'da yapılan son oturumlarında kapatıldılar. Uluslararası iklim politikasının 2020 sonrasındaki dü-

zenini kuracak Durban Platformu (ADP) ise 2015'e kadarki çalışma programını kabul ederek yol haritasını belirledi. Dolayısıyla, geçmiş yıllarda başlatılan işlerin tamamlanarak yeni iş planının onaylandığı Doha'yı, ABD'nin ifadesiyle bir "geçiş dönemi konferansı" olarak tanımlamak çok yanlış olmayacaktır. Fakat Doha'yı geçiş konferansı yapan özellik bununla sınırlı değil. Rejimdeki yeni düzene ilişkin müzakerelerin Sözleşmeyi esas alan BAP çerçevesinden uzaklaşarak yalnızca Sözleşme altında olması garantisini bulunan **Durban Platformu** kapsamına geçmesi köklü bir yapıbozum ve yeniden yapılanma sürecinin de kapısını aralamış oldu. Doha Geçidi'ni arkasında bırakan dünya şimdi iklim değişikliğiyle mücadelenin yeni yapısını inşa etme sorumluluğuyla karşı karşıya. Bir bakıma, çölün ortasında yükselen gökdelenlerle bir şantiye kent görünümündeki Doha'da iklim rejimi için de bir şantiye kurulmuş oldu. **Doha'da iskeleti kurulan yapının inşası 2015'te tamamlanacak.** Son dakikaya kadar içinde ne olduğunu, Konferans Başkanı dahil neredeyse kimsenin tam olarak bilmediği Doha İklim Geçidi paketini açıp içindekilere bakalım.

Kyoto Protokolü: Kalanlarla Yola Devam

2012 sonrası için Doha Paketi'nden çıkan en önemli hediye hiç kuşkusuz **Kyoto Protokolü 2. Yükümlülük Dönemi (KP2YD)**. Devletler Doha'da gerekli hukuksal değişiklikleri yaparak Kyoto Protokolü'nü ilkinden farklı olarak sekiz yıl sürecek yeni bir döneme uzattılar. 2013-2020 arasında geçerli olacak 2YD ile KP bağlayıcı tek salım azaltım antlaşması olarak uluslararası iklim politikasının referansı olmayı sürdürecektir. Baştan belirtmek gerekir ki, KP2 sağlayacağı seragazi salım azaltımından ziyade gelişmek-

te olan ülkelerin rejime güveninin yenilenmesi ve 1997'den bu yana büyük bir siyasi yatırım yapılan Protokolün kurallar bütünü'nün sürekliliği açısından önemlidir. 2YD'nin ardındaki diğer motif de, piyasaların Protokol ile kurulan düzene güvenini ve katılımını garantilemek idi. Bunun dışında, gerek katılan ülkelerin küresel salımlar içindeki yüzde 13-15'lik düşük payı, gerekse devredilmesine izin verilen kota fazlalarıyla sistemin bütünlüğünde açılan gedik yüzünden, 2YD'nin iklim değişikliğiyle mücadelede sembolik olmaktan öte bir işlevi kalmamış bulunuyor.

1997'de oldukça düşük azaltım hedefleriyle kabul edildiğinde iklim değişikliğiyle mücadelede bir "ilk

adım" olduğu gerekçesiyle mazur gösterilmeye çalışılan Kyoto Protokolü, 2YD'de de iddiasını büyütmeyi başaramadı. Sekiz yıla çıkarılan yükümlülük dönemiyle ikinci adımın mesafesi açılırken, hedef açısından 2008-2012 arasından daha ileri gidilemedi. Protokolün 3. Maddesi'nde yapılan değişiklikle, 2YD'nin kolektif hedefi yüzde 18 olarak belirlendi. Buna göre, EK-B listesinde bulunan taraflar salımlarını 2020'de 1990 düzeyinin en azından yüzde 18 altına indirecekler. IPCC 4. Değerlendirme Raporu'nda önerilen yüzde 25-40 aralığının oldukça altında kalan bu hedefin kaynağının bilim değil, ilk dönemde olduğu gibi siyasal ve yapılabirlik kaygıları olduğu açık. Yeni EK-B listesindeki tarafla-

Tablo: Kyoto Protokolü 2YD EK-B Listesindeki Taraflar ve Yükümlülükleri

Taraf	2008-2012 (1990'a göre %)	2012-2020 (1990'a göre %)
Avrupa Birliği	-8	-20
Avustralya	+8	-0.5
Belarus	-6*	-12
Hırvatistan	-5	-20
İsviçre	-8	-15.8
İzlanda	+10	-20
Kazakistan	-	-5
Lihtenştayn	-8	-16
Monako	-8	-22
Norveç	+1	-16
Ukrayna	0	-24

* Henüz yürürlüğe girmedir

rın üstlendikleri yükümlülüklerin halihazırda ulaşmayı garantiledikleri azaltım hedefleri olması bunun en açık göstergesi. Bu bağlamda, UNEP Raporu'nda sergilenen salım uçurumunu kapatmak için gerekli azaltım oranlarıyla karşılaştırıldığına Kyoto 2YD'nin payını çöldeki kum tanesine benzetmek yanlış olmayacaktır.

Üstelik KP2'nin zaten düşük iddiası, 2YD'yi mümkün kılmak için verilen ödünlerin sistemde açtığı gediklerle daha da küçüldü. KP2'deki en büyük gedik ilk yükümlülük döneminden kalan salım kotası fazlasının 2YD'ye devrine bazı kısıtlarla izin verilmesiyle açıldı. KP tarafların salım kotası fazlalarının sonraki dönemlere devrine izin veriyor (Madde 3.7). Ancak, **Rusya** ve **bazı eski Doğu Bloku ülkelerinde**, azaltım politikaları değil, yalnızca Protokolün ayrılmış miktarlarla ilgili (AAU) hesaplama kuralları sonucu ortaya çıkan ve **"sıcak hava" (hot air)** olarak anılan bu salım kotası fazlasının 13 Gigatonu bulması, anlamlı bir KP2 için bu kuralın yeniden düzenlenmesi gereğini doğurmuştu. Çünkü bu fazlanın olduğu gibi yeni yükümlülük dönemine taşınmasına izin verilmesi halinde, KP2 taraflarının yapacağı azaltımın faydasının bertaraf edilmesi tehlikesi söz konusuydu. Küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tarafların çoğunluğu fazla kotaların devrinin engellenmesi ya da en azından kısıtlama getirilmesi görüşünderken, Rusya'nın sözcülüğünü yaptığı **"sıcak hava kulübü"** fazla kotaların ticareti de mümkün olacak şekilde devrini istiyordu.

Doha'da Kyoto müzakerelerini iki hafta boyunca esir alan, Konferansın son dakikalarını alevlendiren "sıcak hava" tartışması, kota fazlalarının 2YD'ye taşınmasına izin veren ancak ticaretine bazı sınırlamalar getiren bir kararla sonuca bağlandı. Buna göre, KP2 tarafları

Doha'da Kyoto müzakerelerini iki hafta boyunca esir alan "sıcak hava" tartışması, kota fazlalarının 2YD'ne taşınmasına izin veren ancak ticaretine bazı sınırlamalar getiren bir kararla sonuca bağlandı.

ilk dönemden artan kotalarının tamamını 2YD'ye devredebilecekler; ancak bunları 2YD'deki yükümlülüklerine uymak için kullanabilecekler. İlk dönem fazlası kotalar, salım kayıtlarında "önceki dönem fazlası rezervi" adıyla açılacak yeni bir hesaba aktarılacak. KP2 tarafları 2008-2012 yükümlülükleri için diğer tarafların önceki dönem fazlası hesaplarından yükümlülüklerinin yüzde 2'sini geçmeyecek miktarda kota satın alabilecekler. **Rusya, Ukrayna** ve **Belarus** önceki dönem fazlalarının ticaretine getirilen bu sınırlamaya karşı çıkmış olsalar da, azaltım yükümlülüğüyle KP2'ye katılan tarafların 2020 hedefleri için ilk dönemden kalan "sıcak hava" dahil, Kyoto kredilerini satın almayacaklarını deklere etmeleriyle, ticaretin aslında kendiliğinden olanaksız hale geleceğini biliyorlardı. Dolayısıyla, sıcak hava kulübünün eleştirisinin asıl nedeninin fazla kotalarının 2YD'de işlevsiz kalması değil, Protokol'e konan yeni bir hükümlerle (Madde 3.7 ter) bunların izleyen dönemlerdeki olası yükümlülükler için kullanılmayacak hale gelmesi olduğu söylenebilir. Bu anlamda, KP2 değişikliğinin, 2015 an-

laşmasına olumlu bir sinyal gönderdiği yorumu yapılabilir. Fakat "sıcak hava"yla ilgili bu kararın, sonuçları açısından olduğu kadar, alınma biçimi nedeniyle de müzakerelerin tansiyonunu önümüzdeki dönemde de yükseltmeye devam edeceği anlaşılıyor. Değişikliğin doğrudan etkilediği ülkelerin KP2'ye taraf olmaktan vazgeçebileceği yolundaki haberler ve Rusya'nın, Konferans sonrasında yaptığı açıklamalar Doha kararının ileriye dönük yansımaları hakkında fikir veriyor.

KP2 değişikliğiyle 2012 sonrasında esneklik mekanizmalarının kullanılmasını düzenleyen kurallara da yenilikler getirildi. **Temiz Kalkınma Mekanizması (TKM)** ve **Ortak Yürütme (OY)** KP2'de de geçerliliğini sürdürecektir. Yapılan değişiklikle, KP2 tarafları 2020'ye kadar bu mekanizmalardan yararlanmaya devam edebilecek; ancak yalnızca azaltım yükümlülüğü ile 2YD'ye taraf olan ülkeler bu mekanizmalardan elde ettikleri kredilerin ticaretini yapabilecek. Konferans tarafların ilk yükümlülük döneminde elde ettikleri TKM ve OY kredilerinin (CER ve ERU) kotalarının yüzde 2,5'ine denk gelen kısmını 2YD'ye devrede-

bilecekleri yönündeki önceki kararı da tekrarladı. Bunlara ek olarak, mekanizmalarda yapılan önemli bir değişiklik, KP2’de azaltım yükümlülüğü üstlenen tarafların, hedeflerine ulaşmak için Sözleşme altında oluşturulacak proje tabanlı ve piyasa tabanlı yeni araçları kullanmalarının yolu da açıldı. Durban’da kabul edilen bu mekanizmaların türü ve içeriği gelecek yıl **Varşova**’da görüşülecek olmakla birlikte, **AB** ve **Avustralya**’nın salım ticareti sistemlerini bağlayan anlaşmanın piyasa araçlarıyla ilgili çerçeve içinde değerlendirilebileceği anlaşılıyor. Gelişmekte olan ülkelerin Protokolün çevresel bütünlüğünü zayıflatacağı gerekçesiyle karşı çıktıkları bu hüküm, KP ile Sözleşme’yi mekanizmalar üzerinden ilişkilendirmesi nedeniyle, rejimde gerçekleşen dönüşümün örneklerinden birini oluşturuyor.

Bu bağlamdaki en önemli adım ise, TKM projelerinden elde edilen kredilere uygulanan yüzde 2’lik Adaptasyon Fonu harcının OY ve Salım Ticaretini de kapsayacak şekilde genişletilmesi oldu. Böylece iklim değişikliğine karşı kırılganlığı yüksek az gelişmiş ülkelerin adaptasyonu için kullanılan Fon’a aktarılabilecek kaynağın artırılması olanağı yaratıldı. Ayrıca, Sözleşme altında kurulacak mekanizmadan elde edilecek kredilerin salım ticareti yoluyla transferi durumunda, bu kredilerin belli bir oranı yine adaptasyon amacıyla ayrılacak. Yine de, gelişmekte olan ülkelerin **Poznan**’dan bu yana talep ettikleri artışı gerçekleştiren bu olumlu yeniliklerin, salım ticaretindeki daralma nedeniyle Fon’da somut bir kaynak artışına yol açmasını beklemek iyimserlik olur.

KP2’nin salım azaltımlarına katkısını güçlendirme yönündeki umut verici tek düzenleme ise ortak indirim hedefini yüzde 25-40 aralığına çekebilmek için 2014’e kadar tamamlanması öngörülen hedeflerin

“Gelişmekte olan ülkelerin Poznan’dan bu yana talep ettikleri artışı gerçekleştiren bu olumlu yeniliklerin, salım ticaretindeki daralma nedeniyle Fon’da somut bir kaynak artışına yol açmasını beklemek iyimserlik olur”

yenilenmesi süreci. Buna göre, taraflar isterlerse EK-B’deki hedeflerini yukarı doğru düzeltme yönündeki niyetlerini Nisan 2014’e kadar Sekreteryaya’ya iletcek. Öncelikle bakanlar seviyesinde değerlendirilecek olan tarafların yükümlülük artışı, başvuruları ardından taraflar konferansınca oylanacak. Oylamaya katılanların 3/4 çoğunluğunca kabul edilen azaltım hedefi artış kararı ulusal düzeylerde onay sürecini gerektirmeden izleyen Ocak ayında yürürlüğe girecek. Bu yeni hüküm de aslında 2YD’nin iddiasını güçlendirme olanağına kapı aralaması kadar eklerde değişiklik yapılması sürecine getirdiği esneklik açısından da önem taşıyor. Yükümlülüklerin zaman içinde yükseltilebilmesine olanak sağlayan benzer bir hükmün 2015 anlaşmasında da yer alması, ülkelerin bu anlaşmaya katılmasını teşvik edici rol oynayacaktır. Daha da önemlisi, Kyoto 2YD taraflarının yapacağı bir artış, Kyoto dışındaki ülkeler üzerinde bağlayıcı olmayan

2020 hedeflerini artırma baskısı oluşturabilir.

Kyoto bağlamında son olarak, Doha’daki kayıp ve kazanımların etkilerinin ancak 2YD için yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesiyle görüleceğini belirtmek gerekir. 1 Ocak 2013’ten itibaren geçerli olacak KP2YD’nin kalan sürede gereken onayları alarak yürürlüğe girmesi ne zaman, ne de prosedür açısından mümkün olduğundan, ülkeler yükümlülük ve sorumluluklarını iki yolla uygulayabilecek. Ulusal hukukları uygun olan ülkeler yürürlüğe giriş sürecinde “geçici uygulama” yolunu kullanabilecek, diğer ülkeler yeni kuralları ulusal hukuklarına göre uygulamaya aktaracak. KP2 müzakerelerini yedi yılda tamamlayabilen devletlerin Doha sonrasında nasıl bir onay ve yürürlük sınavı vereceklerini zaman gösterecek. ○

Not: Yazının ikinci bölümünü gelecek sayımızda okuyabilirsiniz.

**HBR'S
10
MUST
READS**

Değişim

Harvard Business Review'den en etkili
değişim fikirleri.

*Harvard Business Review'den
en etkili değişim fikirleri*

**DEĐİŐİMLE İLGİLİ
HIÇBİR ŞEY
OKUMADIYSANIZ
BURADAN
BAŐLAYABİLİRSİNİZ**

İş ve Yönetim / 268 sayfa

İş dünyasında da değişmeyen tek Şey değişimdir. Ya kendimizi buna adapte etmeli ya da demode olmayı, daha kötüsü, yok olmayı göze almalıyız. Şirketlerin çoğunun değişim girişimleri başarısızlıkla sonuçlanıyor. Sizininki de böyle olmak zorunda değil. Değişim alanının en etkili uzmanlarının *Harvard Business Review'den* derlenen 10 makalesi, değişimle başa çıkmak zorunda olan her yönetici için altın değerinde. Bu kitapta hem kendilerini hem de Şirketlerini değişime hazırlamak isteyen yöneticilerin ihtiyaçlarını karşılayacak fikirleri bulacaksınız.

ESASLAR

*Harvard Business Review'den
en kalıcı yönetim fikirleri*
İş ve Yönetim / 327 sayfa

www.optimistkitap.com
(0216) 481 29 17

Edebiyattan Hayatta Kalma Önerileri Uzaylı Görürseniz Hapşırın!

Herkes lazım bilgiler: Uzaylı görürseniz ne yapacaksınız? Böceksi yaratıklar dünyayı işgal ederse ne kullanabilirsiniz? Nuh tufanı olasılığına karşı ne gibi önemler almalı? EKOIQ'nun gedikli yazarı Heyzen Ateş, bu sayımızda, doğal ve doğaüstü felaketlere karşı edebiyattan derlediği bir rehberi sizlerle paylaşıyor. Bu arada, önümüzde kıyamet kehaneti olarak bir tek Newton'un 2060'ı var, hatırlatmadan geçmeyelim...

 Heyzen ATEŞ

Maya kıyametiyle birlikte dünyanın sonunu ve çeşitli mahşer günü uyarlamalarını ele alan kitaplar da tekrar gündeme geldi. 21 Aralık'ı sağ salım atlattıyık başardık ama belli mi olur, yarın öbür gün uyanıp kendimizi zombiler, vampirler veya uzaylılar tarafından işgal edilmiş bir dünyada bulabilir, meteor çarpması tehlikesiyle karşılaşabilir, medeniyetimiz, sel, yanardağ patlaması, salgın hastalık gibi nedenlerle yok olduğunda zorlu yaşam koşullarıyla mücadele etmek zorunda kalabiliriz. Biz de

EKOIQ olarak, önceden sizi uyurup evinizde, cebinizde, çantanızda, etrafınızda neler bulundurmanın akıllıca olacağını hatırlatmanın görevimiz olduğunu düşündük. İşte çeşitli felaket senaryoları ve olay anında neler yapmanız gerektiğine dair öneriler:

Dünya uzaylılar tarafından işgal edilecek olursa... Edebiyatta uzaylı işgalini konu alan bir sürü kitap var. Bunlardan en popülerleri **H. G. Wells'in Dünyalar Savaşı (The War of the Worlds -1898)**. Neyse ki yazarın çözümü basit: Bol bol hapşırın. (Wells'in uzaylıları mikroplara duyarlıydı.) Herkes onun kadar iyimser değil elbette, örneğin **Arthur C. Clarke'in Çocukluğun Sonu (Childhood's End - 1953)** yapıtına göre, gökyüzünde gümüş rengi UFO'lar belirirse her işte bir hayır vardır demekten başka çareniz yok. Çocukların garip rüyalar görüp katatonikleşmesiyle fiziksel varoluştan ruhani varoluşa geçişin başlangıç çağını söyleyen Clarke'in öğüdü, evrim kaçınılmazsa evrilmek yönünde. Kitabın sonunda karakterlerden **Karellen'in** açıkladığı gibi: "Umarım insanoğlunun boşa yaşadığını bilerek, huzur içinde

H. G. Wells, Dünyalar Savaşı romanında uzaylılara karşı basit bir çözüm öneriyordu: Bol bol hapşırın. (Wells'in uzaylıları mikroplara duyarlıydı.)

gidersiniz" veya yazarın tabiriyle: "Telepatik kanserlerle mücadelenin yolu yoktur."

Ender'in Oyunu (Ender's Game - 1985) kitabında **Orson Scott Card** daha bir iyimser. Böceksi yaratıklar tarafından işgal edilen dünyayı

kurtarma işini on bir yaşındaki bir çocuğa emanet eden Card'a göre, düşman işgali esnasında beş yaşındaki çocukları bilgisayar oyunlarıyla eğitip düşman üssüne yollamak mübah. (Yetişkinlerden hayır gelmez demeye getirmiş.) **Scott Sigler'in Enfeksiyon'daki (Infected, 2006)** önerisiye, aslında aklışelim herkesin düşüneceği -ama ne yazık ki roman kahramanlarının atladığı- bir şey: Vücutlarında kendileriyle konuşan üçgen gözler beliren insanlar, gözleri dinlememeli ve mümkünse komşularını öldürmeye başlamamalıdır. Olduğunuz yerde kalıp gaip-

ten sesler duymuyormuş gibi yapın, bir kahraman elbet sizi de kurtaracaktır.

Yaratık tehlikesi uzaylılarla sınırlı değil elbette. **Kurt adamlar, vampirler, cadılar, zombiler** edebiyatın ve sinemanın gözdelelerinden. Ne yazık ki edebiyat tanrıları bunlarla nasıl savaşılacağı konusunda hemfikir değil. Farklı yazarlar tarafından kaleme alınan ve ABD'nin popüler TV dizilerinden birine dönüşen Supernatural'a göre bir yaratıkla karşılaşırsanız ya kırk satır ya kırk katır diyecek, mümkünse kelleyi baştan uçuracaksınız. Öyle ölmüştür, deyip geçip gitmeyeceksiniz. Bu yaratıkların en popülerleri vampirler elbette. Şimdilerde gençler arasında ah bir vampir arkadaşımız olsa, ne eğlenirdik eğilimi söz konusu. Ne yazık ki edebiyatçıların kafası vampirler konusunda da biraz karışık. 18. yüzyılda **Bram Stoker'in Drakula'sı** döneminde- sarmışağın mikroplar kadar vampirlere karşı da iyi bir savunma olduğu düşünülüyordu ama yeni edebiyat eserleri sarmışaktan korkan vampir kavramına pek pabuç bırakmıyor. Güneş için de aynısı geçerli. Ne güzel, Blade döneminde bir tek Blade gün ışığına çıkabilirdi ama yeni kitaplarda bir sihirli yüzük furyasıdır gidiyor. Takan güneşe çıkıyor, yani güneş tutulması zamanı bir punduna getirip dışarı atarız, yanar kurtuluruz diye düşünmemek gerek. Üstelik **Alacakaranlık** gibi film serilerinde vampirler iyi de olabilen yaratıklar olarak resmediliyor ama hikâyenin ilerleyişine baktığımızda vampirlerle arkadaşlık edenlerin başının beladan kurtulmadığını görüyorsunuz. Ana fikir: Irkçı olmanızı önermiyoruz ama tek besin kaynağı insan kanı olan bir yaratıkla arkadaşlık etmek, sivrisinekle arkadaşlık etmeye çalışmaktan ve sizi ısırmasını beklemekten pek farklı değil. Söylenmesi bizden. Çocuk çok yakışıklı dersenez, siz bilirsiniz.

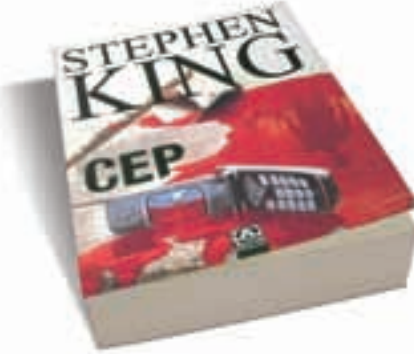

**Kuşlar, Böcekler,
Arılar, Fareler**

Doğal felaketler biraz daha karışık. Yanardağa da, depreme de aynı çözümü öneremeyiz. Yıldırımın iki kere aynı noktaya düşebildiği de biliniyor. Edebiyat, örneğin **Pompei** hakkındaki kitaplar basit çözümler sunuyor hep: Dağın dumanı tütüyorsa tüyme vakti. Kalırsanız siz bilirsiniz, genç öleyim, cesedim yakışıklı olsun, diyorsanız tüfle kaplanmak iyi bir çözüm olabilir. Ama bedava heykelini diktirmek için pahalı bir bedel hence. Yine bir kıyamet sonrası felaket romanı, **Cormac McCarthy**'nin filme de çekilen **Yol'u**, Türk insanının sorun yaşamayacağı bir çözüm önerir: Yanınızda **antibiyotik** bulunsun. **Martin Amis**'in teorisiyse biraz daha basit; "ya tufan olursa" der ve ekler: Sel ihtimaline karşı çantaya bir mayo atmakta fayda var. **Stephen Baxter** ise yağmur yağmaya başladığında işi garantiye almak için ya büyük bir gemi yapmanızı ya da kendini **Nuh** zannedip gemi yapma sevdasına kapılan bir arkadaşınız varsa deli deyip geçmemenizi, tam aksine onunla arayışı iyi tutmanızı önerir. **Stephen King**'in **Cep** romanı ise tekno-felaketçilerden. Çözüm önerisiyse neredeyse imkânsız -cep telefonu kullanmayın (King romanında telefon sinyaliyle yayılan ve insanları zombiye dönüştüren bir tür virüsten bahseder.)

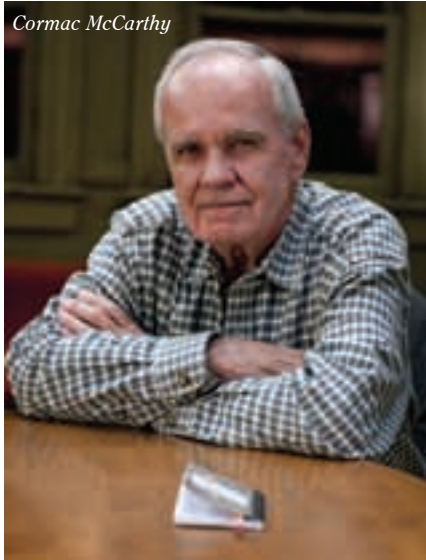
Elbette bir de bizi öldürmeye hazırlanan hayvanlar var. Böcekler, arılar, fareler, liste sonsuz... Stephen King ve **Daphne Du Maurier** hayvanlar alemine güven olmayacağını hatırlatan yazarlardan. Du Maurier'nin kitabını okumanızı, okumaya üşenirseniz de **Hitchcock**'un **Kuşlar**'ını izlemenizi öneririm. Ne diyorlar: Kargadan da, serçeden de dost olmaz!

Son dönemin alıp başını giden bir diğer furyası ise zombiler. Geçtiğimiz günlerde hiç durmadan zombi

Mayalar 6. yüzyılda 2012'de takvimin sona ereceğini yazmış. Toledo Mektubu olarak bilinen metinde Toledolu astrologlar **Papa III. Clement'e** dünyanın sonunun Eylül 1186'da geleceğini söylemiş.

Cormac McCarthy

Daphne Du Maurier

dizisi izleyen Amerikalı bir adam, sevgilisi eve döndüğünde kızcağızın zombi olduğuna karar verip onu kafasından vurmıştu. Oldukça radikal bir çözüm. İyi ama kitaplar zombilere karşı neler öneriyor? Öncelikle tuvaletlerden, özellikle umumi tuvaletlerden uzak durun. Roman kahramanlarının yarısı her nasılsa tuvaletlerde ölüyor. Sevgiliniz, eşiniz, dostunuz ısırılırsa ya öldürün ya kaçın, tedavi bulmaya çalışmayın. Arabaya bindiğinizde her zaman arka koltuğu kontrol edin. Güzel kadınlara güvenmeyin.

Tabii bir de kıyamet hikâyeleri var. 5. yüzyıldan beri neredeyse her yüzyıl birileri dünyanın sonunu kehanet etmiş. Mayalar 6. yüzyılda 2012'de takvimin sona ereceğini yazmış. **Toledo Mektubu** olarak bilinen metinde Toledolu astrologlar **Papa III. Clement'e** dünyanın sonunun Eylül 1186'da geleceğini söylemiş; fırtınalar kopacak, kuraklık baş gösterecek, açlık, salgın hastalıklar ve depremlerle insanoğlu yeryüzünden silinecekmiş. 1214'te **Kardinal Toletanus**, 1229'da gezegenlerin binlerce yılda bir rastlanacak şekilde dizileceklerini ve bunun dünyanın sonunu getireceğini iddia etmiş. Bu listeye 19. yüzyıldan önce kıyametin kopmasını bekleyen **Martin Luther** ve **Botticelli** de eklenebilir. **Nostradamus** sanılanın aksine kesin bir tarih söylemeyenlerden. **Isaac Newton** ise kendince **İncil**'in şifresini çözüp dünyanın sonunun **2060 yılında** geleceğine ikna olmuş.

Son kehanet haricinde öncikleri sağ salim atlattık. Gezegenlerin sıralanışı, kuyruklu yıldızların dünyanın yakınlardan geçiş zamanları, Deccal'in gelişi, küresel ısınma, nükleer felaketler, 12.12.12 gibi simetrik, asimetrik tarihler, mikroplar, yaratıklar, uzaylılar şimdilik bizi rahat bırakmış görünüyor. Ama yazının başında da belirttiğimiz üzere, testi kırılmadan bizden söylemesi... ○

icci® 2013

ufi
Approved
Event

ULUSLARARASI ENERJİ VE ÇEVRE
FUARI VE KONFERANSI

24
25
26
NİSAN
2013

Türkiye'nin ve Bölgenin En Büyük
Enerji ve Çevre Fuarı ve Konferansı

9-10-11. Salonlar
İstanbul Fuar Merkezi - Türkiye

www.enerjiodulleri.com

Düzenleyen
sektörel
FUARCIK ufi

Kentsel Dönüşüm Ama Nereye Doğru?

Dönüşmek, yaşamın doğası. Zaten halihazırda dönüşüyoruz. Doğru soru: Nereye doğru? Kentsel dönüşüm, bir süredir, sadece kötü uygulamalarla gündemimizde. Ancak, hem ekoloji hem de toplumsal ilişkiler bakımından yapılan bu hatalara kızmak ve küsmek yerine, takkeyi önüne koyup düşünenler ve üretenler de var. 2011 yılında, uzlaşma yöneticisi ve şehir plancısı A. Faruk Göksu ile şehir plancısı ve stratejik tasarım yöneticisi Sıla Akalp'ın kurduğu Kentsel Strateji ve Yerel Girişime Destek Platformu, geçtiğimiz günlerde "Mahalle; 3 Yaşamsal Dokunuş" başlığıyla bir Çalıştay düzenledi ve alternatif bir kentsel dönüşümün imkânlarını tartıştı. Tartışmanın sonuçlarını, olay yerinden şehir plancısı Sedef Güneş aktarıyor.

 Sedef GÜNEŞ

 Ömer KANIPAK

Türkiye'de 1999 depreminden bu yana her geçen gün daha çok tartışılan **Kentsel Dönüşüm** cevaplanması beklenen birçok soruyu ortaya çıkardı. Kentsel dönüşüm gerekli mi? Kentsel Dönüşüm mü, Kentsel Yenileme mi? Deprem oldu, binalarımız sağlam mı, bir depreme daha dayanabilir miyiz? Afet Yasası nelere yol gösterecek? Bu sorulara ve bir sorunsal haline gelen kentsel dönüşüme, "Kentsel Strateji" ve "Yerel Girişime DESTEK Platformu" iki yıldır elini taşın altına koyarak cevap arıyor. **Kentsel Strateji**, kentlerin geleceği için yeni vizyon ve stratejiler çerçeve-

sinde 'Yol Haritaları' hazırlamaya çalışan bir şirket. Çalıştaylar aracılığıyla, kentteki sorun ve fırsatları, kentteki aktörlerle tartışarak, "Neredeyiz?, 'Nereye Gideceğiz?'" temel sorularına yanıt bulmak üzere stratejiler geliştirmeyi hedefliyor. Yine, kentlerin geleceğinin yeni kentsel kurgu ile şekillenmesi için "kentsel vizyon", projelerinin katılımcı ortamlarda, kamu, özel, sivil sektör işbirliğiyle sorunsuz gerçekleşebilmesi için "uzlaşma yönetimi", kamu, mülk sahipleri, yatırımcı ve sivil sektörlerin ortak kararlarıyla geliştirilen, uygulanabilir projeler için "**stratejik tasarım**" konularında hizmet veriyor.

Yerel Girişime Destek Platformu ise, Kentsel Strateji'nin öncülüğünde, tasarımcı, mimar ve şehir plancılarından oluşuyor. Hep birlikte, kentteki Demokrasi, Ekonomi, Strateji, Toplum, Eşitlik, Katılım konularını temel alıyor. Özellikle bu platform gönüllülük esaslı, yerinde dönüşüm konularında projeler geliştirmeyi amaçlayan bir topluluk. Geçtiğimiz Aralık ayında İstanbul Akatlar Kültür Merkezi'nde Yerel Girişime Destek Platformu'nun hazırladığı "**Mahalle; 3 Yaşamsal Dokunuş Programı**" için yeni bir çalıştayla kamuoyuna açıldılar. Destek Platformu bünyesinde, 200 yerli ve yabancı uzman, İstanbul'un 17 ilçesinin (Bağcılar, Bayrampaşa, Beşiktaş, Beyoğlu, Esenler, Eyüp, Gaziosmanpaşa, Güngören, Kadıköy, Kartal, Küçükçekmece, Maltepe, Pendik, Sarıyer, Şişli, Üsküdar, Zeytinburnu) 22 örnek mahallesinde çalıştı.

Bütünleştirici ve Bağlayıcı Kamusal Mekanlar

Çalıştay'a Beşiktaş Belediye Başkanı İsmail Ünal, Kartal Belediye Başkanı Altınok Öz, Çayırova Belediye Başkanı Ziyaettin Akbaş, Beyoğlu Belediye Başkan Yardımcısı Arif Köklü, Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı Mustafa Demircan, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Tayfun Kahraman, GYODER Başkanı Işık Gökkaya ile çok sayıda özel sektör ve sivil toplum örgütü temsilcisi, akademisyen ve tasarımcı katıldı. "Mahalle; 3 Yaşamsal Dokunuş Programı" ile özellikle riskli mahallelerin mevcut yoğun dokusu içinde yeni yaşam fırsatları sunarak, bütünleştirici ve bağlayıcı kamusal mekanların oluşturulması ve kentsel dokuların yenilenmesi, canlandırılması, dönüşümü süreçlerinin temel tasarım ilkeleri ele alınmış oldu.

Konferansın açılış konuşması Kent- sel Strateji'nin kurucu ortağı, uzlaşma yöneticisi ve şehir plancısı **A. Faruk Göksu** tarafından yapıldı. Dünden günümüze hisselsi mülkiyetin, tapu tahsislerinin, çarpık kentleşmenin ve yoksunluk alanlarının bulunduğu çevreler yarattığımızı söyleyen Göksu, 1999 depreminden sonra bu çevre ile tasarımcı, kamu, yatırımcı olmak üzere herkesin sınıfta kaldığını belirtti. Bugün ise bunların dışında iki aktif aktörün ortaya çıktığını vurguladı. "Birincisi yatırımcı olarak çalışan **TOKİ ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, yani kamu, diğeri ise bireysel yatırımcılar**: dünün Yap-Sat'çıları diğeri bir deyişle Yık-Yap'çılar."

Bugün kentsel kapasitenin çok ama çok zorlandığını, estetikten yoksun bir takım projelerin gerçekleştiğini söyleyen Göksu sözlerine şöyle devam etti: "Tasarımın halen önem kazanmadığını, sosyal donatı alanlarının yoksunluğunu ve yaşam biçiminin daha da dikeye doğru çeşitlendiğini görüyoruz. Bu yüzden bakıldığında ise

kentsel dönüşümde bir değer paylaşımı ortaya çıktı." Bu sürecin kentlerimize ayrışmayı getirdiğini söyleyen Göksu, **kentsel dönüşümün ayrışmayı değil bütünleşmeyi ortaya koymasını gerektiğini** vurguladı.

Göksu ayrıca dönüşüm projelerine ve nerelerin dönüşeceğine karar verilmenden önce beş temel analiz yapılmasını önerdiklerini belirtti. Bunlar;

1. Risk haritaları
2. Yoksunluk
3. Yoksulluk haritaları
4. Değer haritaları
5. Artık kentlerimizin kapasiteleri olduğu için **kapasite analizleri**

Uzlaşma yöneticisi ve şehir plancısı **A. Faruk Göksu**, 1999 depreminden sonra bu çevre ile tasarımcı, kamu, yatırımcı olmak üzere herkesin sınıfta kaldığını belirtti. Bugün ise bunların dışında iki aktif aktörün ortaya çıktığını vurguladı.

Kentlerde stratejik tasarımın olmazsa olmaz olduğunu belirten Göksu, “Stratejisiz tasarım, tasarımsız strateji olmaz ilkesi ile bu tür mahallelerin dönüşümünde stratejiler ile tasarımları ön plana çıkacak ortamlar yaratılmalı” diyor.

Çalıştay’dan Çıkan 10 Temel İlke

Mahalle Tasarımcılarından Yaşam Düşümlerine...

1. Mahallelerin korunması için 3 yaşamsal dokunun yapılmalı. **Can damarları, yaşam düşümleri**, yaşam kalitesinin ve yapı kalitesinin sağlandığı yeni **kentsel doku** oluşmalı.
2. Mevcut yapılar ile yeni yapılar arasında uyumu sağlanmalı.
3. Sokak dokusu korunmalı.
4. **Karşılıklı Bonus, Ver- Al Bonusu**; Kamunun verdiği imar hakkı karşılığında kamusal alan, otopark, çekme mesafesini geri alması gerekiyor.
5. **Aşağı mahalle – Yukarı mahalle** kavramı; aynı mahalle içinde imar haklarının belli noktalardan diğer noktalara transfer edilmesini kapsıyor. Ancak bu transferin aynı ilçe içinde yapılması mahalle içindeki dönüşümü hızlandıracaktır.

6. **Mahalle tasarımcısı**: Mahalleliler ile tasarımcıyı ile buluşturmak, belediyeler ile tasarımı buluşturmak gerekiyor.
7. Her mahalle tasarımında **mahalle yaşamı ve kültürü** ön plana alınmalı. Sosyal farklılıklar ve dokunun yeni tasarımlara aktarılması gerekiyor.
8. **Mahalle rehberleri**: Hem mahallelinin kendi kültürünü ve kimliğini korumaları için bilgilendirilmelerini sağlamalı hem de bu mahallelerde yatırım yapacak olan yatırımcıları da bilgilendirici nitelikte olmalı.
9. **Mahalle fonu**: Dönüşümün tetikleyicisi olacaktır. Özellikle özel sektör, belediye ve mahallelinin ortak proje geliştirdiklerinde faydalanabilecekleri bir fon olabilir. Özel kredilendirme seçenekleri sunulabilir.
10. **Yerinde dönüşümün** sağlanacağı yeni bir örgütlenme biçimi sağlanmalı. Yerel girişimler desteklenmeli. Dönüşüm mahallelinin kendisinden gelmeli.

“3 Temel Kent Yaklaşımı Olmalı”

Faruk Göksu 3 temel kent yaklaşımı önerdiklerini belirterek sözlerine şu şekilde devam etti. “Bunlardan birincisi, **Kentsel Vizyon**. Kentleri proje bazında dönüştürmek yerine artık kentlerin geleceğini kurgulayacak yeni vizyonları ortaya koyup bunları geniş ortamlarda tartışmalıyız. İkincisi, **Stratejik Tasarım Yönetimi**, yani strateji ve tasarım birlikteliği. Üçüncüsü ise **Uzlaşma Yönetimi**. Boş alanlarda dönüşüm yapmıyoruz. Yoksunluk ve yoksulluğun olduğu alanlarda yapıyoruz. Bu sebeple uzlaşma yönetimi gerekli. Sadece kamu, özel ve sivil değil, buradaki yaşayanlar ile de uzlaşma nasıl sağlanır, bunun üzerinde durmalıyız.”

Kentlerde stratejik tasarımın olmazsa olmaz olduğunu belirten Göksu sözlerine şu şekilde devam etti: “Stratejisiz tasarım, tasarımsız strateji olmaz ilkesi ile bu tür mahallelerin dönüşümünde stratejiler ile tasarımları ön plana çıkacak ortamlar yaratılmalı.” Bu çerçevede geçen seneden beri çalıştıklarını söyleyen Göksu, **3ADA1ADA** ve **MAHALLE**’yi çalıştıklarını, gelecek sene ise **KENTTE KENT**’i çalışacaklarının haberini verdi. İstanbul’un 39 ilçesinin her birinin bir kent büyüklüğünde olduğunu vurgulayarak nasıl yeniden organize edilmesi gerektiğini tartışacaklarını belirtti.

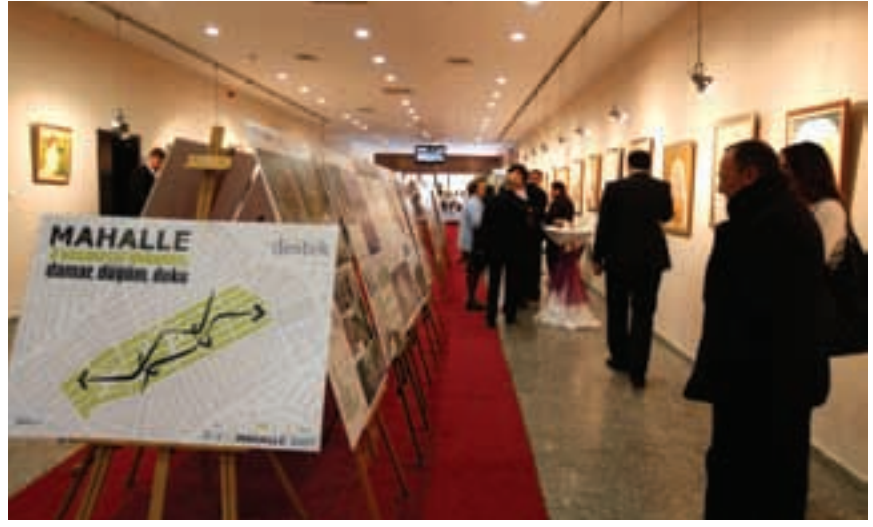
Kentsel Strateji’nin yönetici ortağı, şehir plancısı ve stratejik tasarım yöneticisi **Sıla Akalp** çalıştayın konusu olan **MAHALLE**’de, mahallelerin sosyal yaşam alanları olarak yeniden organize edilmesi konusunu tasarımcılar ile tartıştıklarını belirtti. Akalp sözlerine şu şekilde devam etti. “*Bu sene mahalle programında mahalle sınırlarının ve*

mahallenin yeniden tanımlanması için ortaya çıkan üç kriter; açık alan sürekliliğini sağlayan yeni can damarlarının oluşturulması, sosyal yaşam odaklarının (yaşam düğümleri) belirlenmesi, damar ve düğüm ile birlikte dokunun kendini yenilemeye başlaması ve bu yenilenmenin de 3 adalıda kriterlerine göre yapılmasıdır.”

Bu kriterler doğrultusunda 17 ilçede 22 mahallede çalışan destek platformundaki 250 yerli ve yabancı tasarımcının mahalle ölçeğindeki çalışmaları Çalıştay'da hem sergilendi hem de tartışmaya açıldı. Farklı yoğunluk gruplarına göre ayrılan mahalle tasarımlarına ait tasarım kriterlerini **Ali Eray (PAB Mimarlık)**, **Sevince Bayrak (SO? Mimarlık)** ve **Selva Gürdoğan (Superpool)**, çalıştay katılımcılarına aktardı. Çalışmalarda ortak kaygı, mahallede bir yandan değeri artırarak bir yandan da mahalleyi nasıl koruruz soruları üzerine yoğunlaştı.

Tüm bu çalışmalar sonucunda on temel ilke belirlenmiş ve çalıştayda kamuoyuna açıklanmış. Sıla Akalp on kriteri belirttikten sonra cevaplanmayı bekleyen sorulardan bahsetti: “Kentlerin yüzde 60 ila 70’ini oluşturan, dün gecekondu olan, bugün apartmanlaşmaya dönüşen kalitesiz çevre ve riskli alanların yeniden dönüşüm sürecini nasıl gerçekleştireceğiz? Bir, tasarımcı bu alanlara girecek mi? İki, hep yap-sat, sat-yap dediğimiz dünkü yaklaşımların yerine bugün yık-yap yaklaşımı mı egemen olacak, yoksa daha farklı yaklaşımlar bulabilecek miyiz? Bunlara nasıl karar vereceğiz? En temel soru bu. Kentlerimizi aşırı yoğunlaşma sürecine soktuk. Bu yıllardır karşılıklı ver-al ile oldu. Kamu verdi. Hak sahibi hep aldı. Bundan sonra da böyle mi olacak?”

Sıla Akalp, A. Faruk Göksu ve Destek Platformu’nun sunumlarından sonra

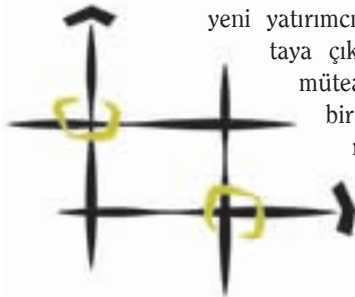

Sıla Akalp on kriteri belirttikten sonra cevaplanmayı bekleyen sorulardan bahsetti: “Kentlerin yüzde 60 ila 70’ini oluşturan, dün gecekondu olan, bugün apartmanlaşmaya dönüşen kalitesiz çevre ve riskli alanların yeniden dönüşüm sürecini nasıl gerçekleştireceğiz?”

çalışmalar tartışmaya açıldı. Katılımcılar kendi uzmanlık alanları ve deneyimleri doğrultusunda katkıda bulundular. Ortaklaşılacak konu, kentlerimizin bu dönüşüm sürecinin altından kalkabilmesi için **çok aktörlü bütüncül planlamalar yapılması** gerektiği. Çokça tartışılan konular ise yık-yapçı da diyebileceğimiz yeni yatırımcı tiplerinin ortaya çıkması, mahalle müteahhitliği, yeni bir alternatif olarak kooperatifler, kayıt dışılık, emsal

artışının engellenmesi, finansman alternatifleri, estetikten yoksun kentler, eşitçe ve hakça dönüşüm, yerinde dönüşümün gerekliliği.

Çalıştay'da Prof. Dr. Yüksel Dinçer'in de dediği gibi “Bir defa dönüşüm, dünyanın doğası. Dönüşüm sürekli olarak yaşadığımız bir şey. Dönüşmeyeceğiz diye bir şey yok, zaten dönüşmekle meşgüz. Destek Platformu ve Kentsel Strateji dönüşüm için alternatif bir model oluşturuyor”. Sonuç şu; kaçınılmaz olan sürecin altından kalkabilmek için biz neler yapabiliriz? ○

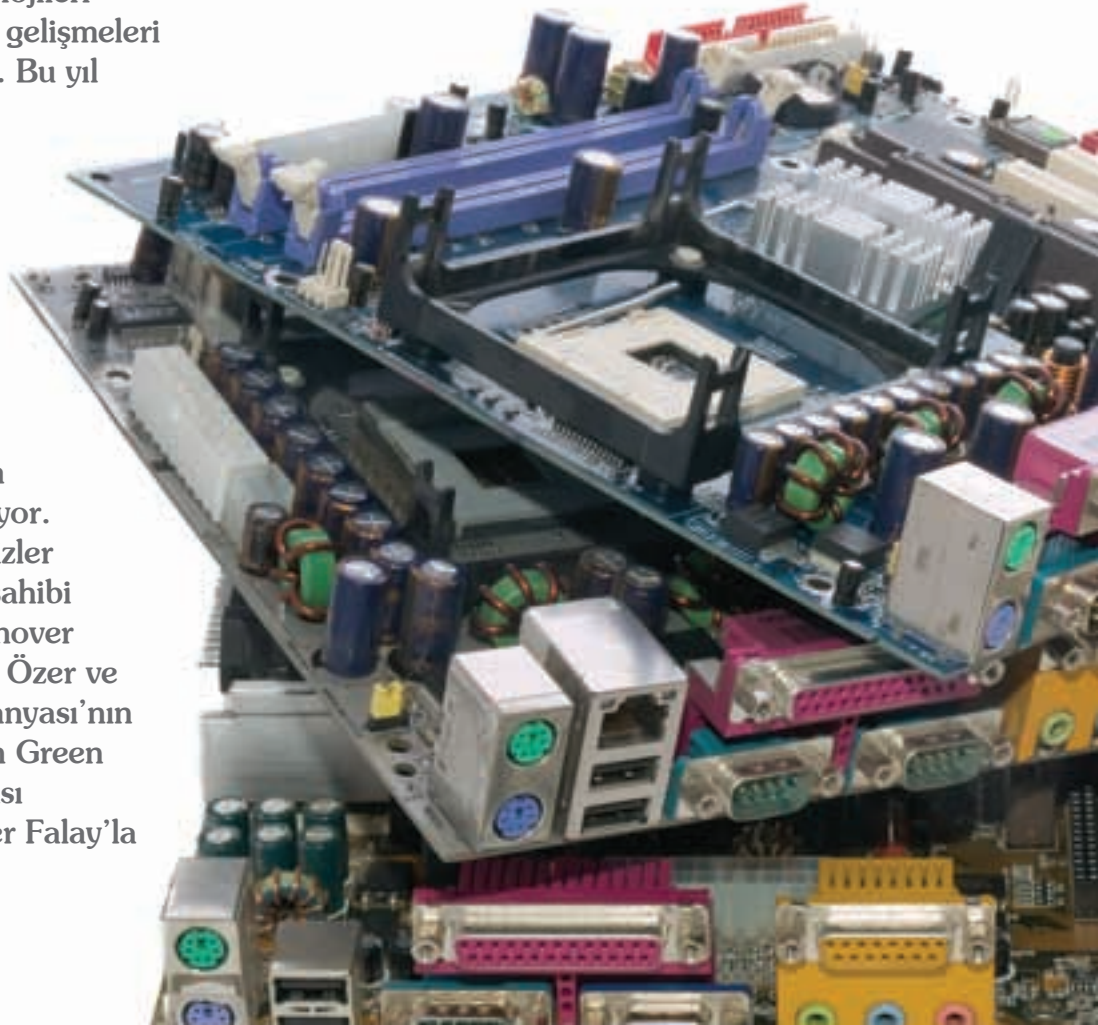

CEBIT Elektronik Atıklarımızı Topluyor

Bu yıl 13'üncüsü düzenlenen CEBIT Bilişim Eurasia, Avrasya'nın en büyük bilişim fuarı olarak kabul ediliyor. Tabiri caizse, bölgedeki bilişim teknolojileri sektörünün nabızı bu fuarda atıyor. Türkiye başta olmak üzere bölgedeki tüketiciler bilişim teknolojileri konusundaki en güncel gelişmeleri CEBIT'ten takip ediyor. Bu yıl bizi heyecandıran gelişmelerden biri de 29 Kasım - 2 Aralık tarihleri arasında CNR Expo'da gerçekleşen fuar kapsamında e-atık toplanacağı haberi idi. Üstelik CEBIT bünyesinde iki senedir bir Yeşil Bilişim bölümü arzı endam ediyor. Bu gelişmeler üstüne bizler de organizasyonun ev sahibi Deutsche Messe / Hannover Messe Direktörü Murat Özer ve E-Atık Toplama Kampanyası'nın organizasyonunu yapan Green PR Halkla İlişkiler Ajansı Başkanı Ceyda Saygıner Falay'la bir araya geldik.

Gelişen ve yaygınlaşan teknoloji ve elektronik cihazların, e-atık sorununun büyümesine eşlik etmesi kadar doğal bir şey yok. Avrasya'nın en büyük bilişim fuarı olarak kabul edilen ve 29 Kasım - 2 Aralık tarihleri arasında CNR Expo'da gerçekleştirilen CEBIT fuarının yöneticileri de bunun farkında ki, organizasyon kapsamında iki yıldır bir Yeşil Bilişim bölümü düzenliyorlar. Bu yıl bu kapsamdaki etkinliklere, bir de E-Atık Toplama Kampanyası eşlik edince, konuyu konuşmak EKOIQ için de farz oldu ve organizasyonun ev sahibi Deutsche Messe / Hannover Messe'nin Direktörü Murat Özer ve E-Atık Toplama Kampanyası'nın organizasyonunu yapan Green PR Halkla İlişkiler Ajansı Başkanı Ceyda Saygıner Falay'la bir araya geldik. Bu konuyu neden gündeme aldıklarını sordüğümüz Murat Özer şöyle cevap veriyor: "Türkiye'de yılda yaklaşık 534.000 ton e-atık oluştuğu tahmin ediliyor. 2020 yılına geldiğimizde tahmini e-atık miktarı 894.000 ton civarında olacak. Türkiye de yasal olarak

toplanan ve ayrıştırılan elektronik atıklar toplam elektronik atıkların ne yazık ki yüzde 1'inden daha az olduğu için bu yıl elektronik atıklar konusuna eğilmeye karar verdik." Kampanya kapsamında elektronik atıkların geridönüşümü konusunda hizmet veren **Exitcom** şirketi, atıkların ücretsiz toplanıp geri dönüştürülmesinin gönüllü sponsorluğunu üstlendi. Elektronik atık kapsamına giren ürünler kapsamına eski monitörlerden televizyonlara, kullanılmayan bilgisayar, telefon, faks ve yazıcılardan DVD/VCR, CD çalar, radyolar, hi-fi cihazlarına kadar her şey var. Kampanyayı organize eden Green PR ajansının başkanı Ceyda Saygıner Falay'ın da ifade ettiği üzere, kampanyanın katılımcıları üşenmeyip, eski elektronik aletlerini arabalarının bagajlarına koyup CNR'a kadar taşımışlar. Yaklaşık 20 farklı üniversitenin çevre kulüpleri kampanya standını ziyaret edip okullarında benzer aktiviteler yaratmak, e-atık tesisine gezi düzenlemek ve seminerlerine davet etmek gibi ta-

leplerde bulunmuşlar.

Yönetmelik Tamam Ama...

Elektronik atıklardan çıkan 10 gram kurşun 25 bin ton toprağı kirletiyor ve 200 bin litre suyu kullanılamaz hale getiriyor. Sadece flüoresan lambanın içerisinde bulunan cıva 30 bin litre suyu kullanılamaz hale getiriyor. E-atıklar konusunda 22 Mayıs 2012 tarihinde yayınlanan "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği"nin sektöre belli bir disiplin getirmesi bekleniyor ama gene de bu düzenlemenin bir işe yaraması için genel kamuoyunun katkısı ve desteği de şart. CEBIT ekibi bu etkinliği gelenekselleştirmenin peşinde. Bizi heyecanlandıran esas konu da aslında bu...

"Green IT bölümümüz her yıl ol-

duğu gibi bu yıl da yoğun ilgiyle karşılaştı" diyen Deutsche Messe/Hannover Messe Direktörü Murat Özer sözlerini şöyle noktıyor: "Sürdürülebilir yaşam konusunda her sektörün kendi üzerine düşeni yapması gerekiyor. İstanbul dışından gelen üniversite ve devlet kurumlarından yetkililerin, çevre bölümlerinin, öğrencilerin, bilişim sektöründe faaliyet gösteren firma yetkililerinin Green IT'ye ve kampanyamıza destek verip bu çalışmaların kendi bünyelerinde sürekliliğini sağlamak için destek istemeleri kampanyanın başarısındaki ana göstergelerden biri olarak görülebilir. Elektronik atıklar konusunda giderek daha fazla firma çeşitli projeler üretip çeşitli çalışmalar gerçekleştirdi. Bu konudaki bilinç her geçen gün yayılıyor." ○

Green PR Halkla İlişkiler Ajansı Başkanı Ceyda Saygıner Falay

"Her Alanda Paydaşlarla İşbirliği Yapıyoruz"

Bir PR şirketi olarak e-atıklara eğilmenizin sebebi nedir?

E-atıklar konusunda 22 Mayıs 2012 tarihinde **Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği** yayınlandı. Bu düzenleme e-atık konusuna bir disiplin getiriyor ama gayriresmi olarak yapılan e-atık toplamaları, çevreye son derece zarar veren yakma ve parçalama yöntemleriyle son buluyor. Oluşan tahribatı önlemek için bireysel farkındalığın önemli olduğunu düşünüyoruz ve kamuoyunda bu algıyı artırmayı hedefliyoruz ki e-atıklar yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından doğru bir şekilde toplanabilsin.

E-atık kampanyası dışarıdaki kitleye nasıl yansıdı? Sizce e-atık toplamayla ilgili şirketlerin zihninde de bir fikir oluştu mu?

Gerek bireysel gerek kurumsal ve/veya örgütsel katılımcıların ortak istek ve beklentisi sürekli olarak atıklarını dönüştürme

gönderecekleri yöntem ve yolları öğrenmekti. Yanlarında taşıyamadıkları e-atıklar için Exitcom ile birlikte kampanya süresince kayıt bırakanların atıklarını kargo ya da İstanbul içinde toplama aracı ile fuar sonrası toplayıp geri dönüştürmeye karar vererek, kampanyanın başlangıç noktasını genişletmiş olduk. Bilişim sektöründeki firmaların çoğunun, belki de hepsinin iş ve konu kapsamı ile düşünürsek konuyla ilgili algısı mevcut. Bilişim dışındaki farklı sektörlerden gelen katılımcıların algısının da genişlediğini ve farklılaştığını ifade edebilirim.

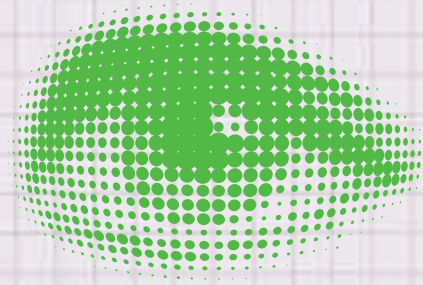
AB, gıda maddeleri savurganlığına karşı, 'FUSIONS' adlı bir projeyi uygulamaya koydu. Dünya çapında tırmanan gıda fiyatlarını ve israfını dikkate alan **Brüksel**, farklı proje ve uygulamalarla duyarlılığı artırmak istediğini duyurdu ve 2025 yılına kadar Avrupa'daki **savurganlığı yüzde 50 oranında azaltmayı** hedeflediklerini açıkladı. AB ülkelerinde her yıl 89 milyon ton gıda maddesinin heba edildiği tahmin ediliyor.

Kastamonu'nun **Çatalzeytin** ilçesinde yapımı planlanan **Yunuslar Regülatörü ve HES** projesine açılan ikinci davayı gören Kastamonu İdare Mahkemesi, "İşlemin yürütülmesinin durdurulmasına" karar verdi. Mahkeme kararı jandarma gözetiminde proje sahibi firmaya tebliğ edilirken yeni bir karar verilinceye kadar dere yatağında çalışma yapılamayacağı belirtildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Ertuğ Düzgüneş** danışmanlığında yürütülen araştırmada, Türkiye'de balıkçıların kullandığı ağların yapısı nedeniyle, yasağa rağmen avlanmaması gereken tür ve boyalarda balığın avlandığı belirlendi. Düzgüneş, yaptığı açıklamada, Karadeniz'de hamsi avında kullanılan **gırgır ağlarının 1,5 futbol sahası genişliğindeki alanı** kaplayabilen, 90-100 kulaç derinliğe ulaşabilen ve tonlarca balığı hapsederek avlayan ağlar olduğunu belirtti.

Antalya'nın Kumluca ilçesinde Alakır Vadisi'nde yapımına başlanan Kürce HES'e mahkemeden bir kez daha yürütmeyi durdurma kararı çıktı. Geçtiğimiz yıl mahkemece alınan yürütmeyi durdurma kararına karşın yeni bir ÇED raporu hazırlayarak çalışmalarını sürdüren projeye ilgili yapılan suç

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Avrupa gıda savurganlığını yüzde 50 azaltacak; Samanyolu'nda Dünya büyüklüğünde 'en az' 17 milyar gezegen var; Erdek ve Ocaklar'daki yapay resifler işe yaradı; tüm Afrika'da sadece 15 bin aslan kaldı; "Eminönü Hayvan Pazarı Kapatılmalıdır" kampanyası, www.change.org'da; beçtavuğu kene yemez, taşır...

 Gözde İVGİN

duyurusunun ardından yetkililer, "mahkeme kararının eski projeye ilişkin olduğu" gerekçesiyle çalışmaların sürmesinde bir sakınca olmadığını belirtmişlerdi.

Rize Ticaret Borsası Başkanı Mehmet Erdoğan, son üç yılda yaklaşık **15 bin ton kaçak çay** ele geçirildiğini ve kaçak çaylarda **hayvan dışkısı** ile **böcek kanı** tespit edildiğini açıkladı. Öte yandan Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 2012 yılında yaş çay rekoltesinin 1 milyon 150 bin ton dolayında olduğunu, bundan da 220 bin ton civarında kuru çay üretildiğini vurgulayan Erdoğan, rekoltenin beklentilerin altında kaldığını ve ülkenin ihtiyacına yetmeyeceğini söyledi.

2011 yılında **Erdek** ve **Ocaklar'da** denize bırakılan **540 yapay resifin**, balık sayısı ve çeşitliliğini artırdığı bildirildi. Erdek Kaymakamı İsmail Kaygısız, yaptığı açıklamada, 2013 yılı içinde öncelikli hedeflerinin, **Zeytinliada** ören yerini turizme açmak olduğunu söyledi.

Gökbilimciler, yapılan araştırmalar ışığında Güneş Sistemi'nin yer aldığı **Samanyolu Galaksisi'nde Dünya büyüklüğünde 'en az' 17 milyar gezegen** bulunabileceğini ifade etti. Astronomi dünyası, böylece, ilk kez, Güneş Sistemi dışında Dünya büyüklüğünde kaç tane gezegen bulunabileceğine dair rakam sunmuş oldu.

Çin'in Kuzey Kore ile sınır komşusu olan güney eyaleti **Liaoning'de** yapılan kazılarda, 125 milyon yıl önce yaşamış, keskin dişleri bulunan bir **kuşa ait fosil** bulundu. **Vertebrate Paleontology** dergisinde yayımlanan araştırmaya göre, fosil o kadar iyi korunmuş durumda ki, kuşun midesine ait bazı parçalar da günümüze ulaşmayı başarmış. Bilim insanları, tuhaf bir diş yapısı olduğu

belirtilen kuşun, bu özelliğiyle sert kabuklu böcekleri ve salyangozları yiyebildiğini düşünüyor.

ABD Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA), **Samanyolu Galaksisi'nin 'kemiksi' yapısını** ortaya çıkardı. 172 milyon km ötede Dünya'nın yörüngesinde hareket eden **Spitzer Uzay Aracı**, kızılötesi ışıktaki yaptığı gözlemlerde daha önce benzerine rastlanmamış görüntüler elde etti. NASA'nın yayımladığı fotoğrafta, iki parlak kozmik cismin arasında uzanan, ince-karanlık bir şerit görülüyor. Samanyolu'nda gözlemlenen ilk 'kemik' olarak tanımlanan kozmik yapı, kendisine şekil veren devasa bir yapının parçası olarak belirtildi.

Danıştay, Çevre Kanunu ve ÇED yönetmeliğine uygunluk görülmediği gerekçesiyle **Ilısu Barajı ve HES projesine yürütmeyi durdurma kararı** verdi. Ilısu Baraj projesi, 1993'te yürürlüğe giren ÇED yönetmeliğinden önce yatırım programına alındığı gerekçesiyle ÇED'den muaf tutularak inşa edilmeye başlamıştı.

ABD Ulusal Okyanus ve Atmosfer Dairesi (NOAA), Alaska ve Hawaii hariç, ABD'de sıcaklık ortalamasını geçen yıl 12,9 derece olarak tespit etti. NOAA'nın iklim uzmanlarından **Jake Crouch**, bu değerın 20'nci yüzyıl ortalamasının 1,8 derece üzerinde olduğunu belirtti. ABD'de 2012'nin Temmuz ayının, meteoroloji tarihinin en sıcak ayı olarak kayıtlara geçtiğini ifade eden Crouch, son rekor yılı 1998'den sonra 2012'de yeniden yüksek bir artış yaşanmasının şaşkınlık yarattığını söyledi.

Kanada'nın Hudon Körfezi kıyılarında buzullara sıkışıp kalan **katil balina sürüsü** kurtuldu. **İnuşjuak** bölgesinde buzullara sıkışıp kalan

katil balina sürüsü, bölge sakinlerince kaydedilen video görüntülerinin sosyal paylaşım sitelerinde yayımlanmasının ardından dünya gündemine oturmuştu.

İklim değişikliği, çevre kirliliği ve doğal yaşam alanlarının yok edilmesi hayvanlar aleminin "kralı" olarak bilinen aslanın da soyunu ortadan kaldırıyor. Doğa koruma örgütü **LionAid**'in yaptığı açıklamaya göre Batı ve Orta Afrika ülkelerindeki doğal yaşam alanlarında **sadece 645 aslan kaldı!** Afrika ülkelerinden 25'inde hiç aslan kalmadığını, 10 ülkede de aslanların neredeyse ortadan kalktığını bildiren örgüt **bütün Afrika kıtasında 15 bin aslan kaldığını** tahmin ediyor. Bu sayı sadece 30 yıl önce 200 bin idi.

Geology dergisinde yayımlanan yeni bir makalede, buzul erimeleri ve yükselen deniz seviyelerinden ötürü dünyanın kabuğu üzerinde ortaya çıkan basınç değişikliğinin, uzun vadede **volkan faaliyetlerinin 10 kata kadar artmasına** yol açabileceği belirtildi. Bir milyon yıllık bir süreyi kapsayan araştırmanın yazarlarından, Almanya'daki Geomar Okyanus Araştırmaları Enstitüsü araştırmacısı **Marion Jegen**, "Vol-

kanik faaliyetlerin iklim değişikliği üzerindeki etkisini herkes bilir; ancak bizim araştırmamız bunun tam tersinin de doğru olduğunu gösteriyor" dedi. Araştırma "doğal iklim değişikliği" sürecini kapsıyor. İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin volkan faaliyetlerinde ne gibi bir değişikliğe yol açtığı ise henüz bilinmiyor.

2013 yılının ilk çevre haberi Alaska'dan geldi. Bir petrol şirketine ait **sondaj platformu karaya oturdu**. Yetkililer, gemiden herhangi bir yakıt sızıntısı olmadığını söylüyor. Ancak çevrecilere göre, derhal önlem alınmazsa bir çevre felaketi yaşanacak. Çevre örgütleri, bu çalışmaların iklim değişikliğinden olumsuz etkilenen Alaska'daki canlı yaşamının sonunu getirebileceği uyarısında bulunuyor.

Alman Güneş Endüstrisi Birliği'nin (BSW) verilerine göre **Almanya**, 2012 yılında güneş enerjisi kullanımında yeni bir rekor daha kırdı. 2012'de 1,3 milyon güneş enerjisi tesisatı sayesinde **sekiz milyon hanenin yıllık elektrik ihtiyacı karşılandı**. Böylece güneş enerjisinin elektrik üretimindeki payı Almanya'da bir yılda yüzde 45 oranında artmış oldu.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı, "**Türkiye'nin 2011-2012 Tarım Yılı Kuraklık Analizi**" raporuna göre, Türkiye'de çok farklı iklim özelliklerine sahip bölgelerin bulunması, aynı dönemde hem kuraklık hem de nemliliğin yaşanmasına neden olabiliyor. Bu yıl kuraklığın kendisini daha çok Türkiye'nin orta ve doğu kesimlerinde hissettirdiği, güney ve batı bölgelerinin ise normal düzeyde yağış aldığı kaydedilen raporda, yağışlarda en fazla düşüşün yüzde 17 ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşandığı bildirildi.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF), yayımladığı 2011 raporunda, Mekong Nehri etrafında **129 yeni tür** bulunduğunu açıkladı. **WWF'nin Vietnam sorumlusu Nick Cox**, Tayland, Laos, Kamboçya ve Vietnam'ı dolaşarak denize dökülen Mekong Nehri'nde yeni türlerin keşfedilmesini iyi bir haber olarak karşıladıklarını ancak günümüzde türlerin neslinin korunmasının çok zor olduğunu belirtti.

Yeni bir raporda yer alan tahminlere göre, dünyada üretilen toplam gıdanın yüzde 30 ila 50 arasında bir miktarı yenilmiyor. İngiltere merkezli Makine Mühendisleri Enstitüsü tarafından hazırlanan raporda, mahsullerin depolanmasındaki sorunlardan, son kullanım tarihlerinin aşırı kısa tutulmasına değin bir dizi nedenden dolayı **üretilen gıdalar "trajik boyutlarda" heba oluyor**. Raporu hazırlayanlar, dünya çapında yılda yaklaşık 4 milyar ton gıda üretildiğini, bunun 2 milyar tona yakın bir kısmının yenmeden topakta kaldığını veya çöpe gittiğini kaydediyor.

İstanbul Kadıköy'de petshop'larda hayvan satışının yasaklanmasının ardından şimdi gözler diğer belediyelerde. Hayvanseverler, Eminönü

Belediyesi'nden de aynı duyarlılığı beklerken bir imza kampanyası başlattı. "**Eminönü Hayvan Pazarı Kapatılmalıdır**" kampanyası, www.change.org adlı sitede devam ediyor.

Tunceli genelinde bu yıl kış uykusuna yatmayan ve yiyecek bulmak için yerleşim yerlerine inen aylar, insanlar için tehdit oluştururken, kaçak avcılar için de kolay hedef haline geldi. Ovacık ilçesine bağlı Çakmaklı köyü civarında kim ya da kimler tarafından vurulduğu henüz tespit edilemeyen bir anne ayı ile iki yavrusu ölü halde bulundu.

Kırşehir'in Mucur ilçesinde jandarma ekiplerini yol kenarında çok sayıda ölü tilki ve köpek buldu. Tilki ve köpek ölümlerinin arazide çok daha fazla olabileceği iddia ediliyor.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Bilecik'in Yenipazar ile İnhisar ilçeleri arasında yer alan ve doğal güzellikleriyle bilinen **Harmankaya Kanyonu**'nu, "**Tabiat Parkı**" olarak tescil etti.

Bilim insanları, **2036'da büyük bir göktaşının Dünya'nın çok yakından geçeceğini** açıkladı. ABD'li gök bilimcileri, 20 yıl içinde büyük bir göktaşının Dünya'ya çarpma tehdidinin bulunmadığını bildirdi.

Amasya'nın **Suluova** ilçesi sınırlarındaki Yedikır Baraj Gölü'nde, özellikle Avrupa'da nesli yok olma tehdidi altında bulunan yeni bir **ak pelikan üreme kolonisi** daha tespit edildi.

Kenya'da **11 filin kaçak avcılar tarafından katledildiği** bildirildi. Kenya Vahşi Yaşam Kuruluşu (KWS) yetkilileri, 13 bin file ev sahipliği yapan **Tsavo Milli Parkı**'nda, silahla katledilen fil ailesinin dişlerinin sökülmesi olduğunu söyledi.

Çeşitli hayvan türlerinde beynin büyüklüğü ile ilgili bir araştırma yapan bilim adamları, **lepistes** gibi süs balıklarının sanılandan çok daha zeki olduğunu ortaya çıkardı. "Current Biology" dergisinde yayımlanan araştırmaya göre lepistesler (**Poecilia reticulata**), öğrenme ve sayma yeteneğine sahip.

Tayland'da bir yolcunun bagajında yaklaşık 500 bin dolar değerinde **dört gergedan boynuzu** ele geçirildiği bildirildi. Genelde boynuzlarının ekonomik değeri için avlanan gergedanlar, boynuzlarından hançer sapı yapımı nedeniyle Yemen'de ve ilaç yapımı için Asya ülkelerinde alıcı buluyor.

Elazığ'da yasak bölgede **iki dağ keçisi ve bir keklik** avlayan kişiye, toplam 24 bin 932 lira para cezası kesildi.

Sıcaklık kayıtlarını içeren yeni bir araştırma, **Batı Antarktika Buzulları**'nın önceki tahminlere göre iki kat daha hızlı ısındığını ortaya koydu. ABD'li araştırmacılar yaz aylarında güney yarımkürede yaşanan ısınmanın ilk kanıtlarını bulduklarını söylüyor. Yüksek sıcaklıklara bağlı erimenin hızlanmasının deniz seviyelerinde artışa neden olacağından endişe duyuluyor. Araştırma **Nature Geoscience** dergisinde yayımlandı.

Kaynaklar: T24, Anadolu Ajansı, Sol Gazetesi, Dünya Gazetesi, ntvmsnbc.com, Doğa Derneği, Yeşil Gazete, Radikal, Sabah, Habertürk, BBC Türkçe, İhlas Haber Ajansı

Optimist

Geriğin İyisiyle Yaşamın Tutarlılığı

10 TL

ORTA GELİR TUZAĞI BURADAN ÇIKIŞ MÜMKÜN!

Türkiye'nin en başarılı girişimcileri
Değişim Avcıları
içerisinde

Zincirlerden
500 girişimci
teknolojiseverlerin
zihin haritası

Pazarlamadan habersizce
Yüksek başarı
Özgür Almaz

ISSN: 2791-0776

OPTİMİST DERGİ

D&R, NT MAĞAZALARI ve www.idefix.com'da

Sadece Beş Çeşit Gıda Yok Tohum ve Gıdanın Geleceği Üzerine Manifestolar

*Derleyen: Vandana Shiva
Yayınevi: Sinek Sekiz, Eylül 2012
Çeviri: Aykız Doğan*

Slow Food hareketinin temelini oluşturan ilk Terra Madre toplantısı 2004 yılının Ekim ayında, İtalya'nın Torino kentinde, 130 ülkeden 1200 gıda topluluğunun 5000 üyesini bir araya getirmişti. Kitabın önsözünde Vandana Shiva Torino'daki büyüleyici ortamı şöyle anlatıyor: Bu üreticiler, küçük çiftliklerinde sanayi çiftliklerine göre daha az doğal kaynak tüketirken daha fazla üretmekte, biyoçeşitliliği koruyarak toprağın ve insanların sağlığını gözetmekte, üretim işleme süreçlerinde büyük kârları değil kalite, lezzet ve besleyiciliği esas almaktadır." Kitabın sonunda iki temel manifesto bulunuyor. **Gıdanın Geleceği için Manifesto**, endüstriyel gıdanın başarısızlığını ilan ediyor. **Tohumun Geleceği için Manifesto** ise kültürel çeşitliliğin tehlike altında olduğunu savunuyor. Kitabın asıl sürprizlerden biri ise, esere, Slow Food hareketi kurucularından **Carlo Petrini**'nin yanı sıra **Prens Charles**'ın da bir makaleyle destek vermesi...

Kent Bahçelerinde Dünya Deneyimi

*Editör: Devın Bahçeci
Yayınevi: Yeryüzü Derneği,
Kasım 2012
Çeviri: İlknur Urkun Kelso*

Kent bahçeciliği bir nedir? Geçici bir etkinlik midir? Aslında çevreye zarar mı vermektedir? Yeryüzü Derneği tarafından yayınlanan "Kent Bahçelerinde Dünya Deneyimi", kent bahçeciliğiyle ilgili mitlerin üstüne gidiyor ve serinin ilk kitabı İstanbul deneyiminden sonra gözünü dünya penceresine dikeyiyor ve **Londra, Havana, Philadelphia, Oregon** ve **Pennsylvania** gibi şehirlerde kent bahçeciliği örneklerine yer veriyor. Devın Bahçeci'nin editörlüğünde hazırlanan "Kent Bahçelerinde Dünya Deneyimi" bu tecrübeyi toplum dostu bir kentsel dönüşüm aracı olarak da tanımlıyor. Anlayacağınız, kent bahçeciliğine epey iddialı bir misyon yükleniyor. Hem İstanbul'da hem de genel olarak Türkiye'de kent bahçeciliğinin yayılabilmesi için pozitif örneklerin somut olarak görülmesi işimize epey yarayabilir.

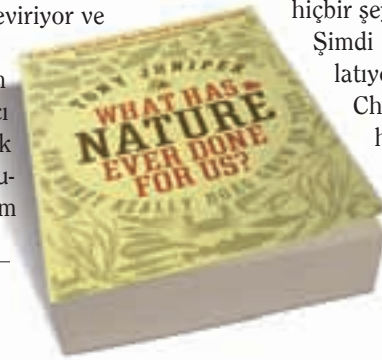
Para Ağaçta Yetişir mi Yetişir Tabiat Bizim İçin Ne Yapıyor ki?

*Yazar: Tony Juniper
Yayınevi: Profile Books Ocak 2013*

Şu lafi eskilerden çok duymuşuzdur: "Para ağaçta yetişmiyor evladım". Sürdürülebilirlik danışmanı, çevre aktivisti yazar Tony Juniper ise **Tabiat Bizim İçin Ne Yapıyor Ki? (What Has Nature Ever Done For Us?)** isimli kitabında bu lafı tamamen tersine çeviriyor ve diyor ki, "Evet para ağaçta yetişir."

Öyle ya zararlı canlılarla mücadele için düzinelerce kimyasala gerek yok. Yırtıcı hayvanlar bunu bizim için ücretsiz olarak sağlıyorlar. Küresel gen haritasında bulunan doğadaki milyonlarca canlı türü, bizim

ne yediğimizi, içtiğimizi, hastalanınca nasıl tedavi olduğumuzu belirliyor. Durumun önemine ise ancak bu canlı türleri ortadan yok olunca varıyoruz. Uzun bir süre **Earth of Friends**'in yöneticiliğini yapan, yazar ve aktivist Tony Juniper'ın George Monbiot ile girdiği tartışmayı geçtiğimiz sayılarımızda yayınlamıştık. Juniper, "Eğer doğaya fiyat biçilmezse, esas o zaman hiçbir şeyi koruyamayacağız" diyordu mealen. Şimdi ise bize bunu nasıl yapacağımızı anlatıyor. Bu arada kitabın önsözünü Sir Charles'ın yazdığını da hatırlatalım ve hatırlayalım ki biz aslında elimizdeki refahın çoğunu doğaya borçluyuz ve evet, bunun için doğanın da aslında bir değeri vardır.

Enerji emberi:

Hayatın devamlılığı
için sürekli enerji!

Hayatın devamlılığı, sürekli ve kaliteli enerji teminine bağlı. Geleceğimiz, üretimden dağıtıma her alanda bunu karşılayacak sağlam yatırımlarda. En verimli şekilde enerji üretmek için hızla tamamlanmakta olan, çevreye saygılı dev projelerimizle biz, bu konuda seferberiz! "Enerji emberimiz", kaliteli ve sürdürülebilir enerji hedefimizin simgesi. Bugün, yarın ve daima... Enerjisa. **Hayatın yanında.**

ENERJISA
Hayatın yanında...

Sıcacık evlerin
rüzgarlı günleri
sevmesini
sağlayan kimya
yaratıyoruz.

BASF'nin yenilikçi çözümleriyle üretilen rüzgar türbinleri, yüksek hızda rüzgara ve sert hava koşullarına dayanabiliyor. Ürünlerimiz, rüzgar türbinlerinin üretim ve kurulum aşamasında daha verimli, temelden kanat uçlarına kadar daha dayanıklı olmasına yardımcı oluyor. Bu şekilde iklim dostu bir enerji kaynağı olarak rüzgar gücünün gelişimine destek oluyoruz. Artık yüksek hızda rüzgar, temiz enerji anlamına geliyor. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.wecreatechemistry.com

 BASF

The Chemical Company